

T.C.
MUSTAFA KEMAL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KAMU YÖNETİMİ ANA BİLİM DALI

**TÜRK KAMUOYUNUN
AVRUPA BİRLİĞİ ALGILARI:
ANTAKYA'DA HİRİSTİYAN TOPLULUĞUN
AVRUPA BİRLİĞİ'NE BAKIŞI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Hazırlayan
Bayram Barış ALTINDAL**

**Tez Danışmanı
Doç. Dr. Şaban TANIYICI**

Hatay-2012

ONAY

BAYRAM BARIŞ ALTINDAL tarafından hazırlanan “**TÜRK KAMUOYUNUN AVRUPA BİRLİĞİ ALGILARI: ANTAKYA’DA HİRİSTİYAN TOPLULUĞUN AVRUPA BİRLİĞİ’NE BAKIŞI**” adlı bu çalışma jüri tarafından lisansüstü öğretim yönetmeliğinin ilgili maddelerine göre değerlendirilip oybirliği / oyçokluğu ile **KAMU YÖNETİMİ ANA BİLİM DALINDA YÜKSEK LİSANS TEZİ** olarak kabul edilmiştir.

...../...../2012

Jüri Üyeleri	İmza
Prof. Dr. Yakup BULUT (Başkan)	
Doç. Dr. Şaban TANIYICI (Tez Danışmanı-Üye)	
Yrd. Doç. Dr. Adnan ÖZYILMAZ(Üye)	

Bayram Barış ALTINDAL tarafından hazırlanan “**Türk Kamuoyunun Avrupa Birliği Alguları: Antakya’da Hristiyan Topluluğun Avrupa Birliği’ne Bakışı**” adlı tez çalışmasının yukarıda imzaları bulunan jüri üyelerince kabul edildiğini **onaylarım.**

Doç. Dr. Halil DEMİRER
Enstitü Müdürü

**T.C.
MUSTAFA KEMAL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KAMU YÖNETİMİ ANA BİLİM DALI**

**TÜRK KAMUOYUNUN
AVRUPA BİRLİĞİ ALGILARI:
ANTAKYA'DA HİRİSTİYAN TOPLULUĞUN
AVRUPA BİRLİĞİ'NE BAKIŞI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Hazırlayan
Bayram Barış ALTINDAL**

**Tez Danışmanı
Doç. Dr. Şaban TANIYICI**

HATAY-2012

**TÜRK KAMUOYUNUN
AVRUPA BİRLİĞİ ALGILARI:
ANTAKYA'DA HİRİSTİYAN TOPLULUĞUN
AVRUPA BİRLİĞİ'NE BAKIŞI**

Bayram Barış ALTINDAL

Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, 2012

Danışman: Doç. Dr. Şaban TANIYICI

ÖZET

Kamuoyu kavramı toplumların siyasal kültürünün oluşumunda ve siyasal hayatlarında olduğu kadar dış politikalarının oluşturulmasında da önem kazanmaktadır. Kamuoyu Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne katılım sürecinde de önemli bir role sahiptir. Türkiye 1959 yılında Avrupa Birliğine ortaklık için başvurmuştur ve bu tarihten bu yana birliğe tam üye olabilmeyi umut etmektedir. Diğer taraftan Avrupa Birliği kısa bir zaman önce 1999 yılının Aralık ayında Türkiye'yi resmi aday ülke olarak kabul etmiştir. Her iki taraf 2005 yılında üyelik müzakerelerine AB'nin kendi içerisinde uzun tartışmalardan sonra başlayabilmiştir. Resmi aday statüsüne ve üyelik müzakerelerindeki kısmi ilerlemeye rağmen Türkiye ile AB ilişkileri sürekli bir ilerleme göstermemiş, inişler ve çıkışlar yaşanmıştır. Avrupa Birliğinin bu süreçte artan talepleri yüzünden Türkiye kamuoyunun AB üyeliği konusundaki olumlu tavrını 2005 yılından bu yana geçen yedi yıl içerisinde olumsuz hale dönmüştür.

AB anayasasının onay süreci, AB seçkinlerine Avrupa Birliğinin yararları konusunda halkın ikna edilmemesi durumunda AB projesinin başarısız olacağını göstermiştir. Bu nedenler AB liderleri kamuyunun daha ileri bir entegrasyon için ne kadar önemli olduğunun farkına varmışlardır. Bu çalışma AB tarafından yaptırılan Eurobarometre anketlerinden yararlanarak bireylerin AB ile ilgili bilgileri, düşünceleri ve tutumlarının incelemektedir. AB konusundaki Türk kamuoyu son dönemde önemli değişim geçirmiştir. Bu çalışma bu değişimin dinamiklerini ve yönünü göstermeyi amaçlamaktadır. Eurobarometre anketleri genel olarak Türk kamuoyu hakkında fikir verseler de azınlıklar gibi farklı sosyal grupların algı ve tutumlarını içermemektedirler. Bununla birlikte AB tarafından yayınlanan Türkiye

ile ilgili ilerleme raporlarında gündeme getirilen en önemli konulardan birisi Türkiye'deki sosyal grupların ve özellikle azınlıkların durumudur. Bu nedenle bu grupların AB ile ilgili algı ve tutumlarını anlamak önemlidir.

Bu çalışmanın en önemli amacı Antakya'daki Ortodoks, Katolik ve Protestan Hıristiyanlardan oluşan Hıristiyan toplumunun AB ile ilgili bilgi düzeyini, görüşlerini ve tutumlarını incelemek ve ortaya koymaktır. Bu toplumun AB ile ilgili algı ve tutumlarını anlamak ve genel Türkiye kamuoyunda farklı olup olmadığını tespit etmek önemlidir. Çalışma bu nedenle Antakya'daki Hıristiyan toplumu ile Türkiye genel kamuoyu arasındaki benzerlikleri ve farklılıkları da incelemektedir. Çalışma Türkiye'de en az çalışılan sosyal gruplardan birisinin görüşlerini inceleyerek sosyal bilimlere katkı yapmayı ümit etmektedir.

ANAHTAR KELİMELER

Kamuoyu, Avrupa Birliği, Avrupa Birliği Algısı, Antakya, Hıristiyan Topluluğu

**PERCEPTIONS OF TURKISH PUBLIC OPINION OF EUROPEAN UNION:
CHRISTIAN SOCIETY IN ANTIOCH
VIEW OF THE EUROPEAN UNION**

Bayram Barış ALTINDAL

Department of Public Administration, Master's Thesis, 2012

Thesis Advisor: Assoc. Prof. Şaban TANIYICI

ABSTRACT

The concept of public opinion is important for the formation of states' foreign policies as well as political culture of a society and its domestic politics. Public opinion has also played a role in the Turkish accession process to the European Union. Turkey has applied for associate membership to the European Union in 1959. Ever since Turkey has hoped to become a full member in the Union. However the EU only recently accepted the Turkey as an official candidate in December 1999. Both sides started membership negotiations in 2005 after much discussion in the EU. Despite its status as an official candidate and some progress in the membership negotiations, Turkey-EU relations has not showed a steady progress. There were ups and downs on this long road. As a result of the EU's increasing and sometimes unnecessary demands, Turkish public has changed its positive opinion about the membership to a negative one in about 7 years since 2005.

The recent process of the constitutional approval showed to the EU elites that without persuading the public about the benefits of the Union, the EU project is likely to fail. Therefore, the EU leaders realize the importance of the public opinion play in further integration. This study analyzes data from the Eurobarometer surveys conducted by the European Union to determine individuals' knowledge, thoughts and attitudes towards a number of issues concerning the EU. Turkish public opinion about the European Union has changed over the years. The study aims to show the dynamics of these changes and its direction. Although the Eurobarometer surveys give information about the Turkish general public opinion they do not include the opinions of various social groups in the survey such as minorities. However, one of the most important issues raised in every progress report about Turkey is the

condition of various social groups especially non-Muslim minorities. Therefore, it is important to understand the views of these minorities about the EU.

The major purpose of this study is to understand the level of knowledge, views and attitudes of the Christian community including Orthodox, Catholic, and Protestant Christians. It is important to understand if the views, perceptions and expectations of this community differ from the general public opinion in Turkey. The study aims to compare and contrast the community views with the Turkish general public opinion about the EU. It hopes to make a contribution to social science with studying the views of a less well known social groups in Turkey.

KEY WORDS

Public Opinion, European Union, Perception of European Union, Antioch, Christian Community

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
ÖZET.....	I
ABSTRACT	III
İÇİNDEKİLER	V
TABLolar LİSTESİ	VIII
KISALTMALAR LİSTESİ.....	X

GİRİŞ

1

BİRİNCİ BÖLÜM**KAMUOYU KAVRAMSAL VE KURAMSAL ÇERÇEVE**

1. KAMUOYU KAVRAMI.....	4
1.1 Kamu.....	8
1.2 Oy.....	11
2. KAMUOYU KAVRAMININ ÖNEMİ.....	13
3. KAMUOYU İLE İLGİLİ TEMEL KAVRAMLAR.....	15
3. 1. İletişim.....	15
3. 2. Kitle.....	17
4. KAMUOYU KAVRAMININ TARİHSEL SÜREÇ İÇERİSİNDEKİ GELİŞİMİ.....	18
5. KAMUOYUNUN OLUŞMASINDA ETKİLİ OLAN FAKTÖRLER.....	21
5. 1. Aile.....	21
5. 2. Toplum.....	22
5. 3. Baskı Grupları.....	23
5. 4. Kamuoyu Yoklamaları.....	25
5. 5. Kitle iletişim aracı olarak Basın.....	28

İKİNCİ BÖLÜM

TÜRKİYE KAMUOYUNUN AVRUPA BİRLİĞİ ALGISI 2001-2011 YILLARI ARASINA AİT EUROBAROMETRE RAPORLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

1.GENEL BAKIŞ.....	31
2.AVRUPA BİRLİĞİ ÜYELİĞİNE DESTEK.....	35
3. AVRUPA BİRLİĞİ ÜYELİĞİ VE FAYDA.....	39
4.AVRUPA BİRLİĞİ KURUMLARI HAKKINDA BİLGİ DÜZEYİ.....	41
5. AVRUPA BİRLİĞİ VE KURUMLARINA GÜVEN.....	46
6.AVRUPA BİRLİĞİ İLE İLGİLİ KORKULAR.....	51
7. AVRUPA BİRLİĞİ’NİN GENİŞLEMESİ.....	54
8. AVRUPA BİRLİĞİ’NİN İMAJI.....	56
9. AVRUPA BİRLİĞİ’NİN ANLAMI.....	58
10. AVRUPA BİRLİĞİ VE HİSSETTİRDİKLERİ.....	60
11. AVRUPA BİRLİĞİ’NİN DEĞİŞİK POLİTİKA ALANLARINDAKİ ETKİSİ.....	61
12.AVRUPA BİRLİĞİ HAKKINDA DÜŞÜNCELER.....	66
13. YEREL VE AVRUPA KİMLİĞİNE BAĞLILIK.....	69

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ANTAKYA’DA HİRİSTİYAN TOPLULUĞUN AVRUPA BİRLİĞİ’NE BAKIŞINA İLİŞKİN GÖRÜŞ VE YAKLAŞIMLARINA YÖNELİK ALAN ARAŞTIRMASI

1.ARAŞTIRMA ALANI: NEDEN ANTAKYA SEÇİLDİ?.....	72
2.ARAŞTIRMA ALANININ TARİHİ VE SOSYO-EKONOMİK YAPISI.....	73
3. ARAŞTIRMANIN KONUSU, AMACI, KAPSAMI VE YÖNTEMİ.....	76
4. ANKET SONUÇLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ.....	79
4. 1. Ankete Katılanların Kişisel Özellikleri.....	79
4. 1. 1. Ankete Katılanların Cinsiyet, Yaş durumu.....	79

4. 1. 2. Ankete Katılanların Eğitim ve Medeni durumu.....	80
4. 1. 3. Ankete Katılanların Mesleği ve Antakya'da İkamet Süresi.....	81
4. 2. Antakya'da Avrupa Birliği'nin Algılanma Şekline İlişkin Soruların Değerlendirilmesi.....	81
4. 2. 1. Avrupa Birliği Üyeliğine Destek.....	82
4. 2. 2. Avrupa Birliği'nin Türkiye'ye Fayda-Zarar Değerlendirmesi.....	84
4. 2. 3. Avrupa Birliği Üyeliğine İlişkin Avantaj ve Dezavantajlar.....	85
4. 2. 4. Avrupa Birliği'nin İmajı.....	89
4. 2. 5. Avrupalı Kimliğini Oluşturan Unsurlar.....	90
4. 2. 6. Avrupa Birliği'nin Anlamı.....	91
4. 2. 7. Avrupa Birliği'ni Temsil Eden Kavramlar.....	93
4. 2. 8. Avrupa Birliği'nin Uyandırdığı Duygular.....	95
4. 2. 9. Avrupa Birliği İle İlgili Düşünceler.....	96
4. 2. 10. Avrupa Birliği'nin Farklı Politika Alanlarındaki Etkisi.....	104
4. 2. 11. Avrupa Birliği İle İlgili Bilgi Düzeyi.....	106
4. 2. 12. Avrupa Birliği Kurumlarına olan Güven.....	112
4. 2. 13. Avrupa Birliği'nin Genişlemesi.....	115
4. 2. 14. Avrupa Birliği'nin Geleceğine İlişkin Düşünceler.....	118
4. 2. 15. Yerel ve Avrupa Kimliğine Bağlılık.....	122
4. 2. 16. Avrupa Birliği Politikaları.....	126
5. 3. Antakya'da Hıristiyan Topluluğun Sorunları.....	129
SONUÇ VE DEĞERLENDİRME.....	131
KAYNAKÇA.....	143
EKLER.....	149
Ek-1: İkinci Bölüm Eurobarometre soru listesi.....	149
Ek-2: Anket Formu.....	150

TABLOLAR LİSTESİ

Sayfa

Tablo 1: Türkiye Kamuoyunun Avrupa Birliği Üyeliğine Desteği.....	35
Tablo 2: Türkiye'nin Avrupa Birliği Üyeliği ve Fayda.....	39
Tablo 3: Türkiye Kamuoyunun Avrupa Birliği Kurumları Hakkında Bilgi Düzeyi.....	41
Tablo 4: Türkiye Kamuoyunun Avrupa Birliği ve Kurumlarına Güveni.....	46
Tablo 5: Türkiye Kamuoyunun Avrupa Birliği ile ilgili Sahip Olduğu Korkular.....	51
Tablo 6: Avrupa Birliği'nin Genişlemesi.....	54
Tablo 7: Avrupa Birliği'nin İmajı.....	56
Tablo 8: Avrupa Birliği'nin Anlamı.....	58
Tablo 9: Avrupa Birliği ve Hissettirdikleri.....	59
Tablo 10: Avrupa Birliği'nin değişik politika alanlarındaki etkisi.....	61
Tablo 11: Türkiye Kamuoyunun Avrupa Birliği Hakkında Düşünceleri.....	66
Tablo 12: Türkiye Kamuoyunun Yerel ve Avrupa Kimliğine Bağlılığı.....	69
Tablo 13: Ankete Katılanların Cinsiyet ve Yaş Durumu.....	79
Tablo 14: Ankete Katılanları Eğitim ve Medeni Durumları.....	80
Tablo 15: Ankete Katılanların Mesleği ve Antakya'da İkamet Süresi.....	81
Tablo 16: Avrupa Birliği Üyeliğine Destek.....	82
Tablo 17: Avrupa Birliği'nin Türkiye'ye Fayda-Zarar Değerlendirmesi.....	84
Tablo 18: Avrupa Birliği Üyeliğine İlişkin Avantaj ve Dezavantajları.....	85
Tablo 19: Avrupa Birliği'nin İmajı.....	89
Tablo 20: Avrupalı Kimliğini Oluşturan Unsurlar.....	90
Tablo 21: Avrupa Birliği'nin Anlamı.....	91
Tablo 22: Avrupa Birliği'ni Temsil Eden Kavramlar.....	93
Tablo 23: Avrupa Birliği'nin Uyandırdığı Duygular.....	95
Tablo 24: Avrupa Birliği İle İlgili Düşünceler-1.....	96
Tablo 25: Avrupa Birliği İle İlgili Düşünceler-2.....	99
Tablo 26: Avrupa Birliği İle İlgili Düşünceler-3.....	101
Tablo 27: Avrupa Birliği'nin Farklı Politika Alanlarındaki etkisi.....	104
Tablo 28: Avrupa Birliği İle İlgili Bilgi Düzeyi-1.....	106
Tablo 29: Avrupa Birliği İle İlgili Bilgi Düzeyi-2.....	107

Tablo 30: Avrupa Birliği İle İlgili Bilgi Düzeyi-3.....	107
Tablo 31: Avrupa Birliği İle İlgili Bilgi Düzeyi-4.....	108
Tablo 32: Avrupa Birliği İle İlgili Bilgi Düzeyi-5.....	110
Tablo 33: Avrupa Birliği Kurumlarına Olan Güven.....	112
Tablo 34: Avrupa Birliği'nin Genişlemesi.....	115
Tablo 35: Avrupa Birliği'nin Geleceğine İlişkin Düşünceler-1.....	118
Tablo 36: Avrupa Birliği'nin Geleceğine İlişkin Düşünceler-2.....	119
Tablo 37: Avrupa Birliği'nin Geleceğine İlişkin Düşünceler-3.....	120
Tablo 38: Yerel ve Avrupa Kimliği.....	122
Tablo 39: Avrupa Birliği Politikaları.....	125

KISALTMALAR LİSTESİ

- AB** Avrupa Birliği
AET Avrupa Ekonomik Topluluğu
AİHS Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi
EB Eurobarometre
CCEB Candidate Country Eurobarometer
NATO North Atlantic Treaty Organisation
OECD Organisation for Economic Co-operation and Development
TUİK Türkiye İstatistik Kurumu
USAK Uluslararası Stratejik Araştırmalar Kurumu

GİRİŞ

İnsanoğlu yeryüzüne inerek yaşam mücadelesi verdiği günden beri, bulunduğu toplumsal çevrenin oluşturduğu her türlü olumsuz koşul ile savaşmıştır. Meydana gelen savaşlar neticesinde insanlar düşmanlarına karşı kendilerini korumak amacı ile doğal olan ve doğal olmayan engeller ve sınırlar oluşturarak içgüdüsel olarak dünyanın olumsuz şartlarından korunmak ihtiyacını hissetmişlerdir. Ancak bunlara ilaveten insanoğlunun çevresinde yaşayan diğer insanlar ile de iletişim kurarak kendilerine ait dilek, duygu ve isteklerini paylaşmış ve bunları birbirlerine aktararak grup içerisinde veya toplumda var olma mücadelesi vermişlerdir. Diğer yandan insanoğlu grup içinde veya toplumsal yaşam içerisinde ilişkilerinin gereği olarak da birbirlerinin düşüncelerinden etkilenmiştir. Bütün bunların doğal sonucu olarak devletler vatandaşları ile iletişim kurarak onların onaylarını alarak çeşitli kararların çıkmasını sağlamışlardır. Bu onay süreci seçim yolu ile olabileceği gibi kamuoyu adını verdiği kavram sayesinde de mümkün olmaktadır.

Kamuoyu, Latincedeki “publicus” ve “opinion ” sözcüklerinden oluşarak batı dillerine girmiştir. İngilizcede “public opinion” olarak ifade edilirken, ülkemizde ilk zamanlarda “efkâr-ı umumiye”, “halk efkârı”, “amme efkârı” gibi kavramların karşılığı olarak kullanılmıştır. İletişim Sözlüğüne göre ise; kamuoyu, “*halkın kamusal ilgi konularına ilişkin kanılarının toplamı, genel kamunun üyelerinin siyasi konular ya da güncel olaylar karşısındaki tutumlarının anlatımları*” olarak tanımlanmıştır. Literatürde üzerinde uzlaşma sağlanmış tek bir karşılığı olmamasına rağmen kamuoyu kavramı genel bir ifade ile “*belli bir toplum içinde yaşayan insanların belli bir olgu ya da inanç üzerindeki ortak yargısı*” olarak tanımlanmıştır (Yüksel, 2007: 572).

Kamuoyu kavramı kamu ve oy olmak üzere iki ayrı sözcükten oluşmaktadır. Kamu kelimesi incelendiğinde Türk Dil Kurumuna ait sözlükte; “*halk hizmeti gören devlet organlarının tümü, bir ülkedeki halkın bütünü, aleni, halk, umumi, herkese ait, hususi olmayan veya amme*” sözcüklerini ifade ettiği görülmektedir. Bu neden ile halk, amme ve aleni sözcükleri kamu anlamını ifade ettiği için teknik bir terim olarak anlaşılması ve algılanması gerekir. Oy sözcüğü ise Türk Dil Kurumuna ait sözlükte iki anlamı ifade etmektedir. Birinci anlama göre; “*oy, siyasal ya da toplumsal bir süreç içinde kişinin tercihini belirten bir eylemdir*”. İkinci anlama göre ise, “*düşünce ve*

kanaattir". Kısaca "oy" duygu veya izlenimden daha kuvvetli, kanıtlanması daha kolay fakat tam olarak kanıtlanabilen bilgidен daha az geçerli kanaatlerdir (Bektaş, 1999: 50).

19.yüzyılda batılılaşma hareketi altında ülkemizde gerek ekonomik gerekse siyasal ve sosyal yapısında değişimler başlatılmıştır. Birinci Dünya Savaşı akabinde modern Türkiye Cumhuriyetinin kurulması Mustafa Kemal Atatürk tarafından Batı Avrupa benimsenirken o tarihten itibaren günümüze kadar olan süreçte Batı Avrupa ile çok yakın ilişkiler kurulmuş, Birleşmiş Milletlerin kurucu üyesi olunmuş, NATO, Avrupa Konseyi ve OECD'ye üye olunmuştur. Bu sebep ile Türkiye hızla gelişen AET ile 1959 yılında kendi müracaatı ile yakın ilişkiler geliştirmiştir. Türkiye'nin AB ile ilişkileri, AET ile 12 Eylül 1963 tarihinde imzalanan ve 1 Aralık 1964 tarihinde yürürlüğe giren Ankara Anlaşmasının temelini oluşturduğu ortaklık antlaşması çerçevesinde şekillenmiştir. İlk olarak önemli bir adım oluşturan ikili ticaretin serbestleştirilmesi sağlanmış ve sonrasında 31 Aralık 1995 tarihinde Gümrük Birliğine geçiş sağlanmıştır. 10-11 Aralık 1999 tarihlerinde Helsinki'de yapılan AB Devlet ve Hükümet Başkanları Zirvesinde tam üyeliğe ilişkin adaylığın kabulü ile beraber Avrupa Birliği yeni bir dönem başlamıştır. Çok sıkı pazarlık ve diplomasi trafiği sonrasında 17 Aralık 2004 tarihli Brüksel Zirvesi'nde, AB-Türkiye ilişkilerinde bir dönüm noktası yaşanmış ve bu tarihi zirvede Türkiye'nin siyasi kriterleri yeteri ölçüde karşıladığı belirtilmiş ve 3 Ekim 2005'te müzakerelere başlanması kararı alınmıştır.

Türkiye-AB ilişkileri coğrafi, kültürel, ekonomik ve siyasi derinliğe sahip ilişkiler olmak ile beraber, Türkiye-AB ilişkilerinde sadece bir ittifak ilişkisi mevcut değildir, aynı zamanda karşılıklılık esasına dayanan bütünleşme içerisinde ilişkiler gelişmektedir. Mevcut olan karşılıklı ilişkiler stratejik ortaklığı temel alan, çok boyutlu kültürel, siyasi ve ekonomik maliyetlere katkısı olan ve getirisi ülkemiz açısından yüksek nitelikte ilişkilerdir (Keyman, 2009: 8).

Ülkemizin AET'ye üyelik süreci her ne kadar 1959 yılında başlamış ve o günden bugüne sürekli olarak gündemde yer işgal etmiş olsa da, AB'ye ilişkin Türkiye kamuoyunun incelenerek bu konuda veri toplanması ihmal edilmiş bir alan olmuştur. Bu alanda yapılan ulusal ve uluslararası çalışmalar ancak 2000'li yılların

başından itibaren istikrarlı bir hale gelmiş ve Eurobarometre raporları adı altında gerek Standard Eurobarometre raporları gerekse Aday Ülkeler raporlarında benzer soruların belirli zaman aralıklarında sorulması ve bu sorulara alınan cevapların değerlendirilmesi ile başlamıştır (Şenyuva, 2009: 34).

Bu çalışmanın birinci bölümünde; kamuoyu kavramı, önemi, temel kavramlar, tarihi süreçte kamuoyu kavramı ile kamuoyunun oluşmasında etkili olan faktörler üzerinde durulacaktır.

İkinci bölümde; 2001-2011 yılları arasına ait Eurobarometre raporlarında Türkiye kamuoyunun AB üyeliğine desteği, Türkiye'nin AB üyeliğine ilişkin fayda-zarar değerlendirmesi, AB kurumları hakkında bilgi düzeyi, AB kurumlarına güven, Türkiye kamuoyunun AB ile ilgili korkuları, AB'nin genişlemesi, imajı, anlamı, hissettirdikleri, Türkiye'nin AB'ye üyelik sonrası beklentileri, Türkiye kamuoyunun AB ile ilgili düşünceleri ile yerel ve Avrupa kimliğine bağlılık konularına ilişkin Türkiye kamuoyunun AB algıları değerlendirilecektir.

Üçüncü bölümde ise; araştırma alanı olarak neden Antakya'nın seçildiği, araştırmanın konusu, amacı, kapsamı ve yöntemi ile Hatay ili Antakya merkez ilçesinde yaşayan Ortodoks, Katolik ve Protestan Hıristiyan topluluğunun AB konusunda Türkiye kamuoyu ile aynı düşünceye sahip olup olmadığının öğrenilebilmesi için bir alan araştırması yapılmıştır. Antakya'da yaşayan Hıristiyan topluluğun, AB ülkesi vatandaşlar ile aynı kültüre sahip olmasalar bile, aynı dine mensup olmalarından dolayı ortaya çıkacak sonuç akademik çalışmalara katkı sağlayacaktır. Ayrıca sonuç ve değerlendirme bölümünde ise; çalışma ile ilgili olarak genel bir değerlendirme yapılmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

KAMUOYU KAVRAMSAL VE KURAMSAL ÇERÇEVE

1. KAMUOYU KAVRAMI

Modern siyaset biliminin üzerinde durduğu ve günümüze kadar sürekli olarak gelişerek gelen konulardan birisi de kamuoyu kavramıdır. Çok eski çağlardan beri, bilim dünyasında kamuoyu kavramı yer almasına rağmen özellikle bilimsel araştırmalarda konu olarak incelenmesi oldukça yenidir. 1920’li yıllardan itibaren teknolojiye meydana gelen gelişmelere paralel olarak sosyal bilimler alanında faaliyetlerde bulunan özellikle siyaset bilimciler, sosyal psikologlar ve sosyologlar çok geniş kapsamlı çalışmalar yaparak kamuoyunu *kendini etkin olarak duyuran kanaat* olarak tanımlayarak incelemeye çalışmışlardır (Bektaş, 1996: 9; Çınar ve Şahan, 2004: 317).

Kamuoyu kelimesi, Türk Dil Kurumu sözlüğünde, birinci olarak; *“bir konuyla ilgili halkın genel düşüncesi”*, ikinci olarak; *“toplumsal yaşamın olay ve olguları konusunda toplumsal kümelerin ya da toplumun ortaklaşa yargısını yansıtan düşünce ve kavramların toplamı*, üçüncü olarak ise; *“bir insanın eylemleri konusunda çevresindekilerin onaylayıcı ya da kınayıcı tutumları”* olarak tanımlanmıştır (<http://www.tdk.gov.tr>, 2011).

Kamuoyu kavramı ile ilgili olarak sosyologlar, siyaset bilimciler ve sosyal psikologlar arasında tam bir uzlaşma sağlanamadığı gibi, farklı anlamları ifade edecek şekilde de kamuoyu tanımları da yapılmaktadır. Örneğin; bazen yaygın olan kanaatler, bazen de uzlaşma anlamları kullanılmaktadır. Bütün bu açıklamalarımızdan çıkan sonucu göre kamuoyu; aynı topluma mensup bireylerin belirli bir olay karşısında gösterdiği ortak tutum ve davranış sistemi olarak tanımlanabilmektedir (Albig, 1956: 3; Özkan, 2010).

Kamuoyu, toplumsal yaşamda karşılaştığımız olaylar karşısında toplumsal kümelerin ya da toplumun ortak düşüncelerinin toplamı olarak tanımlanmakta, bazen

de toplumsal kesimler içerisindeki kamuoyundan bahsedilebilmektedir. Örneğin; spor kamuoyu, sanat kamuoyu, eğitim kamuoyu v.b. bazen de toplumun tamamının ortak düşüncelerinden bahsedilmektedir. Örneğin; Türk kamuoyu, Alman kamuoyu v.b. (Çevik ve Göksu, 2010: 29).

Kamuoyu kavramı insanların sahip olduğu kanaatlerin toplamı olarak ifade edilirken, grup içi ve gruplar arası etkileşim ve iletişimin de göz önüne alınarak değerlendirilmesi gerekmektedir. Halkın herhangi bir konu üzerinde çoğunlukla birleşme düşüncesi olarak da ifade edilen kamuoyu, toplumun ortak yargılarını yansıtan düşünce ve kavramların toplamını oluşturmaktadır (Childs, 1940: 44).

Sağlıklı bir kamuoyunun oluşabilmesi için bireylerin yeterli ve doğru haber almalarına, aldıkları bilgileri duygularından uzak, akıllarıyla değerlendirmeleri gerekmektedir (Yüksel, 2007: 574). Bu yüzden birçok insan için kamuoyu önemli kavramlardan birisidir. Politikacılar, siyaset bilimciler, gazeteciler ve sosyal bilimciler insanların, politik yaşamları içerisinde önemli bir yer işgal eden kamuoyu kavramı ile ilgilenmişlerdir. Demokratik toplumlarda kamuoyu özellikle sosyal bilimciler tarafından kapsamlı çalışmalarının sonucu olarak bireylerin kanaatlerinin nasıl oluştuğu, önemli güçlerin nasıl birleştiği ve bütün bunlarla birlikte çalışan hükümetlerin birbirleri ile nasıl ilişki içerisinde bulunduğu konusu ile ilgilenmiştir (Crespi, 1997: 9).

Modern toplumlarda, çeşitli kamuoyu aktörlerinin kararsız durumda bulunan halkı etkilemeye veya onları belli konular etrafında ikna etmeye gayret gösterdiği görülmektedir. Bu çerçevede kamuoyu, toplumsal alan içerisinde konuşularak, tartışılarak ortaya çıkan, genel kanaatlerin bir arada toplandığı bir alandır. Kamuoyunun yapısı gereği, genel kanaatlerin oluşmasında her türlü dış müdahaleye ve yönlendirmeye açıktır. Ancak kamuoyu dışarıdan etkilendiği kadar, kendisi de dışarıyı etkilemektedir. Örneğin; çevre duyarlılığının artırılması, nükleer karşıtı eylemler, feminist hareket ve barış hareketi gibi toplumsal ve sosyal hareketlerin temel amacı, söz konusu kanaatlerin olabildiğince kendilerine yakın bir şekilde oluşmasını sağlayan toplumsal alanda bireylerin desteğini kazanarak kamuoyunun oluşmasını yardımcı olmaktadır (Kılıç, 2009: 151).

Günlük konuşma dilinde ise kamuoyu kavramı halkın kanaatleri olarak tanımlanmıştır. Belli bir ülke de yaşayan halkın, belirli bir kamu sorunu ile ilgili olarak, hakkında bilgi ve kanaat sahibi olduğu varsayılmakta ve bu neden ile kanaatler bir sorun ortaya çıktığı zaman kamuoyu oluşmaktadır. Başka bir ifade ile kamuoyu halk arasında kanaatleri anlatan bir kavram olarak kabul edilmekte, çoğunlukla bu kanaatlerin ne oranda hangi yönde geliştiği araştırılmakta ve türlü yöntem ve sorunlarla bu kanaatlerin nedenlerine inilmeye çalışılmaktadır (Vural, 1999: 46).

1998 yılında Elisabeth Noelle-Neumann tarafından kaleme alınan “Kamuoyu Suskunluk Sarmalının Keşfi” adlı eserde bireylerin, yaygın sandıkları görüşler karşısında toplumdan soyutlanma korkusuyla, kendi görüşlerini söylemekten çekinecekleri ifade edilmiştir. Aynı şekilde bireyler, toplumda baskın olan görüşlere sahip olduklarını fark ettiklerinde de kendi görüşlerini söylemekte daha inançlı davranmaktadırlar. Baskın düşünceye sahip olanlar daha çok konuşmaya başlayınca, diğer bireyler suskun kalma eğilimi içine girmektedirler.

20. yüzyıl başlarında modern devlet anlayışı yüzünü kitle demokrasisine çevirirken kendi gerçeğinin en temel ilkesi olarak da halk egemenliği fikrine sırtını dayamıştır. Bu durum aslında kamuoyu kavramından başka bir konu değildir. Belirli bir toplum içinde yaşayan insanların belli bir olgu veya inanç üzerindeki ortak yargısı veya hükümet dışı çevrelerden hükümete doğru yönelen ve hükümetçe göz önünde bulundurulması zorunlu kanaatleri kamuoyu olarak ifade edilebildiği gibi, diğer bir anlatım ile de belirli bir zamanda tartışmalı belli bir sorun karşısında, bu sorun ile ilgilenen kişilerin oluşturduğu grup veya gruplara hâkim olan kanaat olarak da tanımlamamız mümkün olmaktadır (Vural, 1999: 46- 51; Bayram: 2002: 25).

Kamuoyu kavramı denildiği zaman toplumda yaşayan tüm yetişkin üyeler tarafından paylaşılan ortak bir görüş aklımıza gelmemesi gerekmektedir. Toplumun tüm kesimlerini kapsayan ve oybirliğini ifade eden böyle bir kanaat bloğunun sosyolojik gerçeklere aykırı düşeceğini bilinmektedir. Kamuoyu kelimesiyle sadece belli bir olay sorun v.b. durumlarda ortaya çıkan ve görüş bildiren kişilerin geçici olarak oluşturdukları grubu kastetmektedir. Diğer bir ifade ile kamuoyu, bir grubu etkileyebilecek ve sorun olarak algılanabilecek bir olay ya da durum ortaya

çıkıtığında; grup bu olay ya da durumun etkilerini değerlendirerek ortak bir görüş oluşturduğunda ve bu görüşlerini belirli tutum ve buna bağlı davranışlar biçiminde gösterdiğinde oluşmaktadır (Vural, 1999: 47-49).

Siyasal bilimci V. O. Key kamuoyunu, yönetimlerin dikkate değer derecede zeki olarak gördükleri özel kişilerin sahip olduğu kanaatler olarak tanımlamıştır. V. O. Key tarafından yapılan bu tanım oldukça kapsamlı olup önemli bir unsuru içerisinde barındırmaktadır. Kamuoyu bir yandan bireylerin siyasi tutum ve davranışlarını belirlerken diğer yandan da siyasi sonuçların doğmasına sebep olmaktadır. Örneğin; bir siyasetçinin kamuoyu baskısını görmezden geldiğini düşünülemez, aksi yönde bir davranış sergilendiği takdirde uzun süre iktidarda kalması mümkün olmayabilir. Bu sebep ile kamuoyu farklı bireylerin sahip oldukları farklı düşünce ve konularda siyasete ilişkin tutumlarını yansıtarak karşımıza çıkarır. Fakat sahip olunan bu tutumlar bazı insanlarda güçlü olarak hissedilirken bazılarında ise zayıf olarak yaşanmaktadır (Milburn, 1998: 39-40).

Kamuoyu kavramını daha çok politik bilimler açısından inceleyerek, kamuoyunu devletin  organının davranışını belirlemede etken olduğunu ve kanaat önderleri tarafından belirlenen ve oluşturulan norm olarak açıklayan sosyal bilimciler de bulunmaktadır. Buna karşılık diğer sosyal bilimciler ise kamuoyunu, bireyin kanaatini, davranışını, ailesini, çalışma grubu içinde yaşadığı grup ve bütün toplumu kapsayan sosyal grubun kanaat ve davranışı ile ilişkilendirerek ifade etmektedir. Diğer yandan kamuoyu, siyasi davranış bilimcilerinin kısaca D-O-T formülüyle ifade ettikleri dürtüler-organizma ve tepkilerden meydana geldiğini anlatarak davranışlar yumağı meydana getirdiğini ifade etmiştir (Vural, 1999: 51-52).

Kamuoyu kavramı hakkında siyaset biliminin temel konularından birisi olmasından dolayı birçok bilim dalı yakından ilgilenerak çalışmalar yapmıştır. Bu neden ile kamuoyu kavramına karşı yaklaşımlarda farklılıkların da ortaya çıktığı grlmektedir. Örneğin; sosyal psikologlar kamunun kanaatlerini “*kişisel*”, sosyologlar “*grup olayı*” olarak ifade ederken, siyaset bilimciler ise kamu kanaatlerini “*kitle olayı*” olarak değerlendirmişlerdir (zkan, 2010).

Kamuoyu kavramının sahip olduğu kuramsal yapısı gereği, ölçülebilir ve gerçek bir nesne özelliğinin de bulunmadığını unutmamak gerekir. Örneğin; yeni doğmuş Ahmet isimli bebeğin ağırlığı ölçülebilir, bu nedenle bilimsel bir araştırma yapan kişi yeni doğmuş Ahmet bebeğin kilosunu yıl içinde farklı zamanlarda ölçerek ağırlığında meydana gelen değişiklikleri görüp not ederek bu konuda somut bilgi elde edilebilir. Fakat, kamuoyunda durum oldukça farklıdır. Zaman içerisinde verdiğimiz örnekteki Ahmet bebeğin büyüyerek, eğitim çağına geldiği temel eğitimini aldıktan sonra üniversite eğitime başlayacağı görülecektir. Bu süreçte Ahmet birçok kişi ile karşılaşacak, görüşecek, farklı ortamlarda yer alacak ve karşısına çıkan olaylardan etkilenecektir. Sonuç itibariyle Ahmet'in toplumun inanç ve tutumlarından farklı davranışlar sergileme ihtimali bulunmaktadır (Milburn, 1998: 37).

Kamuoyu kavramının daha iyi anlaşılabilmesi için “kamu” ve “oy” sözcüklerinin ayrı ayrı ele alınarak incelenmesi gerekecektir.

1. 1. Kamu

Kamuoyu kavramı, kamu ve oy kelimelerinden oluşmaktadır. Bu nedenle ilk olarak kamu kelimesini açıklayarak çalışmamızı sürdüreceğiz. Kamu kelimesi bünyesinde aleni, halk, umumi, herkese ait, hususi olmayan veya amme sözcüklerini kapsamaktadır. Bu nedenle halk, amme ve aleni kelimelerini kamu anlamını ifade eden teknik bir terim olarak anlamamız ve algılamamız gerekir. Kamu kavramı, resmiyeti ve genelliği anlattığı kadar özel'in, gizli'nin ve kapalılığın zıddı olarak açıklığı, halka ait oluşu ve görülebilirliği de ifade etmektedir (Bektaş, 1999: 44; Eryılmaz, 2010: 6). Bu bakımdan kamu, bir kurumun çevresinde şekillenen veya ondan etkilenecek, hizmet alan bireyler ile kamu kuruluşları bakımından yerel veya ulusal seviyede tüm halkı kapsamaktadır. Başka bir tanıma göre ise kamu belirli bir durum veya soruna has olarak belirli bir zamanda oluşan gruptur. Bazen az sayıda katılımı ve özel konularda oluşabilen kamu bazen de toplumun genelini ilgilendiren konularda geniş katılımı oluşabilmektedir (Uztuğ, 2003: 14; Bektaş, 1999: 47).

Belli bir sorunla karşılaşmış ve bu sorun etrafında toplanmış bireylerden oluşan grup, kamu olarak tanımlanmaktadır. Grup içerisinde yer alan bireyler, sahip oldukları sorunların çözümü konusunda çeşitli görüşlere sahip olmakla birlikte,

soruna akılcı bir çözüm yolu bulmak için birbirleriyle sürekli etkileşim ve iletişim halinde bulunurlar. Toplumsal yaşam ile ilgili sorunlarda çeşitlilik artıkça, onlara tepki olarak oluşan kamularda da çeşitlilik artarak devam edecektir (Vural, 1999: 58).

Modern Batı toplumlarında kamuoyu kavramı tarihsel süreç içerisinde incelendiği, kamu ve oy sözcüklerinin anlam değiştirerek günümüze kadar gelişerek geldiği görülecektir. Bu açıdan baktığımızda kamu kelimesi Antik Yunan'da bugünkünün tam tersi anlamında kullanılmaktaydı. Kamu (Public) kavramının, toplumun çok sınırlı bir kesimi içerisinde yaşayan özgür bireylerin ortaya çıkarılması için kullanıldığı örneklere de rastlanmaktaydı. Hiçbir zaman sıradan halk ve köleler buna dâhil edilmemiştir. Ortaçağda soylu ve seçilmişleri ve daha sonra hükümdara hizmet edenleri, yüzyıllar ilerledikçe burjuvaları, aydınları ve en sonunda bütün halkı ifade etmek amacı ile kamu kelimesi kullanılmaya başlanmıştır (Bektaş, 1996: 42; Koloğlu, 2010:1).

Kamuoyu kavramı ile ilgili olarak Antik Yunan döneminden günümüze pek çok bilgi ulaşmıştır. Örneğin site devlet yapılanmasının demokrasiye en uygun model olduğu bu düzen içerisinde köleler ve yabancılar dışında kalan tüm bireylerin oy kullanabilmesi sınırlı seviyede de olsa katılımın gerçekleşiyor olması, bu kişileri siyasal olaylar karşısında aktif rol oynayarak toplumun gelişmesine katkı sağlayan fertler durumuna getirmiştir. Böylelikle Antik Yunan devlet sistemleri kamu hayatını gerçek yaşama geçirerek “kamu” fikrinin ortaya çıkmasına katkı sağlamıştır (Bektaş, 1996: 14).

Siyaset ve sosyoloji bilim dallarının araştırma alanlar içerisinde genellikle kamu kavramı da yer almaktadır. Konu ile ilgili tüm tanımlar ve incelemeler de kamu kavramı bilim dallarının literatüründe yer almaktadır. Bu nedenle kamuoyu kavramı bir bütün olarak ele alınıp incelendiğinde bunun unsurlarından biri olan kamu, yapılan tanımlarda grup kavramı etrafında şekillenmektedir (Vural, 1999: 57).

Blumer, kamu terimini bir grubu tanımlamak için kullanmıştır. Ona göre bir grubun tanımlanabilmesi için bazı şartların varlığına ihtiyaç duyulmaktadır. Birincisi; bu grup içerisindeki yaşayan bireyler, bir sorunla karşılaşmış olmalıdır. İkincisi; bu

sorunun çözümü konusunda bireyler farklı görüşlere sahip olmalıdır. Üçüncüsü; ortaya çıkan sorunlara çözüm bulabilmek için bireyler birbirleri ile tartışma ortamı içerisinde bulunmalıdır (Bektaş, 1999: 45).

Kamu kavramının sosyoloji biliminde, grup ile eşanlamlı olarak kullanıldığını belirten Albig gibi Childs kamu ve grup sözcüklerinin eşanlamlı olarak kullanılabileceği görüşünü desteklemektedir. Young ise kamu kavramına tartışılabilir konularda benzer ilgileri paylaşan insanlardan oluşan grup biçiminde bir tanım getirmiştir (Vural, 1999: 58).

Chisman, kamu teriminin tanımı ile ilgili olarak yapılan çalışmaları üç ana başlıkta toplayarak konuyu açıklamıştır. Birincisi; hükümete ait makamlara sahip olmayan kişilerden oluşan halkın kamu olduğunu, ikincisi; kamunun, aynı ulus-devletin tüm vatandaşlarından oluştuğunu, üçüncüsü ise; kamunun vatandaşların ya tamamını ya da geniş bir bölümünü içine aldığı ifade etmiştir (Bektaş, 1999: 47).

Kamu kavramı her ne kadar halkın genel ifadesi gibi görünse de Türkçeye yüklediği anlam ile devlete ait alanı anlatmaktadır. Nasıl halk kesimi ülke insanlarının oluşturduğu toplulukları ifade ediyorsa kamu sözcüğü de devleti ifade etmektedir (Çevik ve Göksu, 2010: 6).

Yaşadığımız dönemde kamu denilince kapalı kelimesinin karşıt anlamı olan herkese açık kurum ve tüm bireyler anlaşılmaktadır. Oysa tarihi süreç içerisinde konu değerlendirildiğinde kamu sözcüğü bunun zıttı bir anlam taşımaktadır. Kamu, Antik Yunan'da ve ondan esinlenen Roma'da sadece bir sınıfı "özgür vatandaşları" tanımlayan bir kavramdır. Bu neden ile yalnızca belli haklar tanınmış üstün sayılan bir grubu tanımlamaktadır. Bunun doğal sonucu olarak toplumun diğer bireyleri "aşağı" bir konum sahibi iken, kamu içerisinde yer almaları da mümkün değildir (Bektaş, 1996: 42).

Ortaçağda kamu soyluları ile kamu kavramı eşanlamlı olarak kullanılıyordu. Bu dönemde hükümdarın veya prensin yaptığı işlere de, kamu adı veriliyordu. 16. yüzyıldan itibaren ise kamu sözcüğü hükümdar ve ona hizmet edenler ve devlet

daireleri için kullanılmaya başlandı ve bir anlamda saray ile eşanlam ifade etmeye başladı (Bektaş, 1996: 43).

Habermas, kamu ve kamusal sözcüklerinin dilde kullanımı ve birbirleri ile rekabet içerisinde bulunmasını anlamlar çeşitliliği olarak açıklamıştır. Öncelikle kamu kelimesi hukuki bir anlama sahiptir. Kamu sözcüğünün kökeni incelendiğinde herkese açık anlamı bireylerin karşısına çıkmaktadır Kamu hukuku, kamu yetkisi gibi hukuksal kavramlar kullanıldığında ise devlete vurgu yapılmaktadır. Burada kamuya hukuksal, siyasal bir anlamda bir statü de yüklenmiştir. Örneğin; gazetecilerin kamuya karşı sorumlulukları nedir? cümlesinde ifade edildiği gibi bir kamu çıkarı söz konusudur. Buradaki anlam herkesi, kamuyu ve kamu huzurunu ilgilendiren sorunlar ve konuların ele alınması ile ilgilidir (Neumann, 1998: 85-86).

1.2. Oy

Kamuoyu kavramının ikinci önemli unsuru olan “oy” kelimesi kanaat, düşünce anlamlarında kullanılmaktadır. Oy kelimesinin gelişimi de kamu kavramının gelişimi ile paralellik göstermiştir. 18. yüzyılda İngiltere ve Fransa’da “general opinion”, “sense of the people”, “common sense” gibi kavramlar kullanılmaya başlanması ile birlikte, yönetileceklerin genel oyu göz önüne alınmadan insanların yönetilemeyeceklerine dikkat çekilmiş, oy veya kanaati ancak aydın bir kamunun sağlayabileceği ileri sürülmüştür (Bektaş, 1999: 49).

Tarihi süreç içerisinde incelediğimizde “oy” kavramı konusunda tartışmalar Sokrates’e kadar uzanmaktadır. Sokrates, Glaukon ve arkadaşları liman kenti Pire’de katıldığı devlet üzerine yaptıkları tartışmada aralarında oy (kanaat) kavramının belirsizliğini ortaya koyan şöyle bir konuşma geçmiştir.

“Glaukon: Kanaat bilgiden daha bulanık ama bilgisizlikten daha mı berrak?”

Sokrates: Fazlasıyla.

Glaukon: İkisinin ortasında mı?

Sokrates: Evet.

Glaukon: Yani kanaat bilgiyle bilgisizlik arasında bir yerde mi?

Sokrates: Kesinlikle.”(Neumann, 1995: 84).

Türk Dil Kurumu Sözlüğüne göre ise “oy” sözcüğü iki anlamı ifade etmektedir. Birinci anlama göre “oy”; siyasal ya da toplumsal bir süreç içinde kişinin tercihini belirten bir eylemdir. İkinci anlama göre ise; düşünce ve kanaattir. Kamuoyu terimini oluşturan ilk unsur olarak “ kamu” gibi “oy” da günlük dilimizde yaygın olan kullanımının aksine bir görüşü, düşünceyi veya tavrı yansıtmaktadır. Kısaca “oy” duygu veya izlenimden daha kuvvetli, kanıtlanması daha kolay fakat tam olarak kanıtlanabilen veya pozitif bilgidan daha az geçerli kanaatlerdir (Bektaş, 1999: 50).

Oy kelimesi bireyin belli bir sorun üzerindeki tercih ve kanaatini ifade ederken, diğer bir tanıma göre ise; oy, belirli somut bir sorun çevresinde, grubun çoğunluğu tarafından desteklenen, benimsenen kanaat olarak ifade edilmektedir. (Vural, 1999: 60; Altun ve Kuluçlu, 2005: 24).

Bireylerin kanaatleri, sahip oldukları kişisel özellikleri içerisinde yaşadıkları veya buldukları sosyal çevre ve grupların, kitle iletişim araçlarının, kamuoyu önderleri ile toplumsal aktörlerin etkisi ile oluşmaktadır. Kamuoyunu oluşturan bireylerin çeşitli yollarla etkilenmesi nedeni ile kanaatler, hareketsiz olmayıp değişken veya hareketli bir nitelik taşıdığı görülmektedir (Dinçkol, 2006: 50).

Kant “oy”u (kanaat), hem öznel hem de nesnel olarak bireylerin sahip olduğu yetersiz yargı olarak nitelendirmektedir. Buna karşılık Anglosaksonların ve Fransızların kullandığı “opinion” daha karmaşıktır. Doğru mu? yanlış mı? olduğu açık olmayan bir değerlendirmenin yanı sıra halkın, belli bir halk grubunun düşünce birliği içerisinde bulunması anlamını da taşıdığı bilinmektedir (Neumann, 1995:84).

Allport, “oy”un içeriğinin sözlü bir biçimde dil ile ifade edilmesi gerçekleşmedikçe “oy” diye bir konudan bahsedilemeyeceğini ileri sürmüştür. Ama unutulmaması gereken bir konu da bireylerin cevapları sözlü veya sözlü olmayan bir biçimde gerçekleşebilmektedir. Örneğin; bireyin yüzünü ekşitmesi söz konusu olabilir veya beklenilmeyen tavır veya duygusal bir ifade de sergileyebilir (Bektaş, 1999: 53).

Chisman'a göre; "kanaat" veya "oy" sözcükleri birçok anlama sahiptir. Örneğin; yargı, inançlar, ilkeler, beğeni veya hoşlanmama, onaylama veya reddetme v.b. Bu konular ile ilgili olarak çalışmalarını sürdüren sosyal bilimciler çalışmalarında zaman zaman bu anlamlardan herhangi birisini ifade etmek için kanaat kelimesini kullanılırken, belirli bir grubun somut bir sorun karşısında benimsemiş olduğu çoğunluk ve azınlık görüşü olan oylar ise, hiçbir zaman herkesin üzerinde anlaştığı bir konu olarak karşımıza çıkmamaktadır. Bu sebep ile oylar ancak güçlendirilerek ve doğrulanarak derinleştirilebilir, değiştirilebilir, silinerek izi kaybettirilerek ortadan kaldırılabilir (Bektaş, 1999: 50; Görmez, 1994: 39).

2. KAMUOYU KAVRAMININ ÖNEMİ

Kamuoyu, temelde siyaset bilimi ve siyasal iletişim ile ilişkili bir kavramdır. Demokratik toplumlarda, iktidarlar ülke sorunlarını çözerken politikaların sürdürülebilmesi için güçlü kamuoyuna ihtiyaç duyarlar. Bu sebeple hem siyasal iktidarlar hem de toplumda iyi bir imaja sahip olmak isteyen çeşitli kuruluş ve örgütler kamuoyunu dikkate alınması gereken bir güç olarak kabul ederler (Uztuğ, 2003: 14).

Demokrasilerde yalnızca seçim unsurunun değil, aynı zamanda kamuoyu varlığı ve gücünün ne kadar büyük önem ifade ettiği şöyle ifade edilmektedir:

"Otoritesini ilahi ya da üstün kudretlerden elde etmediğini ilan eden her sosyal düzen, vatandaşlarla temasa geçme, bir karar vermeden önce onların onayını alma durumunda ve zorundadır"(Vural, 1999: 45).

Kamuoyu, soyut bir şekilde de olsa düşüncelerin serbestçe tartışılmasını geliştirir ve bireyler arasında toplumsal sorumluluk duygusunu yaygınlaştırır. Kamuoyu bir anlamda herhangi bir grubun dışında kalanların görüşlerinin, o grubun içinde yer alanlarca da dikkate alınması gerektiğini göz önünde bulundurduğu için önemli bir kavram haline gelmiştir.

Kamuoyu, özgürlükçü demokratik sistemler içerisinde yeşererek bir güç olarak kendini hissettirebildiği için demokrasinin işleyişinde de önemli bir işleve sahiptir. Ayrıca güçlü bir kamuoyunun oluşabilmesi için özgür bir iletişim ortamına ve bu bakımdan toplumsal iletişimi sağlayacak olan basına gereksinim duyulduğu kabul gören bir gerçektir (Vural, 1999: 53).

Demokratik yönetime sahip devletler, zor kullanma seçeneği veya rüşvet vererek taraftar kazanma yöntemleri yerine gönüllü destek sağlayarak, kamuoyunu halkın iyi niyet ve anlayışını kazanma anlayışı olarak görmektedir. Bu durumun da zorunlu sonucu olarak aktif bir kamuoyunun siyasal ve sosyal yaşam için ne kadar önemli olduğu gerçeği karşımıza çıkmaktadır (Sarıkaya, 1994: 52).

Kamuoyunun oluşumu, yapısı ve niteliği ile beraber içinde yer aldığı siyasal sistem arasında doğrudan ilişkiler mevcuttur. Kamuoyunun rahatlıkla oluşabilmesi ve kamu arasında yeşerebilmesi için haberlerin, görüşlerin ve bilgilerin serbestçe yayılabildiği, bireylerin örgütlenme özgürlüğüne sahip olduğu, temel hak ve hürriyetlerin yasalarla güvenceye alındığı bir hukuk düzenine ihtiyaç vardır. Böyle bir alanda düşünceler rahat bir şekilde ifade edilir, karşıt düşünceler tartışılabilir ve farklı yorumlar geliştirilerek etkin bir kamuoyu ortaya çıkar (Bayram, 2002: 27).

Kamuoyu, özünde demokrasi ile birlikte varlığını sürdürebilmekte ve demokrasinin sağladığı iklimde beslenebilmektedir. Bu anlamda kamuoyunun serbestçe ortaya çıktığı ülkelerde demokrasi, her alanda kurumsallaşabilmiş, örgütlenebilmiş ve bilinçli toplum olma yolunda oldukça ileri bir mesafede bulunduğu görülmüştür. Her konuda serbestçe oluşabilen kamuoyuna sahip, kamuoyunun sesi ve dili olabilen, onların kanaatlerini, duygu, düşünce ve arzularını başta ülkeyi yönetenler olmak üzere diğer kitlelere iletebilen organlara sahip ülkelerde demokrasinin de sağlıklı ve hızlı bir gelişme içerisinde bulunduğu görülecektir (Vural, 1999: 62).

Siyaset bilimi açısından önemi incelendiğinde, kamuoyunun siyasal karar alma süreçlerini etkileyen bir faktör olduğu görülmektedir. Hemen her toplumda iktidarı ellerinde bulunduranlar veya iktidar sahipleri, uyguladıkları veya uygulamayı düşündükleri politikalar konusunda halkın düşünce ve kanaatlerini bilmek isterler ve

bunun için de konu ile ilgili kamuoyu yoklamaları yapan şirketlere görev verirler. Kamuoyu yoklamalarından çıkan sonuca göre, yönetilenlerin düşünce ve kanaatlerinin oluştuğu ve ülke politikasının şekillenmesinde etkili olduğu görülmektedir. Demokratik devletlerde hükümetler, siyasal partiler, iş ve finans çevreleri kamuoyuna karşı duyarlı davranarak tutumlarını ve politikalarını kamuoyunun tepkisi ya da olumlu kanaatlerine göre düzenleyebilmektedir (Bayram, 2002: 27).

Kamuoyu çoğunluğun kanaatlerini yansıtabileceği gibi, bazı durumlarda tersi durumlar da yaşanabilmektedir. Azınlığın kararlı bir biçimde benimsediği bir görüş, çoğunluğun gevşek olarak benimsediği bir görüşe ağır basabilir. Bu gibi durumlarda kamuoyunun azınlığın etkisi altında oluşabilme ihtimali bulunmaktadır. Ama her ne olursa olsun kamuoyu, siyasal yaşamımızda kendisini siyasal bir güç olarak adını duyurmasını bilmiştir. Gerek ulusal ve uluslararası düzeyde, gerekse demokratik rejimlerde ve baskı rejimlerinde hükümetleri etkisi altına alarak, siyasal kararların oluşmasında önemli rol oynamaktadır (Kışlalı, 2010: 267).

3. KAMUOYU İLE İLGİLİ TEMEL KAVRAMLAR

3. 1. İletişim

İletişim kavramı Latince “communis” kelimesinden türeyerek İngilizce “communication” kelimesinden Türkçeye “iletişim” kelimesi olarak çevrilerek günümüze kadar gelmiştir. İletişim, bir kişiden veya gruptan bir başka kişi veya gruba bilgilerin aktarılması veya bireylerin sahip oldukları tutum, bilgi, düşünce, duygu ve davranışlarının kaynaktan hedefe aktarılması süreci olarak da ifade edilebilir. Diğer bir tanıma göre iletişim; haberlerin, bilgilerin ya da en genel tanımıyla kültürün insan toplulukları arasında dağıtımı olarak tanımlanabilir (Tutar, 2003: 42; Yılmaz, 1995: 35).

İletişimi; bilgi üretme, aktarma ve anlamlandırma süreci olarak tanımladığımızda günlük yaşamımızda gerçekleştirdiğimiz pek çok etkinlik iletişim kapsamında yer alacaktır. Örneğin; bu tanıma dayanarak iki insanın karşılıklı

konusmasını iletişim olarak sayabileceğimiz gibi arıların bal bulunan yeri birbirlerine bildirmelerini de iletişim olarak kabul edebiliriz (Dökmen, 2008: 19).

Birçok kaynakta haberleşme olarak anılan iletişim kavramının temelinde, iletinin bulunmasından kaynaklanan karşılıklı ileti anlamında iletişim kavramı kullanılmaya başlamıştır. Eğer alıcı kaynağın beklentileri doğrultusunda davranarak cevap veriyorsa orada iyi bir iletişimden söz edebiliriz. Aykırı davranış söz konusu olduğunda ise iyi bir iletişimden söz edemeyiz (Çevik ve Göksu, 2010: 24).

İletişim ile amaçlanan aslında insanlar arasında bir ortaklık, beraberlik meydana getirmektir. Mesaj alışverişi ile sağlanmak istenen bu ortaklık, kişilerin belirli bilgi, düşünce ve tutumlara sahip olmasıdır. İletişim ile bir olay veya bir durum üzerindeki bilgilerle düşünce ve duyguların alışverişi sağlanır. Bilgi, düşünce ve tutumların aktarılması ile beraber belirli bir insan topluluğu arasında benzeşme ve birlikte hareketi sağlayan bir durum meydana gelecektir (Yılmaz, 1995: 35).

İletişim bilginin, fikirlerin, duyguların ve becerilerin simgeler kullanılarak iletilmesidir. İletişim bir konu ile ilgili olarak anlam arama çabasıdır. İletişim esas olarak simgeler aracılığıyla bir kişiden ya da gruptan diğerine bilginin, fikirlerin tutumların veya duyguların iletilmesidir (Tutar, 2003: 42). Diğer yandan iletişimin gerçekleşmesi için iki sisteme ihtiyaç duyulduğu bilinmektedir. Bu sistemler iki insan iki hayvan, iki makine ya da bir insan ile bir hayvan, bir insan ile bir makine olabilir. Nitelikleri ne olursa olsun iki sistem arasındaki bilgi alışverişini iletişim kabul etmemiz mümkündür (Dökmen, 2008: 19).

İletişim temelde herkesin farkında olduğu ama tam olarak tanımlayamadığı bir kavram olarak da karşımıza çıkmaktadır. İletişim bir başkası ile konuşmaktır, günlük yaşamımızda yer etmiş olan televizyondur, bilgiyi yaymadır, giyiniş, saç biçimidir. Kısacası iletişim birbirlerini etkilemek amacıyla olan iki öge arasında meydana gelen bir etkileme sürecidir, insanlar arasında duygu ve fikirlerin akışıdır, bireyler arasında anlamları ortak kılma, insan hayatının her alanında var olma sürecidir (Yüksel, 1999: 2-3).

İletişim yazılı, sözlü ve sözsüz mesajlarla anlamları aktarma sürecidir. İletişim konuşma, hareket veya yazı ile bilgi işaret veya mesaj iletimi ve değişimidir. Daha kapsamlı bir tanımla iletişim; mesaj gönderici ve mesaj alan olmak üzere üç önemli unsur olan bilgi, deneyim, duygu veya sesin iletilmesi ve işlenmesi sürecidir (Tutar, 2003: 43).

İletişim tersine çevrilemez ve de geri alınamaz bir yapıya sahiptir. Gerçekten bazı süreçler tekrarlanamaz yapıların yanı sıra tersine de çevrilemez. Bir buz kütlesi ısıtıldığında önce erir, sonra da buharlaşır. Ortamın ısısının düşürülmesi ile birlikte buhar önce sıvı hale dönüşür sonra da donar. Fakat iletişimde tekrarlanamaz oluşuna koşut olarak, bir kez gerçekleştiğinde artık geri alınamaz. Çünkü iletişim ile birlikte öğeler değişikliğe uğramıştır ve o anın bir kez daha yaşanması söz konusu olmaz. Bu nedenle gerek kendimiz ile gerekse dış dünya ile ilgili konularda iletişimimiz sürekli ileriye dönüktür (Yüksel, 1999: 26).

İletişim her şeyden önce insanın kendini bir insan olarak gerçekleştirmesi ve sosyal süreçlere girmesi bakımından önemlidir. İletişim sayesinde insanlar zihinlerindeki kavram ve fikirleri açığa vurma, onları paylaşma ve değerlendirme olanağına sahip olurlar. Başkalarını etkileme ve onlardan etkilenme, yararlanma, yararlı olma iletişim sayesinde mümkün olmaktadır (Tutar, 2003: 44).

3. 2. Kitle

Kitle kavramı sanayileşme öncesi dönemde daha çok soyut bir kavram olarak ortaya çıkarken, sanayileşme ve onun ardından gelen kentleşme sonucunda ortaya çıkan toplum biçimini inceleyen, araştıran toplum bilimciler artık toplumların kitleleştiği konusunu kabul etmişlerdir. Kitle kavramının anlaşılabilmesi için bazı konuların açıklanmasına ihtiyaç bulunmaktadır. Örneğin; ne kadar insan bir araya gelirse kitle veya kitleleri oluşturur? Bu konuda belirli veya net bir sayıyı ifade etmek tam olarak mümkün görünmemektedir. Ancak, bilinen bir gerçek vardır ki o da kitle kavramının her zaman bir büyüklüğü ifade etmesidir. Toplumsal yaşam içerisinde iş bölümünün gelişmesine paralel olarak kitlelerin oluşumunu etkilemiştir. İnsanların en önemli özelliklerinden biri de gruplar halinde yaşamalarıdır. Gruplar

halinde yaşayan insanlar bir araya gelerek kitleleri meydana getirmektedir (Bayram, 2002: 9).

Gruplar, bir araya gelerek kitleleri veya yığınları oluşturmaktadır. Kitleler aralarında bazı ortak özellikleri paylaşırlar ama aralarında doğrudan bir etkileşim mevcut değildir. Örneğin; bir otobüs veya trende seyahat eden insanlar kitleleri oluştururlar fakat insanların aralarında etkileşimin başlamasıyla beraber kitleler gruplara dönüşür. Diğer yandan grup davranışlarını sosyolojik açıdan incelediğimizde insan davranışlarının nedenlerini daha rahat bir şekilde anlayabiliriz. Böylece bu durum kitle psikolojisini de açıklamamıza yardımcı olur (Bahar, 2009: 34).

Kitle, herhangi bir konuda çıkar elde etmek amacı ile kendiliğinden oluşan örgütlenme ölçüsüyle biz kümesi düşünce, duygu ve davranışı en düşük olan kişilerden kurularak meydana gelmiştir. İnsanlar belli bir coğrafi mekana yayılmış bir şekilde, birbirleriyle fiziksel ilişki ile duygu ve düşünce birliği içerisinde bir bütün oluşturabilir. İfade edilen bu durumu toplum bilimciler kitle olarak ifade etmiştir. Aslında kitleler belirli bir amaç ya da neden olmadan bir araya gelerek kısa bir süre sonra dağılan insanlardan oluşmaktadır. Birbirleriyle geçici bir süre bir araya gelen insanlar veya örgütlenmemiş insanlardan oluşan kitleler, çok çabuk olarak meydana çıkarken, çok çabuk olarak da dağılıp yok olabilirler (Yılmaz, 1995: 36: Bayram, 2002: 9).

4. KAMUOYU KAVRAMININ TARİHSEL SÜREÇ İÇERİSİNDEKİ GELİŞİMİ

İlkçağlarda devletler yetkilerinin kaynağı olarak yalnızca Tanrı'yı görmüş ve aldıkları yetkiler ile de ülkelerini yönetme gayreti içerisinde olmuşlardır. Bu dönemde halkın sesi veya halkın istekleri gibi kavramlar hiçbir şekilde hiçbir zaman konuşulmamış ve gündeme dahi alınmamıştır. Halk, belirli zamanlarda gerçekleştirilen ayinler ile pasif durumda bulunmaları sağlanarak yönetilmiştir. Yönetimde yer alan krallar egemenliğin kaynağı olarak kendilerini görmüşler ve bunun dışında hiçbir kimseyi kabul etmemişlerdir. Ülkelerinde inşa ettikleri anıt ve heykeller ile ulaşılmazlıklarına, ölümsüzlüklerine ve üstünlüklerine vurgu

yapmışlardır. Bu nedenle bu dönemde aktif bir kamuoyundan ve kamuoyu kavramından bahsetmek mümkün görülmemektedir (Bektaş, 1996: 14).

Kamuoyu kavramının kökeni antik çağlara kadar gitmektedir. Bu dönemde yaşamış olan Antik Yunan ve Romalı düşünürler bugün siyasal anlamda olmasa bile benzer anlamı ifade edebilecek sözcükler kullanmış ve kamunun isteklerinin neler olabileceği konusu üzerinde çalışmışlardır. Eski Yunan'da coğrafi koşulların da etkisi ile halk küçük gruplar halinde toplanarak toplumsal, sosyal ve siyasal hayatlarını sürdürmekteydi. M.Ö. 5.yüzyılda yetişkin erkeklerin, yurttaş olarak yönetime doğrudan katılma hakkını elde etmesi ile beraber kendi kendilerini yönetme olanağına kavuşan site toplumu, doğrudan demokrasiyi bir siyasal sistem olarak kurumsallaştırmıştır (Bektaş, 1996: 13;Uygun, 2003: 17).

Atina'da siyasal kurumlar, toplum iradesinin üstünlüğü ve yurttaşların siyasal, sosyal, hukuki eşitliği üzerinde iki temel siyasal düşünceyi yansıtmıştır. Eşitlik, “isonomia” ve “isegoria” sözcükleri kullanılarak ifade edilmiştir. İsonomia, bireylerin yasa önünde eşitliği anlamına gelirken, isegoria ise, mecliste tüm vatandaşların konuşma hakkı bakımından eşit olma hakkına sahip olması anlamına gelmektedir. Özgür vatandaşların katıldığı, yılda 40 kez toplanan Ecclesia'da siyasi sorunlar oylanarak meclis faaliyeti yerine getirilmektedir. Ecclesia'da siyasi sorunlar herkes tarafından tartışılabilirdiği gibi kamuoyu da bu tartışmalar sırasında oluşabiliyor veya değişebiliyordu. Toplantı gündemi 4 gün önceden Atinalılara ilan edilerek, kanaatlerin oluşumu için ortam oluşturulması sağlanıyordu. Toplantının yapıldığı sırada gündem maddeleri ile ilgili görüşmelere geçildiği zaman, Ecclesia başkanı “kim konuşmak ister” sorusuyla tartışmayı başlatıyordu (Dinçkol, 2006: 52).

Aristoteles'te kamuoyunu, sahip olduğu düşünceler itibari ile bir yandan doğru kararlar verebileceğine inanırken diğer yandan tek başlarına doğru karar veremeyenlerin meclisteki toplantılara katılarak daha iyi karar verebileceğini öne sürmüştür. Diğer taraftan Aristoteles, devlet kademesinde önemli görevlerin yetenekli ve erdemli olan vatandaşlara verilmesini önermiştir. Böylelikle demokratik meclisler aracılığı ile aristokratik idarecilerin yönetici konumunda bulunduğu düzeni savunmuştur (Bektaş, 1996: 15).

Eski Yunan’da kamuoyu kavramının oluştuğu önemli yerlerinden birisi de tiyatrolarıdır. Euripides trajedileri ve Aristofanes komedileri vatandaşların site ile ilgili işlere ilgilerinin artmasını sağlayarak kamuoyu kavramının gelişmesine katkı sağlamıştır (Uygun, 2003: 66).

Roma imparatorluğu güçlü bir haberleşme ve ulaştırma şebekesi kurarak, çeşitli dinler, kültürler ve siyasal sistemler ile iletişim halinde bulunarak haberler elde etme imkânına sahip olmuştur. Bu bakımdan kamuoyu, çağdaş anlamına yakın olan bir deyimle Roma’da doğmuştur. “Consensus Populi” (halkın onayı) anlamında kullanılan bu deyim, ortaçağ hukukçuları tarafından çok sık kullanılmasına rağmen modern anlamda kamuoyu kavramını ifade etmekten oldukça uzaktır. Diğer yandan Roma’da hitabet ve güzel söz söyleme sanatına oldukça önem verilmektedir. Şiir okuyacak veya bir duyuru yapacak olan kişi yüksek bir yere çıkıp konuşmasına başladığında, vatandaşların sayısında zaman içerisinde artış gözlenmektedir. Bahsettiğimiz bu durum kamuoyunun oluşmasında önemli bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır (Bektaş, 1996: 16).

Roma’da söylenen “*Vox Populi, Vox Dei*” yani “*Halkın sesi, Hakkın sesidir*” sözü de, halkın düşüncelerine yani kamuoyuna verilen önemi ortaya koymaktadır. Ancak bu düşünce, kamuoyu kavramında bir karışıklık oluşturmuştur. Çünkü kamuoyu, haklılık, doğruluk gibi kavramların dışında ele alınmaktadır.

Lowell, bu konuya şöyle açıklık getirmiştir: “*Halkın sesi, belki de hakkın sesidir, ama bu konudaki en küçük bir inceleme, ne ses ne de halk kavramlarının ne anlama geldikleri konusunda hiçbir zaman bir uzlaşma olmamıştır*”(Dinçkol, 2006: 53-54).

Rönesans ve Reform hareketleri ile birlikte kilisenin, insanların tutum ve davranışlarını etkisi altına almasının kaldırılması konusunda önemli rol oynamış ve böylece kamuoyu kavramı yeniden sahneye çıkmıştır. Özellikle bu dönemde Machiavelli’nin “Prens” adlı eserinde halkın sesi ve kamu inancı kavramlarına yer vererek iyi yöneticinin özelliklerini açıklamış ve halkın yöneticileri dış görünüşleri ile tanıyabileceğini ve Prens’in gerçek yüzünü bilemeyeceğini ileri sürmüştür. Bununla beraber halkın sesinin hakkın sesine benzetilmesinin sebepsiz olmadığını vurgulamıştır (Bektaş, 1996: 17).

17. ve 18. yüzyıldan itibaren dünyada özgür düşüncenin yavaş yavaş toplumun hemen hemen bütün kesimlerinde yayılmaya başlaması ile beraber özellikle 1688 yılında İngiltere’de orta sınıf ihtilali gerçekleştirerek iktidarı ele geçirmiş, demokratik bir toplum yapısının doğmasına yol açarak kamuoyu adı verilen kavramın ortaya çıkmasına sebep olmuştur (Yılmaz, 1995: 32).

Bugünkü manada kamuoyu kavramını ifade eden Fransızca “opinion publique” veya İngilizce “public opinion” kelimeleri, Fransa’da Maliye Bakanlığı görevini yerine getirmiş olan Javques Necker tarafından Avrupa’nın siyasal sözlüğü içerisinde yer alırken, Necker kamuoyunu bir mahkeme olarak nitelendirmiş, kimisine taşlar kimisine ödülleri dağıtan bu mahkemenin şöhretler yaratabileceğini de ifade etmiştir (Sarıkaya, 1994: 35)

5. KAMUOYUNUN OLUŞMASINDA ETKİLİ OLAN FAKTÖRLER

5. 1. Aile

Aile, kan bağları yolu ile evlilik ya da evlatlık edinmek sureti ile oluşturulan akrabalık olarak adlandırılan toplumsal bir gruptur. Aile bireyin doğduğu, en temel ihtiyaçların karşılandığı ve toplum yaşamına hazırlandığı çevresidir. Sosyolojik bir olgu olmakla birlikte çoğu bilim dalının uğraş alanının içerisinde yer almıştır. Bu tanım çerçevesinde aile kavramı ile ilgili çok sayıda tanım yapabiliriz. Örneğin; toplumu oluşturan en küçük birim olduğunu veya birbirleri ile biyolojik, psikolojik, sosyal ilişkileri ve duygusal etkileşimleri olan bir yapı olduğunu ifade edebiliriz (Gökdağ, 2002: 2).

Toplumlarda aileler, bireylerin evlilik yolu ile bir araya gelmeleri neticesinde oluşmaktadır. Aileler eşlerin ekonomik işbirliği ve çocuklarını yetiştirmek amacı ile yasal olarak oluşturulmuş beraberlikleridir. Günümüzde sadece yasal olarak evli ve çocuklu çiftlerin, aile olarak tanımlanması bazı toplumlarda veya ülkelerde eleştirilmektedir. Yasalar aileyi, yasal olarak evlenmiş kadın ve erkeğin oluşturduğu bir kurum olarak tanımlamaktadır (Bahar, 2009: 151).

Cooley'e göre; aile, toplumda önemli bir yere sahiptir. Çünkü birey toplum içinde doğar, büyür ve sonunda yine toplum içerisinde ölür. Bireylerin ilk deneyimlerini kazanarak yaşamlarını sürdürdüğü, ilk tutum ve davranışlarını belirlediği ortam aile ortamıdır. Klasik aile tipinde ana-baba-çocuk üçlüsünde ana-babanın temel görevi, çocuğu topluma kazandırma ve diğer bir ifade ile toplumsallaştırmasıdır. Böylece çocuk, içinde yaşadığı toplumun bir üyesi olarak yaşamına devam edecektir (Aziz, 1982: 17).

İnsanoğlunu, hayatın başlangıcından itibaren her aşamasında aile kavramının tamamı ile kuşattığı görülmektedir. Bu açıdan aile bireyi saran ilk sosyal çevredir. Ferdin sosyalleşme sürecinde, topluma mensup olma duygusunun kazandırılmasında aile, ferdi yoğuran, şekillendiren ilk sosyal ortam olarak görülmektedir. Aile müessesesi içerisinde bireyler bazı davranış şekillerini ve toplumla ilgili temel normları kazanır. Örgün eğitim yoluyla kazandırılmayan bir takım özellikler aile ortamında elde edilir. Bu bakımdan gerek ahlaki değerlerin gerekse milli şuurun, örf ve adetlerin kazanılmasında aile resmi olmayan bir okul görevini yerine getirmektedir (Yılmaz, 1995: 37).

Modern toplumlarda aile en önemli kurumların başında yer almasından dolayı, hemen hemen hepimiz en azından yaşamımızın bir dönemini aile ortamı içerisinde geçirerek yaşamımızı devam ettirmişizdir. Çocukları sevmek, anne-baba veya yaş olarak büyük olanlara saygı göstermek ve aynı evi kan bağından olan kişilerle paylaşmak aile yaşamının temelini oluşturmaktadır (Bahar, 2009: 153).

5. 2. Toplum

Toplum, bireyleri birbirine bağlayarak, karşılıklı etkileşim halinde olan insanların oluşturduğu, insan davranışlarını sınırladığı, özgürleştirdiği, kurallar koyduğu ve kurumsallaşmış davranış biçimleri ortaya koyan bir sistemdir (Bahar, 2009: 25). Diğer bir tanıma göre; yerleşik toplumsal düzene sahip, bütün olarak bir arada bulunmaları zaman içerisinde oluşturulmuş veya oluşmuş ortak bir kültür ile sağlanan, birlikte yaşama iradesine sahip bireylerden meydana gelerek oluşan insan kümeleri toplum olarak adlandırılmaktadır (Cemal, 1999: 46).

Devlet isimli eserinde Platon toplumu oluşturan insanoğlunun tek başına kendine yetmediğini ve başkalarına ihtiyaç duyduğu ifade etmiştir. Aristoteles ise insanın sosyal ve siyasal bir varlık olduğunu söylerken toplum içerisinde yaşamak zorunda olduğunu ileri sürmüştür (Uygun, 2008: 11).

İnsanoğlunun, dünyanın farklı bölgelerinde yaşam sürmesi ve yeni alanlara yerleşerek, başta araç ve gereçlerini yapmak suretiyle, elbiselerini dikmişler ve yeni konutlar inşa ederek yaşamlarını devam ettirerek hayatlarını kolaylaştırmışlardır. Yaşadıkları yerin iklimi, coğrafyası, bitki ve hayvan türleri insanoğlu üzerinde etkili olmuştur. Buzul çağı sonrasında iklimde meydana gelen değişim, yiyeceklerin çok çeşitli oluşu ve erişimin yaygınlaşmasına paralel olarak nüfusun sürekli artmasını sağlamıştır. Zaman içerisinde insanoğlu, yerleşik toplum halinde bir arada yaşamaya başlamıştır (Bahar, 2009: 26).

İbn-i Haldun, yüzyıllar öncesinde toplumun ortaya çıkışını insanın temel gereksinimleri ile ilişkilendirerek açıklarken, insanın yaşayabilmesi için bazı temel gereksinimlerini karşılamak zorunda olduğunu ifade etmiştir. Haldun'a göre; buğdayın ekilmesi, yetiştirilmesi, biçilmesi, öğütülmesi, hamur yapılıp pişirilmesi tek bir kişi tarafından yapılabilmesi mümkün görülmemektedir. Bu nedenle insanların temel yaşamsal gereksinimlerini yardımlaşarak kısaca toplum içerisinde yaşayarak karşılayabileceğini ileri sürmektedir (Uygun, 2008: 7-10).

Toplum, insan yaşamını yönlendirerek insanın sahip olduğu yaşamın anlamlı olmasını sağlamıştır. Bundan dolayı insanoğlu toplumu sayısız biçimde şekillendirerek, gelecek nesillere aktarma çabası içerisine girmiştir. Toplum, insanoğlu doğmadan önce var olduğu gibi, öldükten sonra da var olmaya devam edecektir (Özkalp, 200 2: 43).

5. 3. Baskı Grupları

Modern devletlerde politik arenanın baş aktörleri siyasal partiler olmasına rağmen onların dışında hareket ederek politika belirleyen başka grupların da faaliyet gösterdikleri, siyasal kararların alınması sürecinde önemli rol oynadıkları ve bu sebep ile kamuoyu oluşumuna katkı sağladıkları görülmektedir. Günümüzdeki

ifadesi ile yaygınlaşan bir terimle bunlar baskı grupları olarak adlandırılmaktadır. Baskı grupları ortak menfaatler etrafında birleşerek politikalar gerçekleştirmek amacı ile siyasal otoriteler üzerinde etki oluşturmaya çalışan örgütlenecek hareket eden bağımsız gruplardır (Bektaş,1996:113).

Aynı ilgi istek ve endişeyi taşıyan bireyleri bir araya getiren ve siyasetin belirlenmesi sürecinde önemli rol oynayan baskı grupları, demokrasinin gelişebilmesi için ve gücün toplumda farklı katmanlara yayılmasında önemli bir rol üstlenmektedir. Baskı gruplarının temel amacı sahip oldukları güçlerini bir araya getirerek birleştirecek ve oluşan talepleri kamu politikası haline getirmeye yönelik bir güç oluşturma arayışı içerisinde olacaklardır (Bahar, 2009: 236).

Baskı grupları siyasal partiler gibi iktidarı doğrudan doğruya ele geçirerek yönetime talip olma amacını taşımazlar. Baskı grupları ürettikleri politikalar ile siyasal iktidarı dışarıdan etkileyerek, kendi çıkarları ya da görüşleri doğrultusunda kararlar alınmasını ve uygulamalar yapılmasını sağlamak gayreti içerisinde çalışırlar (Kışlalı, 2010: 147).

İnsan grupları ortaklaşa hareket ederek veya kanaatleriyle diğer halk gruplarının eylem ve düşüncelerini ya da hükümetin eylemlerini etkilemek için gayret sarf ederler. Ottoway bu durumu şu şekilde açıklamaktadır:

“Bir toplumsal güç, bir toplumun bir takım üyelerince toplumsal eylemi ya da toplumsal değişmeyi gerçekleştirme çabasıdır. Bunlar genellikle organize olmuşlardır” (Tezcan, 1985: 235).

Toplumun siyasal yapısını oluşturan örgütler ve idare eden ile idare edilenler arasındaki ilişkileri tayin eden resmi mekanizmanın, modern devlette, birçok gönüllü olarak hareket eden kuruluşlarla takviye edilmesi gerekmektedir. Bu gönüllü kuruluşlar yalnızca üyelerinin taleplerini resmi otoritelere ulaştırma görevini yüklenmek ile kalmaz aynı zamanda onlara talepleri kabule zorlayıcı baskı da icra edecektir. Bu anlamda bir baskı grubu, küçük ya da büyük, siyasal ya da siyasal olmayan, kırsal ya da metropol çıkarları destekleyen bir örgüt, etkileme sahası bakımından da mahalli seviyede, bölgesel seviyede ya da ulusal seviye de olabilmektedir (Yücekök, 1987: 69).

Sanayi öncesi toplumlarda, baskı gruplarının varlığı bile söz konusu değildi. Bu dönemde siyaset az sayıda azınlık elinde olan bir kurum olma özelliğine sahipti. Fakat bilinmesi gereken bir gerçekte baskı grupları hiçbir zaman siyasal bir parti olmamış ve hiçbir zamanda ulusal ve mahalli seçimlerde kendi adına bir aday göstermemiştir. Ama sadece bir veya birden fazla siyasi partiyi kendi savunduğu görüşlerine yakın bularak, çıkarı gereği etkilemeye çalışmış ve bunu da siyasi parti örgütünün dışında kalmak sureti ile yapmıştır (Bahar, 2009: 236; Yücekök, 1987: 69).

Modern toplumlarda sayısız baskı grubu mevcuttur. Bunlar, işveren birlikleri (ticaret odaları, sanayi odaları, işveren sendikaları, büyük şirketler, holdingler), işçi kuruluşları (sendikalar, sendika konfederasyonları), tarım sektörü (çiftçi birlikleri, tarım kooperatifleri v.b.) olarak karşımıza çıkmaktadır. Baskı grupları kendileri ile ilgili siyasal kararları ya doğrudan doğruya ya da kamuoyu aracılığıyla dolaylı olarak etkilemek için çalışırlar. Doğrudan etkileme faaliyetleri esnasında, baskı grupları siyasal kararların kendi istek ve amaçları yönünde alınmasını sağlamak için çoğu zaman doğrudan doğruya siyasal karar alıcılar üzerinde etkili faaliyetler yürütme gayreti içindedirler. Bu karar merkezleri de bilindiği gibi parlamento ve hükümettir (Bektaş, 1996: 113).

Sonuç olarak baskı gruplarının taleplerini yasalar çerçevesinde yerine getirecek olan temsilciler veya kamuda görevli memurlar tarafından yerine getirileceğine göre, siyasal karar alma sürecinde baskı grupları kendilerine yakın politikacılar üzerinde ağırlıklarını ciddi bir şekilde hissettirirler. Bundan dolayı baskı grupları demokratik ülkelerde hem parti politikalarının belirlenmesinde hem de kararların alınması sürecinde etkileri oldukça fazladır (Sakal, 1998: 218).

5. 4. Kamuoyu Yoklamaları

Çağdaş demokratik ülkelerde, yeni yönetim anlayışı ve toplam kalite yönetimi yaklaşımları, yönetimi hizmet sunarken hizmet alıcısı durumunda olan vatandaşların düşüncelerinin ortaya çıkarılabilmesi, hizmetlerin daha etkin bir

şekilde sunulabilmesi amacıyla kamuoyu yoklamalarına anket çalışmalarına ihtiyaç duyulduğu görülmektedir (Çukurçayır, 2006: 164).

Belli bir grubun sahip olduğu ortak görüş veya kararın kamu politikasına dönüşebilmesi için yöneticilerin uygulamalarının etkin olarak eleştirilebilmesi, kamuoyunun siyaset alanındaki en önemli başarılarından birisidir. Demokratik yönetimler, kamu iradesinin çeşitli yönleriyle ortaya çıkarılabilmesi için, kamuoyunun eğilimi öğrenmeye ve kamu isteklerinin siyasi eyleme dönüşmesine önem vermek zorundadır. Bu noktada karşılaşılan temel sorun ise kamu kanaatinin ve taleplerinin nasıl ölçüleceği veya ölçümünün nasıl yapılacağıdır (Bektaş, 1996: 189).

Kamuoyu yoklamaları ile ilgili olarak Pierre Bourdieu'nun görüşünün oldukça sert olduğu görülmüştür. "Kamuoyu yoktur" makalesinde dile getirdiği önemli temel konu kamuoyu yoklamalarının katı bir şekilde çözümlenmeye tabi tutulması gerektiğidir. Kamuoyu yoklamaları değerlendirildiğinde cevap yok yanıtını yok sayan veya hiçe sayan, sonuçları ile yalnız soruya cevap veren katılımcılar üzerinden değerlendirme yaparak, cevap şıklarında keyfi düzenlemeler yapılma ihtimali bulunan ve katılımcılara beklemedikleri ve belki de istemedikleri soruları cevaplamaya zorlayan bir yapıya sahip olduğunu ileri sürmektedir (Bourdieu, 1995: 177-181).

Kamuoyu yoklamalarına ya da anketlerin yapılmasına karşı düşünceler de yer almaktadır. Birinci temel konu, anketlerin temsili demokrasiyi tehlikeye sokacağı ileri sürülmektedir. Ancak anketlerin temsili sistemin boşluklarını doldurduğu, dolayısıyla bir tamamlayıcılık görevi üstlendiği bilinen bir gerçektir. Anketlerin ya da kamuoyu yoklamalarının hukuksal olarak herhangi bir bağlayıcılığı olmadığından dolayı bu iddianın bir geçerliliği yoktur. İkinci temel konu ise sürdürülmek istenen anketlerin bireylerin ihtilaçlarını azaltmak yerine, yeni gereksinimlerin ortaya çıkmasını sağlayacağı ve vatandaşları provoke ettiği ileri sürülmektedir. Ancak devlet ya da kamu kurumları vatandaşlardan gelen her türlü talep ve isteği yerine getiren kurumlar değildir. Toplumun bütünü ya da geneli tarafından ortaya konan bir talep karşımıza çıktığında, devletin bu gereksinimleri zaman kaybetmeden karşılaması beklenir. Üçüncü temel konu ise vatandaşlar için yapılan anketlerin çok

pahalı olduğu tezi ileri sürölmektedir. Bu yaklaşımı analiz ettiğimiz zamanda konunun geçerliliğinin bulunmadığı görölecektir. Çünkü vatandaşlar için düzenlenen anketlerin pahalı yatırımlar ve kararlar kadar pahalı olmadığı bilinen bir gerçektir (Çukurçayır, 2006: 166).

Diğer taraftan, kitle iletişimde mesajların iletimi tek yönlü bir süreç biçiminde işleyerek geri beslemenin mevcut olmadığı görölmektedir. Az sayıda kişi kitlelere doğrudan doğruya, sürekli olarak çeşitli içerikte mesajlar iletmektedir. Kamuoyu yoklamaları ise bahsettiğimiz bu süreçte iki yönlü hale getirerek, mesajın iletilmesi ve tepkilerin alınması süreci yaşandıktan sonra geri besleme olgusunu mümkün kılmakta ve sonuç olarak toplumun nabzının ölçölmesine yardımcı olmaktadır (Bektaş, 1996: 193).

Genel olarak ele alıp incelediğimizde kamuoyu yoklamaları iki farklı mercii tarafından yapılmaktadır. Bilim çevreleri (üniversiteler, yüksekokullar, bilimsel araştırma kurumları) ile sivil toplum kuruluşları ve özel kuruluşlar (dernekler, vakıflar v.b.). Bilim çevreleri tarafından yapılan araştırmalar veya kamuoyu yoklamaları asıl amacı doğal olarak bilimi geliştirerek, bilime katkı sağlamaktır. Özel kuruluşlar kar amaçlı olarak faaliyetlerini sürdürdüklerinden yapılan bu araştırmalar veya yoklamalar zorunlu bir şekilde müşterilerine uyguladıklarından güvenilirlik tartışmaları sürekli yaşanmaktadır (Tufan, 1995: 27).

Kamuoyu yoklamaları ile anket uygulama yöntemi gerçekleştirilerek, yapılan hizmetlerde halkın memnuniyet derecesi ve onayı alınmaktadır. Halkın kesintiye uğramadan ve belli zaman dilimleri içerisinde sınırlı olmayan etkileme olanakları da anket uygulamalarıyla gerçekleştirilmiş olmaktadır. Bu sebep ile yeni yönetim yaklaşımlarına göre yönetim sistemlerini yeniden yapılandırarak sürdüren ölkelerde yılda en az iki kez önemli hizmetlerin yerine getirildiği birimlerde anket çalışmaları yapılmaktadır. Örneğin; Almanya'nın bazı eyaletlerinde anket uygulanması anayasal bir ilke olarak kabul edilmiştir. Baden-Württemberg, Bayern ve Brandenburg gibi eyaletlerde farklı konularda anketlerin uygulandığı görölmektedir (Çukurçayır, 2009: 76).

Kamuoyunun; çevre ve insan ögesi baz alınarak düzenlenen anketlerde soru seçimi gibi uzmanlık gerektiren esaslara dayanan bilimsel araştırmalarla ölçülmeye başlanmasıyla beraber, bu işlem kendine has sorunları içeren bir ihtisas alanı haline gelmiştir. Gerek toplumsal ve siyasal alanlarda gerekse ticari nitelikli bir ürün tanıtılmasına veya kamuoyunun çeşitli ürünler hakkındaki düşüncelerini öğrenebilme amacına yönelik yapılan çalışmalar da ilerleme kaydedilmiştir. Böylece kısa süre içerisinde kamuoyu yoklamaları düzenleyen şirketler doğmuş ve bunun doğal sonucu olarak da yeni bir iş alanı ortaya çıkmıştır (Bektaş, 1996: 192).

Kamuoyu araştırmaları ile ilgili ilk girişimler Amerika'da gazetelerin maddi desteği ile yapılmıştır. Kamuoyu yoklamaları alanında George Gallup 1936 yılında "Literary Digest" dergisinin posta yoluyla dağıtmış olduğu 10 milyon oy pusulasına dayanarak yaptığı yanlış, tahmini eleştirmekle kalmadı, aynı zamanda F.D. Roosevelt'in tekrar seçileceğini de öngörmüştü. Avrupa'da özellikle F.Almanya'da Allensbach'da Demoskopi Enstitüsünü kuran Elisabeth Noelle-Neumann kamuoyu yoklamalarını yaygınlaştırmış ve aynı zamanda Mainz üniversitesinde kamuoyu araştırmaları kürsüsünü kurmuştur (Unat, 1988: 34).

5. 5. Kitle iletişim aracı olarak Basın

Günümüzde yaşanan teknolojik, sosyal ve kültürel ilerlemeler bilginin sonsuz boyutlara ulaştığını göstermektedir. Öğrenilerek yaşama kazandırılacak o kadar çok yeni konu bulunmaktadır ki eski bilgilerimizin güncellenmesine de ihtiyaç duyulmaktadır. Bütün bunların bir kısmı ya kısa süre içerisinde ya da zaman içerisinde yapılacaktır. Bu neden ile kitle iletişim araçları içerisinde özellikle basın bize bu fırsatı sağlayarak kamuoyunun oluşmasına katkı sağlayacaktır (Gökdağ, 2002: 200).

Basın hiç şüphesiz kitle iletişim araçlarının en önemlilerinden birisi olarak karşımıza çıkmaktadır. Basını dar anlamda "gazete" olarak ele aldığımızda, gazetelerin yakın ve uzak geçmişin ya da günün haber ve olaylarının verilmesinde, kanaat ve fikirlerin geniş halk kitlelerine ulaştırılmasında, ülkenin ana davaları üzerine halkın dikkatini toplamada ve okuyucularının genel kültürlerini arttırmada son derece önemli rol oynadıkları bilinmektedir. Lippmann da gazetelerin toplumsal

yaşamdaki önemi konusuna vurgu yaparken gazeteleri “demokrasinin İncil’i” olarak görmektedir (Bektaş, 1996: 130).

Kamuoyunun oluşumunda kitle iletişim araçlarının büyük rol oynadığı toplumda yaşayan tüm bireyler tarafından bilinmektedir. Bireyler, kitle iletişim araçları vasıtasıyla siyasal olaylar hakkında bilgi sahibi olabilmektedirler. Kitle iletişim araçları siyasal olarak da büyük önem taşıdığından; halk ve politikacılar icraatlarını kitle iletişim araçları aracılığı ile izleyerek siyasal kararlarını olgunlaştırma fırsatı elde ederler. Kamuoyunun toplumsal yaşamda iletişim ve toplumsal etkileşim süreci içinde olduğu göz önüne alınırsa, işitilen ya da okunan mesajların, kanaatlerin oluşumunda kitle iletişim araçlarının etkin bir rol oynadığı görülecektir. Kitle iletişim araçları vasıtasıyla siyasal içerikli mesajları alan birey, mesajın içeriğine göre kanaatini pekiştirmekte ya da kararsız bir durumda bulunuyor ise karar vermesi kolaylaşmaktadır. Kitle iletişim araçlarıyla tüm siyasal partilerin mesajları kitlelere ulaşmakta ve böylece tercih yapma imkanı daha kolaylaşmaktadır (Özkan, 2010).

Topluma haber ve bilgi verme işleviyle toplumsal bir kurum olarak kabul gören basın, uzun süre sadece gazete ve dergiler olarak görülmüştür. Fakat kitle iletişim araçlarının çeşitleri ve sayılarının artmasıyla haber ve bilgi verme olanağı artmış ve artmaya devam etmekte, radyo ve televizyonlar da son zamanlarda internet gazeteciliği ile hem hızlı ve hem de sesli ve görüntülü haber verebilen araçlar olarak günlük yaşamda yerini almıştır (Bayram, 2002: 24).

Sağlıklı bir kamuoyunun oluşturulabilmesi, düşüncenin, bilgi ve haberlerin topluma özgürce yansıtılmasıyla mümkün olabilmektedir. Tek taraflı olarak aktarılan bilgi ve haber akışı toplumu durağanlaştırmakta, ekonomik, politik ve kültürel gelişimi de engellemektedir. Bu sebeple iletişim özgürlüğünün mutlaka sağlanması şart olacaktır (Yılmaz, 1995: 46).

Kitle iletişim araçları bir yandan siyasal mesajların özgür ve doğru olarak kitleye iletilmesi görevini yürütürken, diğer taraftan da kitlenin, siyasetçilere veya politikacılara duyduğu ilgiyi artırarak, kamuoyunun fikir, kanaat ve faaliyetlerini

açıklamasını, dolayısıyla toplumu oluşturan bireylerin etkilenmelerini sağlamaktadır (Özkan, 2010).

Televizyonun kamuoyunun oluşumuna etkileri üzerine sürdürülen çeşitli incelemelerde, televizyonun haber ile bilgi iletiminde önemli bir iletişim aracı olduğu ve modern ülkelerde kamuoyunu büyük ölçüde etkilediği görülmektedir (Bektaş, 1996: 136-137).

Modern sanayi toplumlarında kitle iletişim araçları halka yönetim ve siyaset hakkında bilgi verirken, yönetimin dördüncü kuvveti olarak, kriz anında kitleleri hızlı bir şekilde uyarması sonucu, bireylerin rahatlamasına ve onların boş zamanlarını değerlendirmelerine yardımcı olmak gibi çok sayıda işlevi de yerine getirmektedir (Özkan, 2010).

İKİNCİ BÖLÜM

TÜRKİYE KAMUOYUNUN AVRUPA BİRLİĞİ ALGISI 2001-2011 YILLARI ARASINA AİT EUROBAROMETRE RAPORLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

1. GENEL BAKIŞ

Avrupa kıtası üzerinde yaşayan devletler arasında yüzyıllar boyunca çeşitli sebepler ile savaşlar meydana gelmiş ve kıtada hemen hemen savaşın cereyan etmediği bir bölge kalmamıştır. Bunun üzerine Avrupalı devletler uluslar arasında ortaya çıkabilecek her türlü çatışmayı sonraki yüzyıllarda engelleyecek bir arayış içine girmişlerdir. 9 Mayıs 1950 tarihinde II. Dünya savaşından sonra zamanın Fransa Dışişleri bakanı Robert Schuman bir daha savaşın meydana gelmeyeceği bir Avrupa'yı kurmak üzere harekete geçmeye karar verir. Schuman'ın, Avrupa'da barış'ın sürekli hâkim olacağı ve insanların huzurlu bir şekilde yaşayacağı Avrupa projesi fikri büyük ses getirir. 1950 yılında Avrupa ülkeleri ekonomik ve politik olarak kalıcı barışın sağlanabilmesi için Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu adı altında birleşme kararı alarak ortak pazara doğru yol alan "Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu" Antlaşmasıyla, Fransa, Almanya, İtalya, Lüksemburg, Belçika ve Hollanda olmak üzere altı kurucu devlet arasında antlaşma sağlanmıştır. Antlaşmanın imzalamasından tam yedi yıl sonra 1957 yılının mart ayında bütünleşme hareketi Roma Antlaşmasıyla tüm sektörleri kapsayacak şekilde genişletilmiştir. Roma antlaşması ile altı ülke bütünleşme düşüncesini ekonomik birlik çatısı altında açık bir şekilde ifade etmişlerdir (Bilici, 2010: 29; Çalış, 2008: 39; Rocard, 2008: 72).

Bu süreçte Türkiye ile AB ilişkileri 31 Temmuz 1959'da Türkiye'nin AET'na yaptığı ortaklık başvurusu ile başlamıştır. AET Bakanlar Konseyi'nin başvurusu kabul etmesi sonrasında 12 Eylül 1963 tarihinde Ankara Anlaşmasını imzalanmıştır. Ankara Anlaşması ortaklık oluşturan bir anlaşma olarak siyasal tarihimizde önemli bir belge olarak yerini almıştır.

Türkiye, 14 Nisan 1987 tarihinde tam üyelik için müracaat etmiş fakat 18 Aralık 1989 yılında Avrupa Komisyonu Türkiye'nin tam üyelik müracaatına olumsuz cevap vermiştir. 1 Ocak 1996 tarihinden itibaren Türkiye ile AB arasında

Gümrük Birliği hayata geçirilmiştir. 12-13 Aralık 1997 tarihindeki Lüksemburg Zirvesinde Türkiye'nin tam üyeliğe ehil olduğu fakat ilk kez kültürel farklılık ve kimlik gibi siyasi nitelikli konular sorun olarak görülmüştür. 10-11 Aralık 1999 tarihindeki Helsinki Zirvesinde Türkiye, oybirliği ile AB'ne aday ülke olarak kabul edilmiştir. Çetin bir pazarlık ve diplomasi trafiğinin ardından 17 Aralık 2004 tarihli Brüksel Zirvesi'nde, AB-Türkiye ilişkilerinde bir dönüm noktası daha yaşanmış ve zirvede Türkiye'nin siyasi kriterleri yeteri ölçüde karşıladığı belirtilerek 3 Ekim 2005'te müzakerelere başlanması kararı alınmıştır (Acar, 2006: 210- 212).

Üyelik müracaatında bulunan her aday devletin Kopenhag kriterleri olarak adlandırılan hukuk devletinin güvence altına alması, istikrarlı kurumlar kurarak sürdürülebilir bir ekonomiye sahip olması ve AB'nin siyasal, ekonomik ve parasal hedeflerinin bir parçası olabilme becerisine sahip olması koşullarını yerine getirmesi gerekmektedir. 2004 yılı Kasım ayında toplanarak çalışmalarını sürdüren Avrupa Komisyonu ilerleme raporuna göre bu kriterlere uymak üzere Türkiye tarafından yapılanları tatmin edici bulur ama yeterli olarak görmez. Öncelikle bazı devletler Türkiye'nin daha üyelik müzakerelerine bile başlamadan önce Ermeni soykırımını kayıtsız ve şartsız kabul etmesi gerektiğini bile ileri sürmüştür (Rocard, 2008: 50).

Türkiye-AB ilişkilerinde sert rüzgarların estiği bir dönemde AB için bir dönüm noktası olarak görülen Avrupa Anayasası taslağına Avrupa kamuoyunun gösterdiği ciddi ve sert tepkiler Anayasa taslağının 2004 yılından önce Fransa'da, daha sonrasında Hollanda'da düzenlenen referandumlarda reddedilmesi ise Avrupalı devlet adamlarının kısaca seçkinlerin Avrupa projesi içerisinde artık tek önemli güç olarak bulunmadıklarını ve kamuoyunun desteği alınmadan yapılacak olan bütünleşme sürecinde ilerlemenin mümkün olmayacağı gerçeği ortaya çıkmıştır. Böylece dış politikaya şekil veren en önemli konulardan birisinin de kamuoyu olduğu anlaşılmıştır. Daha açık bir ifade ile sosyo-politik yapı ve siyasal rejim ile birlikte kamuoyu, dış politikayı etkileyerek şekillendiren iç dinamikleri içerisinde barındıran unsurlar arasında yer almaktadır. Ayrıca kamuoyunun, dış politikada karar alma sürecinde, karar vericiler üzerinde etkili olduğu, belirli bir ağırlığa sahip bulunduğu bir gerçektir. AB söz konusu olduğunda zaman zaman kamuoyunun hesaba katılarak konunun bu yönde değerlendirilmesi hususu ayrı bir önem kazanmaktadır (Tezcan, 2009: 34;Şenyuva, 2009: 33).

Tarihi süreç içerisinde Türkiye'nin AB ile olan ilişkilerinde üyelik süreci kamuoyundan ayrı bir şekilde bağımsız olarak diplomasi ve bürokrasi tarafından yürütülürken süreçte yaşananların halk tarafından genel olarak kavranamayacak kadar detaylı ve karmaşık olduğu görülmüştür. Bunun en önemli sebeplerinden biri olarak Türkiye'de kamuoyu çalışmalarının ve veri toplamanın eksikliği gösterilmektedir. Bu nedenle Türkiye kamuoyunun AB hakkındaki genel görüşlerinin ve üyelik sürecine olan desteklerinin dikkatle incelenmesi ve sebep sonuç ilişkisi içerisinde değerlendirilmesi gerekmektedir (Şenyuva, 2009: 34).

Türkiye-AB ilişkilerinde yaşanan gelişmelere paralel olarak, kamuoyunun konuya yaklaşımı ve tutumu da zaman içerisinde değişime uğramış ve basın-yayın organlarının da etkisiyle her türlü yönlendirmelere açık hale gelmiştir. Türkiye ile AB ilişkilerinin ilk dönemlerinde güçlü merkezi yapının karşısında bulunan sivil güçler konuyu yeterince anlayamadığı ve kavrayamadığı için hükümete etki edebilecek güçte olduklarını söylemek mümkün değildir. Bu sebeple birçok gazete bahsi geçen dönem içerisinde Türkiye'nin topluluğa başvurusunu, tam üye olmuş gibi manşetlerine taşıyarak kamuoyunun oluşmasını sağlamışlardır (Güreşçi, 2006: 73).

Türkiye'nin AB üyeliğine ilişkin konularda kamuoyunda ciddi derecede ateşli tartışmalar yaşanırken, Türkiye kamuoyunu ilgilendiren çalışmaların yeterli olmadığı görülmektedir. Araştırmaların bir çoğu doğrudan doğruya giriş kriterlerine, ekonomiye, politik kapasitenin artırılmasına demokratikleşmeye ve reform yapım sürecine kilitlenmiştir. Bu nedenle Türkiye kamuoyunun AB üyeliğine ilişkin bilgi eksikliğini gidermek amacı ile akademik çevreler tarafından, özel şirketlerce ve Avrupa Komisyonu tarafından Türkiye kamuoyunun AB algısının değerlendirilmesi amacı ile raporlar hazırlanmıştır (Şenyuva, 2006: 23-29).

Çalışmanın bu bölümünde 2001-2011 yılları arasında AB Komisyonunca hazırlatılan Eurobarometre raporlarında, Türkiye kamuoyunun AB üyeliğine desteği, Türkiye'nin AB üyeliğine ilişkin fayda-zarar değerlendirmesi, AB kurumları hakkında bilgi düzeyi, AB kurumlarına güven, Türkiye kamuoyunun AB ile ilgili korkuları, AB'nin genişlemesi, imajı, anlamı, hissettirdikleri, Türkiye'nin AB'ye

üyelik sonrası beklentileri, Türkiye kamuoyunun AB ile ilgili düşünceleri ile yerel ve Avrupa kimliğine bağlılık konularına ilişkin olarak Türkiye’de metropoliten ve kırkent ayrımını iyi temsil etme yeteneğine sahip olacak şekilde seçilen yaklaşık 1000 kişi ile yüz yüze görüşme yöntemi kullanılarak uygulanan anketler ile ilgili değerlendirmeler yapılarak sunulmuştur.

2. AVRUPA BİRLİĞİ ÜYELİĞİNE DESTEK

Eurobarometre raporlarına göre Türkiye kamuoyunun Avrupa Birliği üyeliğine desteği ile ilgili veriler Tablo 1 yardımıyla incelenecektir.

Tablo 1: Türkiye Kamuoyunun Avrupa Birliği Üyeliğine Desteği

	İyi bir şey olur(%)	Kötü bir şey olur(%)	Ne iyi ne de kötü bir şey olur(%)	Fikir sahibi değil(%)
Sonbahar 2001 CCEB	59	18	14	9
Sonbahar 2002 CCEB	65	13	18	4
İlkbahar 2003.2 CCEB	67	11	14	8
Sonbahar2003.4 CCEB	67	10	18	5
İlkbahar 2004 EB 61	71	9	13	7
Sonbahar 2004 EB 62	62	12	20	5
İlkbahar 2005 EB 63	59	20	17	3
Sonbahar 2005 EB 64	55	15	21	9
İlkbahar 2006 EB 65	44	25	23	8
Sonbahar 2006 EB 66	54	22	18	7
İlkbahar 2007 EB 67	52	22	17	9
Sonbahar 2007 EB 68	49	25	15	11
İlkbahar 2008 EB 69	49	21	17	13
Sonbahar 2008 EB 70	42	29	16	13
İlkbahar 2009 EB 71	48	26	17	9
Sonbahar 2009 EB 72	45	26	19	10
İlkbahar 2010 EB 73	47	23	17	13
Sonbahar 2010 EB 74	42	32	12	14
İlkbahar 2011 EB 75	41	29	-----	-----

Kaynak: CCEB(Aday Ülke Eurobarometre Raporları),EB(Eurobarometer)61-75

Tablo 1 incelendiğinde AB üyeliğine verilen destek, Eurobarometre raporlarında düzenli olarak sorulan “*üyelik iyi bir şey mi olur, kötü bir şey mi olur?*” sorusu ile ölçülerek değerlendirilmiştir. 2001 yılı Aday Ülkeler Eurobarometre güz dönemi raporunda “*üyelik iyi bir şey olur*” diyenler % 59, “*üyelik kötü bir şey olur*” diyenler ise % 18 iken “*üyelik ne iyi bir şey ne de kötü bir şey olur*” diyenler % 14 olarak gerçekleşirken, % 9 katılımcı ise konu hakkında bir fikri olmadığını beyan etmiştir. 2004 yılı bahar döneminde ise AB üyeliğine verilen destek % 71 ile en yüksek seviyesinde görülerek zirve yapmıştır. Bu yükseliş eğilimine rağmen, “*üyelik kötü bir şey olur*” diyenler 2001 yılı Aday Ülkeler

Eurobarometre gz dönemi raporunda % 18'den 2004 yılı bahar döneminde % 9'a kadar düşmüş fakat 2005 yılı bahar döneminde % 20'ye ulaşmış ve böylece “*yelik kötü bir Şey olur*” diyenler yaklaşık iki katına çıkmıştır. 2004 yılı güz döneminden itibaren AB yeliği fikrinin Türkiye kamuoyunda yavaş yavaş cazibesini yitirmeye başladığı görülmüştür.

Türkiye kamuoyu açısından bakıldığında gelinen noktada AB'nin güvenilirliğine olan inancın büyük oranda sarsıldığı, toplumun değişik kesimlerinde AB tarafından ifte standart uygulandığına yönelik düşüncelerin zemin bulmaya başladığı gözlemlenmektedir. AB'nin Türkiye'ye karşı tavırlarını değiştirmemesi ve imtiyazlı ortaklık gibi tekliflerin gündeme gelmesi ile beraber Türkiye kamuoyunun AB yeliğine olan desteği 2004 yılı güz dönemi anketlerinde “*yelik iyi bir Şey olur*” diyenler % 62'den, 2011 yılı güz dönemi itibari ile % 41'e kadar gerilemiştir ki bu rakam üyeliğe verilen en düşük destek seviyesi olarak görülmüştür (zcan, Elmas, Kutlay ve Mutuş, 2009: 256).

AB, dünya'da güçlü ekonomik değere sahip uluslar üstü bir markadır. Bu markanın etiketi demokrasi, ilkeleri ise insan haklarıdır. Araçları müzakere, yönetimi uzlaşmak, herkesin onayı ile ileriye doğru gitmektir. Böyle güçlü bir marka ile 17 Aralık 2004 tarihli Brüksel Zirvesinde alınan karar ile Türkiye ile üyelik müzakerelerine 3 Ekim 2005 tarihinde başlanmasına karar verilmiş fakat AB ile üyelik müzakerelerinde yedi yıla yakın bir zaman geçmesine rağmen otuz beş başlıktan yalnızca sekizi açılmış ve bunlardan yalnızca biri sonuçlandırılmıştır. Yunanistan ve Kıbrıs otuz beş başlıktan toplam sekizinin açılmasına karşı çıkmakta ve 2007 yılı sonundan bu yana da Fransa rneğin; para birliğine ilişkin başlık gibi Türkiye'yi AB'ne ye olmaya götürebilecek her türlü başlığın açılmasını engellemektedir. Aralık 2008'de Fransa'nın, AB dönem başkanlığı sırasında sermayenin dolaşımı ile medya ve bilgi toplumu konulu iki başlık daha açılmıştır. Fakat Yunanistan ve Kıbrıs sekiz, Fransa'da beş başka başlığın açılmasını bloke etmeye devam etmektedir. Bütün bu yaşananlar Türkiye kamuoyunu etkilemekte ve Türkiye kamuoyunun üyeliğe olan desteği ile üyelikten beklentilerinin arzu edilen seviyenin üzerine çıkmasını engellemektedir (Rocard, 2008: 51-52-72).

Türkiye’de Eurobarometre çalışmalarının başladığı yıl olan 2001 yılından başlamak üzere 2007 yılı bahar dönemi anketlerine kadar olan süreçte “*üyelik iyi bir şey olur*” diyenler % 50’nin üzerinde iken, 2007 yılı güz dönemi anketlerinden itibaren “*üyelik iyi bir şey olur*” diyenler 2011 yılına kadar olan zaman zarfında % 50’nin altına inmiştir. Bu düşüş eğilimine karşı “*üyelik kötü bir şey olur*” diyenler 2004 yılı bahar dönemi anketlerinde % 9’dan, 2010 yılı güz dönemine kadar olan süreçte % 32’ye kadar yükselerek en yüksek seviyeye ulaşmıştır. İfade edilen veriler göstermektedir ki her geçen gün Türkiye kamuoyunun AB üyeliğine olan desteği azalmaktadır. Ayrıca AB üyeliği “*ne iyi ne kötü bir şey olur*” diyenlerin ise nispeten sabit kaldığı görülmektedir.

CNBC-e televizyon kanalının hazırladığı Temmuz-Aralık 2005 dönemine ilişkin “Tüketici Güven Endeksi Anketi” sonuçlarına göre; Türk halkının AB ile tam üyeliğine, müzakerelerinin başladığı dönemde üyeliğe ilişkin desteği % 65 iken, AB ile Türkiye arasında gerginliğin en yüksek olduğu dönemlerde % 50’lere kadar gerilemiştir. Benzer şekilde 2006 yılında Sabancı Üniversitesi, Işık Üniversitesi ve Açık Toplum Sosyal Tercihler Araştırmasının sonuçlarına göre; ankete katılanların % 57,3’ü AB’yi desteklemekte, % 48’i AB’ye girmenin Türkiye’ye yarar getireceğini düşünmektedir (Gökbunar, Yanıkaya ve Cura, 2008: 12).

Ankara merkezli bağımsız düşünce ve araştırma kurumu USAK tarafından 2006 yılında AB Komisyonu tarafından Türkiye İlerleme Raporu’nun açıklanacağı 8 Kasım 2006 tarihinden önce ve Türk limanlarının Güney Kıbrıs’a açılması konusunda baskıların arttığı ortamda Ankara, İstanbul, İzmir, Bursa, Adana ve Konya’da 1100 kişi ile gerçekleştirilen ankette “*Türkiye’nin AB üyeliğini destekliyor musunuz*” sorusuna katılanların % 50’si üyeliğe destek verirken % 45’i ise üyeliğe destek vermediğini belirtmiştir. Bu soruya verilen yanıtta açık bir şekilde anlaşılmaktadır ki 2004 yılından bu yana AB’nin Türkiye ile ilgili olarak yaptığı açıklamalar neticesinde kamuoyunun AB’ne güveni azalmakla birlikte, üyelik beklentilerinin de düşüşe geçtiği gözlenmiştir (USAK, 2006: 1-2).

Dinan, Türkiye’nin AB üyeliğinin en şiddetli savunucularının bile AB konusuna ilgilerini kaybettiğini ayrıca Türkiye’de siyasi yelpazenin iki ucunu oluşturan milliyetçiler ile islamcılarının uzun zamandır AB üyeliğine karşı olmak ile

birlikte, iki karşı güç arasında kalan geniş siyasi alandaki kamuoyunun, AB'ne dair net yargılara da sahip olmadığını, aslında ilk başlarda AB üyeliğini destekleyen Türk kamuoyunun giderek daha büyük bir bölümünün kendilerini üye olarak görmek istemediği açık olan bir kulübe katılmak için, Türkiye'nin çaba göstermeye devam edip etmemesi konusunda şüpheyi düşüğünü iddia etmektedir (Dinan, 2009: 11).

Sonuç olarak 2001-2011 yılları arasında Türkiye'de AB üyeliğinin değerlendirilmesinde değişkenlikler yaşanmaktadır. Fakat, Türkiye'de AB konusunda kamuoyunda olgunlaşmış net fikirler oluşmadığından Türkiye kamuoyu AB-Türkiye ilişkilerinde ortaya çıkan her türlü gelişmeye farklı düzeylerde tepki göstermektedir.

3. AVRUPA BİRLİĞİ ÜYELİĞİ VE FAYDA

Eurobarometre raporlarına göre Türkiye'nin Avrupa Birliği üyeliği ve fayda ile ilgili veriler Tablo 2 yardımı ile incelenecektir.

Tablo 2: Türkiye'nin Avrupa Birliği Üyeliği ve Fayda

	Fayda sağlar(%)	Fayda sağlamaz	Fikir sahibi değil(%)
Sonbahar 2001 CCEB	69	19	-----
Sonbahar 2002 CCEB	73	17	-----
İlkbahar 2003.2 CCEB	75	14	-----
Sonbahar 2003.4 CCEB	75	14	-----
Sonbahar 2004 EB 62	73	18	10
İlkbahar 2005 EB 63	68	25	7
Sonbahar 2005 EB 64	68	20	11
İlkbahar 2006 EB 65	51	33	15
Sonbahar 2006 EB 66	63	27	11
İlkbahar 2007 EB 67	62	27	11
Sonbahar 2007 EB 68	53	33	14
İlkbahar 2008 EB 69	58	29	13
Sonbahar 2008 EB 70	48	36	16
İlkbahar 2009 EB 71	57	31	12
Sonbahar 2009 EB 72	50	34	16
İlkbahar 2010 EB 73	52	33	15
Sonbahar 2010 EB 74	42	-----	-----

Kaynak: CCEB(Aday Ülke Eurobarometre Raporları),EB(Eurobarometer)62-74

Çeşitli dönemlerde hazırlanan Eurobarometre raporlarında Türkiye kamuoyuna düzenli olarak AB üyeliğinin fayda sağlayıp sağlamayacağına ilişkin sorular sorulmuştur. Tablo 2 incelediğinde “Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne üye olması fayda sağlar mı, yoksa sağlamaz mı?” sorusuna “fayda sağlar” diyenler 2001 yılı güz döneminde % 69 iken, 2003 yılı güz döneminde ise % 75 ile en yüksek seviyesine ulaşarak zirve yapmıştır.

1 Ocak 1996 tarihinde Türkiye ile AB arasında Gümrük Birliği antlaşması yürürlüğe girerken bu durum kamuoyunda AB'ne üye olmuş gibi algılanarak büyük bir coşku ile karşılanmıştır. Aralık 1999 tarihli Helsinki Zirvesinde ise Türkiye,

oybirliği ile AB'ne aday ülke olarak kabul edilmiştir. Ortaya çıkan bu tablo 2001-2003 yılları arasındaki Eurobarometre raporlarına da olumlu olarak yansımıştır.

17 Aralık 2004 tarihinde Brüksel Zirvesi'nde, Türkiye'nin siyasi kriterleri yeteri lde karşıladığı belirtilerek hiçbir aday ülkeye uygulanmayan şekilde Brüksel Zirvesinden yaklaşık 1 yıl sonra, 3 Ekim 2005 tarihinde müzakerelere başlanması kararı alınmıştır. Müzakereler sürecince Fransa ve Güney Kıbrıs Rum Cumhuriyetinin Türkiye'ye uyguladıkları politikalar sonucunda üyeliğe ilişkin ciddi ilerleme sağlanamazken Türkiye kamuoyunun AB yeliğini sorguladığı ve üyelik ile ilgili beklentilerin azalmaya başladığı bir süreç yaşanarak 2004 yılı güz dönemi anketlerinde “*foyda sağlar*” diyenler % 73 iken, 2009 yılı güz dönemi anketinde ise % 50'ye kadar gerilemiştir. 2004 yılından itibaren 2009 yılı güz dönemine kadar olan süreçte “*foyda sağlar*” diyenlerin oranında % 23'lk bir düşüş grlmştir.

Türkiye'nin, AB'ne ye olmasına “*foyda sağlamaz*” diyenler 2001 yılı güz döneminde % 19 iken, 2003 yılı güz döneminde % 14'e kadar gerilemiştir. 2004 yılı güz döneminden itibaren üyelik beklentilerinin azalmasına paralel olarak tekrar % 18'e yükselmiş ve ilerleyen yıllarda inişli çıkışlı bir grafik izleyerek 2008 yılı güz döneminde % 36 ile en yüksek seviyesine ulaşmış ve 2009 yılı bahar döneminde itibaren yine değişken bir grafik izlemiştir.

“*Türkiye'nin AB'ne ye olması foyda sağlar mı, yoksa sağlamaz mı?*” sorusuna fikir sahibi olmadığını ifade edenlerin oranı 2004 yılı güz dönemi ile 2009 yılı güz dönemi arasında % 10 ile % 16 arasında inişli çıkışlı değişken oranlar grlmştir.

Sonuç olarak “*AB yeliği Türkiye'ye foyda sağlar mı, yoksa foyda sağlamaz mı?*” sorusuna verilen cevaplarda 2001 ile 2010 yılları arasında foyda sağlar diyenlerin oranında düşüş görülürken foyda sağlamaz diyenlerin oranında ise artış grlmştir.

4. AVRUPA BİRLİĞİ KURUMLARI HAKKINDA BİLGİ DÜZEYİ

Tablo 3 Türkiye Kamuoyunun Avrupa Birliği Kurumları Hakkında Bilgi Düzeyi

	Sonbahar 2004 EB 62(%)		İlkbahar 2005 EB 63(%)		Sonbahar 2005 EB 64(%)		İlkbahar 2006 EB 65(%)		Sonbahar 2006 EB 66(%)		İlkbahar 2007 EB 67(%)		Sonbahar 2007 EB 68(%)		İlkbahar 2008 EB 69(%)		Sonbahar 2008 EB 70(%)		İlkbahar 2009 EB 71(%)		Sonbahar 2009 EB 72(%)		İlkbahar 2010 EB 73(%)	
	E	H	E	H	E	H	E	H	E	H	E	H	E	H	E	H	E	H	E	H	E	H	E	H
Avrupa Komisyonu	64	32	63	33	60	34	58	34	69	27	59	33	60	32	65	27	60	32	57	37	56	35	56	38
Avrupa Parlamentosu	72	24	74	23	67	28	68	25	75	22	67	26	67	25	72	20	65	27	69	26	62	30	69	26
Avrupa Birliği Bölgeler Komitesi	31	63	-----	-----	30	62	-----	---	39	54	-----	-----	31	58	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	29	64
Avrupa Sayıştay	38	57	-----	-----	34	58	-----	---	44	50	-----	-----	33	57	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	---	-----
Avrupa Adalet Divanı	47	48	50	43	45	48	44	47	49	46	-----	-----	42	48	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	69	26
Avrupa Ombudsmanı	11	79	-----	-----	13	78	-----	---	20	72	-----	-----	17	72	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	13	78
Avrupa Birliği Sosyal ve Ekonomik Komitesi	38	56	-----	-----	36	55	-----	---	45	49	-----	-----	34	55	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	35	57
Avrupa Birliği Bakanlar Konseyi	54	41	-----	-----	59	34	-----	---	67	29	61		55	36	65	26	61	31	-----	-----	57	34	---	-----
Avrupa Merkez Bankası	55	40	54	41	50		50	41	56	38		34	54	37	60	30	61	31	58	35	57	33	55	39

Kaynak: EB(Eurobarometer)62-73,Not:E:Evet-H:Hayır anlamında kullanılmıştır.

AB kurumlarının Türkiye kamuoyu tarafından ne ölçüde bilindiğini belirlemek amacıyla ankete katılanlara bu kurumların isimlerini duyup duymadıkları sorulmuştur.

Tablo 3 incelendiğinde Avrupa Komisyonu, Avrupa Parlamentosundan sonra en çok bilinen AB kurumu olma özelliğini taşımaktadır. “*Avrupa Komisyonunu duyduunuz mu?*” sorusuna 2004 yılı güz döneminde evet diyenler % 64 iken, 2006 yılı bahar döneminde % 58’e kadar inerek % 8 düşüş gözlenmiştir. Evet diyenler 2006 yılı güz döneminde % 69 ile en yüksek seviyesine ulaştığı görülürken AB ülkelerinde ise 2006 yılı bahar döneminde Avrupa Komisyonunun bilinmesi % 81 ile Türkiye kamuoyundan yüksek olduğu görülmektedir. Daha sonra ki yıllarda 2007 yılı bahar dönemi ile 2008 yılı bahar dönemleri arasında evet diyenlerin oranında inişli çıkışlı bir grafik görülmüştür. 2008 yılı güz döneminde % 60 evet cevabını verirken 2010 yılında % 56’ya kadar inerek % 4’lük bir düşüş göstererek gerilemiştir. “*Avrupa Komisyonunu duyduunuz mu?*” sorusuna 2004 yılı güz döneminde hayır diyenler % 32 iken, 2010 yılı bahar döneminde ise % 38’e ulaşarak en yüksek seviye kaydedilmiştir.

Avrupa Parlamentosu, Türkiye kamuoyu tarafından en çok bilinen AB kurumlarının başında gelmektedir. Bunun başlıca sebebi özellikle yazılı ve görsel medyada Avrupa Parlamentosu ile ilgili olarak çeşitli yayınların yapılıyor olmasına bağlanabilir. 2006 yılı bahar dönemi Eurobarometre raporlarında Finlandiya, Danimarka, İrlanda, İsveç, Slovakya, Belçika ve Slovenya’da % 95 üzeri bir çoğunluk Avrupa Parlamentosu’nun ismini duyduğunu söylerken bu oran Türkiye’de 2004 yılı güz döneminde % 72 iken 2006 yılı bahar döneminde % 68 olarak görülürken AB ülkelerinde ise 2006 yılı bahar döneminde % 89 olarak gözlenmiştir. 2006 yılı güz döneminde ise evet diyenler % 75 ile en yüksek seviyesine ulaşmıştır. 2007 yılı bahar döneminden itibaren 2010 yılı bahar dönemine kadar olan süreçte evet diyenler % 67 ile % 69 arasında inişli çıkışlı bir seyir izlemiştir. “*Avrupa Parlamentosunu duyduunuz mu?*” sorusuna 2004 yılı güz döneminde hayır diyenler % 24 iken, 2009 yılı güz döneminde % 30 ile en yüksek seviyesine ulaşmıştır. Fakat 2004 yılı güz dönemi ile 2009 yılı bahar dönemi arasında hayır diyenler % 24 ile % 26 arasında inişli çıkışlı bir seyir izlemiş ve 2010 yılı bahar döneminde % 26 olarak görülmüştür.

“*AB Bölgeler Komitesini duydunuz mu?*” sorusuna 2004 yılı güz döneminde evet diyenler % 31 iken, 2006 yılı güz döneminde % 39 ile en yüksek seviyeye ulaşmıştır. Fakat 2007 yılı güz döneminden itibaren evet diyenler % 31’e, 2010 yılı bahar döneminde ise % 29’a kadar düşmüştür. “*AB Bölgeler Komitesini duydunuz mu?*” sorusuna 2004 yılı güz döneminde hayır diyenler % 63 iken, 2006 yılı güz döneminde ise % 54’e kadar düşmüştür. 2007 yılı güz döneminde itibaren hayır diyenler % 58’den, 2010 yılı bahar dönemine kadar olan süreçte % 64’e kadar yükselmiş ve 2004 yılı güz dönemi ile 2010 yılı bahar dönemi arasındaki en yüksek değerine ulaşarak tekrar % 7’e düşmüştür.

“*Avrupa Sayıştay’ını duydunuz mu?*” sorusuna 2004 yılı güz döneminde evet diyenler % 38 iken, 2006 yılı güz döneminde ise % 44 ile en yüksek seviyeye ulaşmış ve 2007 yılı güz döneminde ise evet diyenler % 33 ile en düşük seviyesine ulaşmıştır. “*Avrupa Sayıştay’ını duydunuz mu?*” sorusuna hayır diyenler % 57 iken, 2005 yılı güz döneminde % 58 ile en yüksek seviyesine ulaşmış, fakat hayır diyenler 2006 yılı güz döneminde % 50 olurken, 2007 yılı güz döneminde ise % 57’ye yükselmiştir.

“*Avrupa Adalet Divanını duydunuz mu?*” sorusuna 2004 yılı güz döneminde evet diyenler % 47 iken, 2005 yılı bahar döneminde % 50, 2005 yılı güz döneminden itibaren % 45 ve sonrasında 2006 yılı bahar döneminde % 44’e kadar düşerken 2006 yılı bahar döneminde AB ülkelerinde ise % 69 olarak görülmüş 2010 yılı bahar döneminde ise evet diyenler % 69 ile en yüksek seviyesine ulaşmıştır. “*Avrupa Adalet Divanını duydunuz mu?*” sorusuna hayır diyenler % 48 iken, 2007 yılı güz dönemine kadar olan süreç zarfında inişli çıkışlı bir grafik izleyerek 2010 yılı bahar dönemi ile birlikte % 26 ile en düşük seviyeye ulaşmıştır.

Eurobarometre raporlarına göre en az bilinen AB kurumu Avrupa Ombudsmanıdır. “*Avrupa Ombudsmanını duydunuz mu?*” sorusuna evet diyenler 2004 yılı güz döneminde % 11 iken 2006 yılı güz döneminde % 20’ye yükselmiştir. 2007 yılı güz döneminden önce % 17’ye sonrasında 2010 yılı bahar döneminde ise % 13’e düşmüştür. “*Avrupa Ombudsmanını duydunuz mu?*” sorusuna hayır diyenler

2004 ile 2010 yılları arasında % 72 ile % 79 arasında sabit olmayan değişken veriler ortaya çıkmıştır.

“*AB Ekonomik ve Sosyal Komitesini duydunuz mu?*” sorusuna evet diyenler 2004 yılı güz döneminde % 38 iken 2005 yılı güz döneminde % 36’ya düşmüş ve 2006 yılı güz döneminde % 45 ile en yüksek seviyesine ulaşmıştır. 2007 yılı güz ve 2010 yılı bahar dönemlerinde % 34 ile % 35 arasında oranlar görülmüştür. “*AB Ekonomik ve Sosyal Komitesini duydunuz mu?*” sorusuna hayır diyenler 2004 yılı güz döneminde % 56 iken 2006 yılı güz dönemine kadar olan süreç içerisinde önce % 55 sonra da % 49 ile en düşük seviyeye ulaşmıştır. 2007 yılı güz döneminde ise hayır diyenler % 55 olurken 2010 yılı bahar döneminde ise % 57 ile en yüksek seviyesine ulaşmıştır.

“*AB Bakanlar Konseyini duydunuz mu?*” sorusuna evet diyenler, 2004 yılı güz döneminde % 54 iken 2005 yılı güz döneminde % 59’a yükselmiş, 2006 yılı güz döneminde ise % 67 ile en yüksek seviyesine ulaşmıştır. 2007 yılı bahar döneminden itibaren inişli ve çıkışlı bir yüzde izleyerek 2009 yılı güz döneminde % 57’ye gerilemiştir. “*AB Bakanlar Konseyini duydunuz mu?*” sorusuna hayır diyenler, 2004 yılı güz döneminde % 41 iken, 2006 yılı güz dönemine kadar olan süreçte düşüş gözlenmiş ve % 29’luk bir oran görülmüştür. 2007 yılı bahar döneminden itibaren hayır diyenler % 31’den, 2007 yılı güz döneminde % 36’ya çıkmıştır. 2008 yılı bahar döneminde de hayır diyenler % 26’ya düşerken, 2009 yılı güz dönemine kadar olan süreçte bu oran % 34’e yükselmiştir.

“*Avrupa Merkez Bankasını duydunuz mu?*” sorusuna evet diyenler 2004 yılı güz döneminde % 55 iken zaman içerisinde bu oran düşerek 2005 yılı güz dönemi ile 2006 yılı bahar dönemlerinde % 50 ile en düşük seviyesinde görülürken aynı dönemde AB ülkelerinde ise % 73 olarak görülmüştür. 2009 yılı bahar döneminden itibaren ise evet diyenler % 58’den 2010 yılı bahar döneminde % 55’e kadar düşmüştür. “*Avrupa Merkez Bankasını duydunuz mu?*” sorusuna hayır diyenler 2004 yılı güz döneminde % 40 iken 2010 yılı bahar dönemine kadar olan süreç içerisinde inişli çıkışlı bir yüzde izlemiş, 2008 yılı bahar döneminde ise % 30 ile en düşük seviyesinde görülmüştür.

Şenyuva, kamuoyunun AB üyeliğine ilişkin desteği ile AB hakkında sahip olunan bilgi seviyesi arasında bir ilişki olduğunu düşünmekte ve gerek AB gerekse Türkiye kamuoyunun yukarıda belirtilen AB kurumları ile daha fazla vakit geçirip konuyla ilgili haberleri takip ettiğinde bilinirlik düzeylerinin artacağını savunmaktadır.

Sonuç olarak Avrupa Komisyonu, Avrupa Parlamentosu gibi Türkiye-AB ilişkilerinde ön planda bulunan kurumlar kamuoyunda en çok bilinen kurumlar olma özelliğini taşımaktadır. Fakat AB ülkeleri ile karşılaştırıldığında AB ülkelerinin yukarıdaki açıkladığımız bu AB kurumlarını duyma oranlarının Türkiye kamuoyuna göre daha yüksek olduğu gözlenmiştir. Ancak bilinmesi gereken bir gerçekte AB politika ve kurumlarının oldukça karışık ve anlaşılması zor konuları içermesinden dolayı Türkiye kamuoyu da AB ve kurumları ile ilgili olarak ileri seviyede bilgiye sahip değildir.

5. AVRUPA BİRLİĞİ VE KURUMLARINA GÜVEN

Tablo 4: Türkiye Kamuoyunun Avrupa Birliği Kurumlarına Güveni

	Sonbahar 2004 EB 62(%)		İlkbahar 2005 EB 63(%)				Sonbahar 2005 EB 64(%)		İlkbahar 2006 EB 65(%)		Sonbahar 2006 EB 66(%)		İlkbahar 2007 EB 67(%)		Sonbahar 2007 EB 68(%)		İlkbahar 2008 EB 69(%)		Sonbahar 2008 EB 70(%)		İlkbahar 2009 EB 71(%)		Sonbahar 2009 EB 72(%)		İlkbahar 2010 EB 73(%)	
	E	H	E	H	E	H	E	H	E	H	E	H	E	H	E	H	E	H	E	H	E	H	E	H	E	H
Avrupa Birliği	51	39	41	50	50	35	35	52	41	48	38	47	25	59	31	52	27	58	38	48	33	51	27	60		
Avrupa Parlamentosu	41	34	43	33	36	31	34	35	34	39	24	38	20	45	25	41	20	42	20	42	19	40	24	48		
Avrupa Birliği Bölgeler Komitesi	27	37			16	32			24	35			13	42									15	46		
Avrupa Sayıştay	30	35	-----	-----	18	31	----	---	26	35	----	----	14	42	----	----	----	----	----	----	----	----	---	----		
Avrupa Birliği Adalet Divanı	35	35	36	32	26	30	27	36	27	34	----	----	15	42	----	----	----	----	----	----	----	----	20	44		
Avrupa Ombudsmanı	18	35	-----	-----	8	30	----	---	15	34	----	----	11	42	----	----	----	----	----	----	----	----	20	44		
Avrupa Birliği Ekonomik ve Sosyal Komitesi	32	34			20	30			27	34			14	41									18	45		
Avrupa Birliği Bakanlar Konseyi	34	37	36	36	33	30	29	36	32	38	23	36	17	44	24	39	18	43	----	----	19	40	23	47		
Avrupa Merkez Bankası	31	37	31	38	23	33	29	34	31	35	23	37	18	42	21	39	20	42	22	42	20	37	19	49		

Kaynak: EB(Eurobarometer)62-73,Not: E: Güvenirim, H: Güvenmem anlamına gelmektedir

Türkiye, AB yolunda oldukça zorlu bir süreçten geçmektedir. Bu süreçte AB içerisinde gerek kurumlarından gerekse AB üyesi devletler tarafından Türkiye ile ilgili lehte ve aleyhte yapılan çeşitli açıklamalar Türkiye kamuoyunun da düşüncelerinin değişmesine ve farklı tutumlar sergilemesine yol açmaktadır. Bu düşünce değişikliklerinin başında AB'ye ve AB kurumlarına olan güvende ortaya çıkan düşüş göze çarpmaktadır. Ayrıca AB kurumlarına olan güven eksikliğinin AB kurumları ile bu kurumların nasıl çalıştığını bilmemekten dolayı olabileceği de unutulmamalıdır.

Tablo 4 incelendiğinde “AB'ye güvenir misiniz yoksa güvenmez misiniz?” sorusuna güvenirim diyenler 2004 yılı güz döneminde % 51 ile en yüksek seviyesinde görülmüştür. Fakat zaman içerisinde güven konusunda ciddi bir düşüş yaşanmış ve 2007 yılı güz döneminde % 25 ile en düşük seviyesinde görülmüş, 2004 ve 2010 yılları arasında meydana gelen % 24'lük düşüşün sebebi AB'nin, Türkiye ile ilişkilerinde yaşadığı isteksizlik sonucu bu durum Türkiye kamuoyuna güven kaybı olarak yansımıştır. Benzer şekilde AB'ye üye ülke vatandaşlarının da özellikle ortak para birime geçiş ile Avrupa anayasası gibi sıkıntılı konularda yaşadıkları tereddütler Eurobarometre raporlarına yansımıştır. Örneğin; AB'ye üye ülke vatandaşlarının AB'ye güveni 2008 yılı bahar döneminde % 50, güz döneminde ise % 47'ye düşerken Türkiye kamuoyu içinde durum hiç iç açıcı değildir. Çünkü Türkiye kamuoyunun AB'ye güveni 2008 yılı bahar döneminde % 31'den sonbahar döneminde % 27'ye düşmüştür. “AB'ye güvenir misiniz yoksa güvenmez misiniz?” sorusuna güvenmem diyenler 2004 yılı güz döneminde % 39 olurken, 2007 yılı güz döneminde ise % 59 olarak görülmüş, 2010 yılı bahar döneminde ise % 60 ile zirve yapmıştır. Veriler dikkatli bir şekilde incelendiğinde güvenme konusu zaman içerisinde azalmasına rağmen güvenmeme konusunda ciddi biçimde artış görülmektedir.

“Avrupa Parlamentosuna güvenir misiniz yoksa güvenmez misiniz?” sorusuna güvenirim diyenlerin oranı 2004 yılı güz döneminde % 41 iken 2007 yılı güz dönemine kadar olan süreçte güvenirim diyenler % 20'ye kadar düşmüştür. 2009 yılı güz dönemine kadar olan zamanda ise inişli ve çıkışlı bir grafik izleyerek 2009 yılı güz döneminde % 19 ile en düşük seviyeye ulaşmıştır. “Avrupa Parlamentosuna güvenir misiniz yoksa güvenmez misiniz?” sorusuna güvenmem diyenlerin oranı 2004

yılı güz döneminde % 34 iken 2005 yılı güz döneminde % 31'e düşmüştür. 2006 yılı bahar döneminde güvenmem diyenler % 35'den 2006 yılı güz döneminde % 39'a kadar çıkmıştır. 2007 yılı güz döneminde itibaren 2010 yılı bahar döneminde kadar olan süreçte güvenmem diyenlerin oranı inişli çıkışlı bir seyir izlemiş ve 2010 yılı bahar döneminde % 48 ile en yüksek seviyesine ulaşmıştır.

“AB Bölgeler Komitesine güvenir misiniz yoksa güvenmez misiniz?” sorusuna güvenirim diyenler 2004 yılı güz döneminde % 27 iken 2005 yılı güz döneminde bu oran % 16'ya düşmüştür. 2006 yılı güz döneminde de güvenirim diyenler % 24 olarak gerçekteşiirken 2007 yılı gz ve 2010 yılı bahar dönemlerinde bu oranlarda inişli ve çıkışlı bir grafik görülmüştür. *“AB Bölgeler Komitesine güvenir misiniz yoksa güvenmez misiniz?”* sorusuna güvenmem diyenler 2004 yılı güz döneminde % 37 olarak görülürken, 2010 yılı bahar döneminde % 46 ile en üst seviyesinde görülmüştür.

“Avrupa Sayıştay'na güvenir misiniz yoksa güvenmez misiniz?” sorusuna güvenirim diyenler 2004 yılı güz döneminde % 30 iken bu oran 2005 yılı güz döneminde % 18'e düşmüş, 2006 yılı güz döneminde ise yükselişe geçerek % 26'ya yükselmiş fakat 2007 yılı güz döneminde ise % 14 ile en dip seviyesinde görülmüştür. *“Avrupa Sayıştay'na güvenir misiniz yoksa güvenmez misiniz?”* sorusuna güvenmem diyenlerin oranı 2004 ve 2006 yılı güz dönemlerinde % 35 olurken 2007 yılı güz döneminde ise güvenmem diyenlerin oranı % 42 ile en üst seviyesinde görülmüştür.

“Avrupa Adalet Divanına güvenir misiniz yoksa güvenmez misiniz?” sorusuna güvenirim diyenlerin oranı 2004 yılı güz döneminde % 35 iken 2005 yılı bahar döneminde % 36'ya yükselmiş fakat 2005 yılı güz döneminde tekrar % 26'ya düşmüştür. 2007 yılı güz döneminde ise güvenirim diyenlerin oranı % 15 ile en düşük seviyesine ulaşmıştır. *“Avrupa Adalet Divanına güvenir misiniz yoksa güvenmez misiniz?”* sorusuna güvenmem diyenlerin oranı 2004 yılı güz döneminde % 35 iken bu oran 2005 yılı bahar ve gz dönemlerinde düşerek % 30'a kadar

gerilemiştir. 2006 yılı bahar döneminde güvenmem diyenlerin oranı tekrar % 36'ya ulaşırken, 2010 yılı bahar döneminde ise % 44 ile en yüksek seviyesine ulaşmıştır.

“*Avrupa Ombudsmanına güvenir misiniz yoksa güvenmez misiniz?*” sorusuna güvenirim cevabını verenlerin oranı 2004 yılı güz döneminde % 18 iken AB kamuoyunda ise güvenme oranı % 35 olarak görülmüştür. 2010 yılı bahar döneminde ise güvenirim diyenlerin oranı % 20 ile en yüksek seviyesine ulaşmıştır. “*Avrupa Ombudsmanına güvenir misiniz yoksa güvenmez misiniz?*” sorusuna güvenmem diyenlerin oranı 2004 yılı güz döneminde % 35 iken 2005 yılı güz döneminde % 30'a düşmüştür. 2006 yılı güz döneminde % 34, 2007 yılı güz döneminde % 42 olurken 2010 yılı bahar döneminde ise % 44 ile en yüksek seviyesine ulaşmıştır.

“*AB Ekonomik ve Sosyal Komitesine güvenir misiniz yoksa güvenmez misiniz?*” sorusuna güvenirim diyenler 2004 yılı güz döneminde % 32 iken 2005 yılı güz döneminde % 20'ye, 2010 yılı bahar döneminde ise % 18'e düşmüştür. “*AB Ekonomik ve Sosyal Komitesine güvenir misiniz yoksa güvenmez misiniz?*” sorusuna güvenmem diyenlerin oranı % 34 olurken bu oran zaman içerisinde yükselerek 2010 yılı bahar döneminde % 45 ile zirve yapmıştır.

“*AB Bakanlar Konseyine güvenir misiniz yoksa güvenmez misiniz?*” sorusuna güvenirim diyenlerin oranı 2004 yılı güz döneminde % 34 olurken 2005 yılı bahar döneminde ise % 36'ya yükselmiştir. 2006 yılı bahar döneminde itibaren güvenirim diyenlerin oranı önce % 29'a düşmüş, 2007 yılı güz döneminde ise % 17'ye kadar gerilemiştir. 2008 yılı güz döneminden itibaren güvenirim diyenlerin oranı önce % 18'e daha sonra 2010 yılı bahar döneminde de % 23'e yükselmiştir. “*AB Bakanlar Konseyine güvenir misiniz yoksa güvenmez misiniz?*” sorusuna güvenmem diyenlerin oranı 2004 yılı güz döneminde % 37 olurken 2005 yılı güz döneminde bu oran % 30'a kadar düşmüştür. 2006 yılı bahar döneminde ise güvenmem diyenler % 36 olurken 2007 yılı güz döneminde ise % 44'e yükselmiştir. 2010 yılı bahar döneminde ise % 47 ile en yüksek seviyesinde görülmüştür.

“Avrupa Merkez Bankasına güvenir misiniz yoksa güvenmez misiniz?” sorusuna güvenirim diyenler 2004 yılı güz döneminde % 31 iken 2006 yılı bahar döneminde % 29’a dŖmŖtr. 2006 yılı güz döneminde ise güvenirim diyenler % 31 olurken 2010 yılı bahar döneminde kadar olan süreçte % 18 ile % 23 arasında bir grafik ortaya ıkmıŖtır. “Avrupa Merkez Bankasına güvenir misiniz yoksa güvenmez misiniz?” sorusuna güvenmem cevabını verenler 2004 yılı güz döneminde % 37 olurken 2007 ve 2008 yılı güz dönemleri ile 2009 yılı bahar döneminde % 42’ye ulaŖırken 2010 yılı bahar döneminde % 49 ile zirve yapmıŖtır.

Yukarıdaki veriler ışığında değerlendirildiğinde Türkiye’nin AB yeliğine iliŖkin yaŖadıęı iniŖli ve ıkıŖlı politikalar ile AB tarafından yapılan olumlu ve olumsuz açıklamalar Türkiye kamuoyunun dŖncelerinin Ŗekillenmesine yol açmakta ve kamuoyunun AB’ye olan güven duygusunun da azalmasına sebep olmaktadır.

Sonuç olarak kamuoyunun AB ve AB kurumları arasında en çok güven duyduğu kurum olarak birinci sırada en çok bilinen ve en çok güven duyduğu kurum olarak Avrupa Parlamentosu gelmektedir. İkinci olarak Avrupa Adalet Divanı ve AB Bakanlar Konseyi gelmektedir. En az güvenilen kurum olarak karŖımıza en az bilinen Avrupa Ombudsmanı ıkmaktadır.

6. AVRUPA BİRLİĞİ İLE İLGİLİ KORKULAR

Eurobarometre raporlarına göre Türkiye kamuoyunun Avrupa Birliği ile ilgili sahip olduğu korkular ile ilgili veriler Tablo 5 yardımı ile incelenecektir.

Tablo 5: Türkiye Kamuoyunun Avrupa Birliği ile İlgili Sahip olduğu Korkular

Küçük üye devletlerin güçlerini kaybetmesi			
	Korku duyan (%)	Korku duymayan(%)	Bilmiyor(%)
Sonbahar 2004 EB 62	44	37	19
İlkbahar 2005 EB 63	52	35	13
Sonbahar 2005 EB 64	39	39	22
İlkbahar 2006 EB 65	43	32	25
Uluslararası organize suçlar ve uyuşturucu ticaretindeki artış			
	Korku duyan(%)	Korku duymayan(%)	Bilmiyor(%)
Sonbahar 2004 EB 62	57	28	15
İlkbahar 2005 EB 63	62	28	10
Sonbahar 2005 EB 64	51	32	17
İlkbahar 2006 EB 65	48	30	22
Dilimizin giderek daha az kullanılacak olması			
	Korku duyan(%)	Korku duymayan(%)	Bilmiyor(%)
Sonbahar 2004 EB 62	59	30	11
İlkbahar 2005 EB 63	62	33	5
Sonbahar 2005 EB 64	52	32	16

Kaynak: EB(Eurobarometer)62-65,

Tablo 5 incelendiğinde “küçük üye devletlerin güçlerini kaybetmesi korkusu var mıdır yok mudur?” sorusuna korku vardır diyenler 2004 yılı güz döneminde % 44 iken 2005 yılı bahar döneminde ise % 52 ile en yüksek seviyesinde görülmüştür. Korku duymayanlar ise 2004 yılı güz döneminde % 37 iken 2005 yılı güz döneminde % 39 ile zirve yapmıştır.

AB üyesi ülkeleriyle Türkiye kamuoyunun ifade ettikleri kaygı ve korkularda farklılaşma göze çarpmaktadır. “Küçük üye ülkelerin güç kaybetmesi” konusunda örneğin; 2004 yılı güz dönemi raporlarında düşük nüfuslu Finlandiya’da % 78, Hollanda’da % 56, Çek Cumhuriyeti’nde % 58, Danimarka’da % 55, Belçika’da % 53 korku gözlenirken bu oran Almanya gibi nüfus yoğunluğu yüksek olan bir ülkede % 20 ile düşük düzeyde korku dile getirilmektedir. Ancak dikkat çekici bir

nokta bu konunun nüfus ya da ekonomik güç büyüklüğünden ziyade bir algılama sorunu olduğudur. Mesela Fransa’da korku düzeyi % 48, Letonya ve Malta gibi yüz ölçümü ve nüfusu düşük ülkelerde % 33 ve % 45 olarak görülmektedir.

Türkiye kamuoyu tarafından uluslararası organize suçlar ve uyuşturucu ticaretindeki artış konusu, dilimizin giderek daha az kullanılacak olmasından duyulan korkudan sonra ikinci sırada yer almaktadır. “*Uluslararası organize suçlar ve uyuşturucu ticaretindeki artış konusunda korku var mıdır yok mudur?*” sorusuna korku vardır diyenler 2004 yılı güz döneminde % 57 iken 2005 yılı bahar döneminde ise % 62’ye yükselirken bu konuda kamuoyunun endişelerinin arttığı görülmektedir.

Türkiye kamuoyu tarafından korku verici olarak görülen konular arasında en başta “*dilimizin daha az kullanılacak olması*” gelmektedir. “*Dilimizin giderek daha az kullanılacak olması konusunda insanların korkusu var mıdır yok mudur?*” sorusuna korku vardır diyenler 2004 yılı güz döneminde % 59’a, 2005 yılı bahar döneminde % 62’ye yükselmiş fakat 2005 yılı güz döneminde ise % 52’ye düşmüştür. Korku yoktur diyenlerin oranı ise 2004 yılı güz döneminde % 30, 2005 yılı bahar döneminde % 33 olarak gerçekleşirken 2005 yılı güz döneminde ise % 1’lik düşüş ile % 32’ye düşmüştür.

Tablo 5'in devamı

Türkiye'nin AB'ne daha fazla para ödeyecek olması			
	Korku duyan(%)	Korku duymayan(%)	Bilmiyor(%)
Sonbahar 2004 EB 62	43	35	22
İlkbahar 2005 EB 63	45	36	18
Sonbahar 2005 EB 64	36	39	25
İlkbahar 2006 EB 65	42	29	29
Sosyal hakların kaybı			
	Korku duyan(%)	Korku duymayan(%)	Bilmiyor(%)
Sonbahar 2004 EB 62	34	52	14
İlkbahar 2005 EB 63	43	45	12
Sonbahar 2005 EB 64	30	51	19
İlkbahar 2006 EB 65	34	40	26
Türk Lirasının kullanımının sona ermesi			
	Korku duyan(%)	Korku duymayan(%)	Bilmiyor(%)
Sonbahar 2004 EB 62	57	28	15
İlkbahar 2005 EB 63	54	35	11
Sonbahar 2005 EB 64	49	31	19
İlkbahar 2006 EB 65	50	26	24

Kaynak:EB(Eurobarometer)62-65

“Türkiye'nin AB'ye daha fazla para ödeyecek olması konusunda korku var mıdır?” sorusuna korku vardır diyenler 2004 yılı güz döneminde % 43 iken 2005 yılı bahar döneminde ise % 45'e yükselirken kamuoyu ülke gelirlerinin bir kısmının AB'ye verilecek olmasından dolayı endişeye sahip iken, 2005 yılı güz döneminden itibaren bu düşüncenin değişmesi ile beraber % 36'ya kadar gerilemiştir. Özellikle bu gerilemede Türkiye ile AB arasında üyelik müzakerelerinin başlamış olması önemli bir etkidir. “Türkiye'nin AB'ye daha fazla para ödeyecek olması konusunda korku var mıdır?” sorusuna korku yoktur diyenler 2004 yılı güz döneminde % 35 iken 2005 yılı bahar döneminden itibaren artarak 2005 yılı güz döneminde % 39'a kadar yükselmiş fakat 2006 yılı bahar döneminde ise % 29'a kadar düşmüştür.

“Sosyal hakların kaybı konusunda korku var mıdır?” sorusuna korku vardır diyenler 2004 yılı güz döneminde % 34 iken 2005 yılı bahar döneminde % 43 ile zirve yapmış ve daha sonra ki dönemlerde düşüş gözlenmiştir. Korku yoktur diyenler 2004 yılı güz döneminde % 52 ile en yüksek seviyesinde görülürken 2005 yılı bahar döneminde % 45’e 2006 yılı bahar döneminde de % 40’a kadar düşmüştür.

“Türk Lirasının kullanımının sona ermesi konusunda korku var mıdır?” sorusuna korku yoktur diyenler 2004 yılı güz döneminde % 57 iken 2005 yılı bahar döneminde % 54’e düşmüştür. 2005 yılı güz döneminden itibaren de % 5’lik düşüş ile % 49’a gerilemiştir. 2004 ile 2006 yılları arasındaki verilere göre Türk Lirasının kullanımının sona ermesi konusunda zamanla korkunun azaldığı görülmektedir. Korku yoktur, diyenler 2004 yılı güz döneminde % 28 olurken, 2005 yılı bahar döneminden itibaren % 7’lik artış ile % 35’e yükselmiştir. 2006 yılı bahar döneminde de % 26 ile en düşük seviyesinde görülmüştür.

7. AVRUPA BİRLİĞİ’NİN GENİŞLEMESİ

Eurobarometre raporlarına göre Türkiye kamuoyunun Avrupa Birliği’nin genişlemesi konusunda verdiği cevaplara ilişkin veriler Tablo 6’da incelenecektir.

Tablo6: Avrupa Birliği’nin Genişlemesi

	Taraftar(%)	Karşı(%)	Bilmiyor(%)
İlkbahar 2005 EB 63	73	22	5
Sonbahar 2005 EB 64	75	12	13
Sonbahar 2006 EB 66	68	23	9
İlkbahar 2008 EB 69	61	25	14

Kaynak: EB(Eurobarometer)63-65,69

Tablo 6 incelendiğinde; “Türkiye’nin gelecekte AB’nin bir parçası olması fikrine taraftar mı olurdunuz, yoksa karşı mı çıkardınız?” sorusuna “taraftar olurdum” diyenler 2005 yılı bahar döneminde % 73 iken 2005 yılı güz döneminde % 75’e yükselmiştir. 2006 yılı güz döneminden itibaren % 7’lik bir düşüş ile önce % 68’e daha sonra 2008 yılı bahar döneminde ise % 61’e kadar düşmüştür. Türkiye ile AB arasında 03 Ekim 2005 tarihinde üyelik müzakerelerinin başlaması kamuoyu üzerinde üyelik ile ilgili olarak beklentileri artırmış ve buna paralel olarak 2005 yılı

güz dönemi anketlerinde % 75 ile en yüksek oran görülmüştür. Fakat zaman ile AB ülkelerinden özellikle Fransa Cumhurbaşkanı Nicolas Sarkozy ve Almanya Başbakanı Angela Merkel tarafından Türkiye'nin üyeliğine karşı yapılan olumsuz açıklamalar ve müzakere sürecinde yaşanan sıkıntılar sonucu 2006 yılı güz ve 2008 yılı bahar dönemi Eurobarometre raporlarında düşüş gözlenmiştir.

“Türkiye'nin gelecekte AB'nin bir parçası olmasına taraftar mı olurdunuz yoksa karşı mı çıkardınız?” sorusuna, Türkiye içerisinde de % 22'lik bir grup gelecekte AB üyeliği fikrine karşı iken, 2005 yılı güz döneminde AB üyeliğine karşı olanların % 10'luk düşüş ile % 12'ye kadar gerilemiştir. 2006 yılı güz döneminden itibaren tekrar yükselerek önce % 23'e, 2008 yılı bahar döneminde % 25'e yükselmiştir. Türkiye'nin gelecekte AB'nin bir parçası olmasına verilen destek 2005-2008 yılları arasında azalırken buna paralel olarak desteklemeyenlerin oranında da artış görülmektedir.

8. AVRUPA BİRLİĞİ'NİN İMAJI

Eurobarometre raporlarına göre Türkiye kamuoyunun gözünde Avrupa Birliği'nin imajına ilişkin veriler Tablo 7 yardımı ile incelenecektir.

Tablo 7:Avrupa Birliği'nin İmajı

	Biraz Olumlu(%)	Çok olumlu(%)	Biraz olumsuz(%)	Çok olumsuz(%)	Bilmiyor(%)	Tarafsız(%)
Sonbahar 2004 EB 62	35	28	10	9	4	15
İlkbahar 2005 EB 63	30	30	10	15	3	12
Sonbahar 2005 EB 64	30	29	9	10	6	15
İlkbahar 2006 EB 65	24	19	14	13	8	23
Sonbahar 2006 EB 66	35	20	11	13	6	15
İlkbahar 2007 EB 67	26	27	12	15	8	12
Sonbahar 2007 EB 68	24	24	12	16	8	16
İlkbahar 2008 EB 69	32	17	13	15	7	16
Sonbahar 2008 EB 70	30	11	17	14	11	17
İlkbahar 2009 EB 71	31	15	15	13	6	20
Sonbahar 2009 EB 72	33	9	18	10	7	23
İlkbahar 2010 EB 73	29	8	17	16	8	22

Kaynak: EB(Eurobarometer)62-73

Tablo 7 incelendiğinde; AB'nin Türkiye kamuoyundaki imajı olumlu diyenler (çok olumlu ve biraz olumlu) 2004 yılı güz döneminde % 63 ile en yüksek seviyesinde görülmüştür. Bunun başlıca sebebi olarak 17 Aralık 2004 tarihli Brüksel Zirvesi'nde, Türkiye'nin siyasi kriterleri yeteri ölçüde karşıladığının belirtilmesi ve 3 Ekim 2005 tarihinde müzakerelere başlanması kararının alınması olarak görülebilir.

Türkiye kamuoyunda üyelik beklentilerinin artmasına rağmen 2005 yılı bahar döneminde (çok olumlu ve biraz olumlu) önce % 60'a, devam eden yıllarda ise 2006 yılı bahar döneminde (çok olumlu ve biraz olumlu) % 43'e, 2008 yılı bahar döneminde % 39'a, 2010 yılı bahar döneminde ise % 37'ye kadar düşmüştür. Diğer yandan Tablo 7'de görüldüğü üzere AB'nin imajı konusunda 2004 yılı güz dönemi ile 2010 yılı bahar dönemi arasında % 26'lık ciddi bir düşüş görülmektedir. Bu düşüşü şu şekilde açıklayabiliriz. 2004 yılı Ekim ayında Komisyon Türkiye ile ilgili ilerleme raporunda Türkiye'nin Kopenhag siyasi kriterlerini yerine getirdiğini belirtmiş ve Konseye Türkiye ile üyelik müzakerelerinin başlaması tavsiyesinde bulunmuştur. Burada önemli olan nokta diğer adaylarda Konsey, Komisyondan tavsiye kararı aldıktan hemen sonra müzakereleri başlatmıştır. Türkiye siyasi kriterleri yerine getirmesine rağmen müzakerelerin başlaması için Konsey bir yıllık süre vermiştir. Türkiye, AB üyeliğine ilişkin yükümlülüklerini yerine getirmesine rağmen, AB kaynaklı başka faktörlerin de bu süreçte etkili olduğu sonucu ortaya çıkmaktadır (Müftüler-Baç, 2009: 27-28).

AB'nin, Türkiye Kamuoyunda imajını olumsuz görenler (çok olumsuz ve biraz olumsuz), 2004 yılı güz döneminde % 19 iken 2010 yılı bahar dönemine kadar ki süreçte % 14'lük bir artış ile % 33'e kadar çıkmıştır.

Sonuç olarak; AB'nin Türkiye kamuoyundaki imajı zamanla olumludan olumsuzla kaymaktadır ki bu üyeliğe verilen desteğin düşüşüne paralel olarak ortaya çıkan bir gelişmedir.

9. AVRUPA BİRLİĞİ'NİN ANLAMI

Tablo 8: Avrupa Birliği'nin Anlamı

	Ekonomik Gelişme (%)	Bürokrasi (%)	AB'de eğitim ve çalışmada serbestseyahat (%)	Dünyada fazla söz sahibi olma (%)	Barış (%)	Sosyal güvenlik (%)	Kültürel çeşitlilik (%)	Euro (%)	İşsizlik (%)	Kültürel kimliğimizin kaybolması (%)	Demokrasi (%)
2004 EB62	48	4	30	17	29	34	20	8	22	17	24
2005 EB63	43	3	27	17	23	27	18	8	18	23	20
2005 EB64	41	4	25	14	25	32	16	10	17	19	19
2006 EB65	35	4	15	11	24	21	9	10	20	16	18
2007 EB67	31	3	28	13	27	22	17	10	17	17	14
2008 EB69	37	5	22	9	16	16	10	10	11	13	22
2008 EB70	32	2	23	10	14	17	11	6	10	19	13
2009 EB71	33	4	24	13	15	20	14	6	13	15	17
2009 EB72	33	3	28	10	18	20	13	7	13	13	20
2010 Bahar	37	3	22	12	20	17	12	8	13	17	22

Kaynak: EB(Eurobarometer)62-65,67,69-72

Tablo 8 incelendiğinde; “AB size şahsen neyi ifade etmektedir?” sorusuna Türkiye kamuoyu, önceliğinin ekonomik sebepler olduğunu belirterek “ekonomik gelişmeyi” ifade eder diyenler 2004 yılı güz döneminde % 48 iken, 2007 yılı bahar döneminde % 31’e kadar gerilemiştir. İkinci olarak AB’ni “AB’de eğitim ve çalışmada serbest seyahat hakkı” olarak görenler 2004 yılı güz döneminde % 30 iken bu durum azalarak 2006 yılı bahar döneminde % 15’e kadar düşmüştür. AB ülkelerinde ise bu konuda önceliklerin farklı olduğu görülmektedir. Örneğin; “AB içinde herhangi bir yerde seyahat etme, okuma ve çalışma özgürlüğü” daha çok ön planda yer alırken, 2005-2007 yılı Eurobarometre raporlarında %10’luk bir oran ile AB’nin Euro anlamına geldiği Türkiye kamuoyu tarafından ifade edilirken, AB ülkelerinde ise bu oran 2005 yılı sonbahar döneminde % 38 iken 2006 yılı bahar döneminde % 39 ile öne çıkmakta ve bu konuları AB üye ülkeleri için “dünyada daha fazla söz sahibi olma” , “kültürel çeşitlilik” ile “demokrasi” izlemektedir.

Görüldüğü üzere AB’ne üye ülkelerin öncelikleri ile Türkiye kamuoyunun önceliklerine ilişkin AB’nin neler ifade ettiği konusunda farklılaşmaktadır.

10. AVRUPA BİRLİĞİ VE HİSSETTİRDİKLERİ

Eurobarometre raporlarına göre Türkiye kamuoyunun Avrupa Birliği konusunda hissettikleri ile ilgili veriler Tablo 9 yardımı ile incelenecektir.

Tablo 9: Avrupa Birliği ve Hissettirdikleri

	İlgisizlik	Endişe	Bilmiyor	Reddetme	Çoşku	Umut	Güven	Güvensizlik
Sonbahar 2004 EB 62	6	17	6	10	7	45	30	13
İlkbahar 2005 EB 63	5	21	5	18	10	42	25	15
Sonbahar 2005 EB 64	7	19	10	6	7	44	28	13

Kaynak: EB(Eurobarometer)62-64

Tablo 9 incelendiğinde; “AB size şahsen ne hissettiriyor?” sorusuna Türkiye kamuoyu farklı tepkiler ile karşılık vermiştir. Örneğin; 2004 yılı güz döneminde “endişe” diyenler % 17 iken bu durum zaman ile yükselerek 2005 yılı bahar döneminde % 21 olarak gerçekleşmiştir. Özellikle AB üyeliğine ilişkin müzakere sürecinde yaşanan olumsuz tutum ve düşünceler kamuoyunun hayal kırıklığını arttırmakta ve AB üyeliğine ilişkin endişeleri de yükseltmektedir. 2004 yılı güz

döneminde ise “*umut*” veriyor diyenler % 45 ile en yüksek seviyesinde görülmüş, 2005 yılı güz döneminde ise % 1’lik düşüş ile % 44’e düşmüştür. 2005 yılı bahar döneminde de “*reddetme*” % 18 ile zirve yapmıştır. AB’nin “*güven*” verdiğini söyleyenler 2004 yılı güz döneminde % 30 olurken 2005 yılı bahar döneminde ise % 25’e kadar düşmüştür.

Sonuç olarak; Türkiye kamuoyunda, AB’nin uyandırdığı hisler olumludan olumsuzla doğru geliştiği gözlenirken diğer taraftan AB’nin, umut ve güven hissini verdiği söyleyenler ilk sırada, endişe ve güvensizlik hissini verdiği ifade edenler ise ikinci sırada yer almaktadır.

11. AVRUPA BİRLİĞİ'NİN DEĞİŞİK POLİTİKA ALANLARINDAKİ ETKİSİ

Eurobarometre raporlarına göre Türkiye kamuoyunun Avrupa Birliği'nin değişik politika alanlarındaki etkisi ile ilgili veriler Tablo 10 yardımı ile incelenecektir.

Tablo 10: Avrupa Birliği'nin Değişik Politika Alanlarındaki Etkisi

Dış İlişkiler				
	Olumlu(%)	Olumsuz(%)	Ne olumlu ne de olumsuz(%)	Bilmiyor(%)
Sonbahar2004 EB 62	57	20	9	14
İlkbahar 2005 EB 63	52	23	15	11
İlkbahar 2006 EB 64	34	25	19	22
Suç ile Mücadele				
	Olumlu	Olumsuz	Ne olumlu ne de olumsuz	Bilmiyor
Sonbahar2004 EB 62	53	23	14	10
İlkbahar 2005 EB 63	49	26	16	9
İlkbahar 2006 EB 65	41	22	19	17
Sonbahar 2007	35	27	19	19
Sağlık sistemi				
	Olumlu	Olumsuz	Ne olumlu ne de olumsuz	Bilmiyor
Sonbahar2004 EB 62	69	14	8	9
İlkbahar 2005 EB 63	68	14	10	8
İlkbahar 2006 EB 64	47	19	16	19
Sonbahar 2007	38	21	18	21

Kaynak: EB(Eurobarometer)62-65

Tablo 10'un Devam

Emekli Maaşları				
	Olumlu(%)	Olumsuz(%)	Ne olumlu ne de olumsuz(%)	Bilmiyor(%)
Sonbahar 2004 EB 62	67	15	9	10
İlkbahar 2005 EB63	54	19	16	11
İlkbahar 2006 EB 65	37	23	18	22
Sonbahar 2007 EB 68	34	24	19	23
Fiatların artışı/enflasyon				
	Olumlu(%)	Olumsuz(%)	Ne olumlu ne de olumsuz(%)	Bilmiyor(%)
Sonbahar 2004 EB 62	57	23	11	9
İlkbahar 2005 EB 63	54	24	13	9
İlkbahar 2006 EB 65	36	27	18	19
Sonbahar 2007 EB 68	36	25	18	21
Ekonomik durum				
	Olumlu(%)	Olumsuz(%)	Ne olumlu ne de olumsuz(%)	Bilmiyor(%)
Sonbahar 2004 EB 62	69	16	7	8
İlkbahar 2005 EB 63	67	17	9	7
İlkbahar 2006 EB 65	44	23	17	16
Sonbahar 2007 EB 68	37	25	18	20

Kaynak: EB(Eurobarometer)62-63,65-68

Tablo 10'un Devamı

Eğitim Sistemi				
	Olumlu(%)	Olumsuz(%)	Ne olumlu ne de olumsuz(%)	Bilmiyor(%)
Sonbahar 2004 EB 62	71	13	7	9
İlkbahar 2005 EB 63	67	14	10	9
İlkbahar2006 EB 65	48	20	15	17
Sonbahar 2007	37	23	18	22
Terörizm ile Mücadele				
	Olumlu(%)	Olumsuz(%)	Ne olumlu ne de olumsuz(%)	Bilmiyor(%)
Sonbahar 2004 EB 62	50	28	10	12
İlkbahar2005 EB 63	47	28	15	10
İlkbahar 2006 EB 65	35	29	18	18
Sonbahar 2007	31	30	18	21
Çevrenin Korunması				
	Olumlu(%)	Olumsuz(%)	Ne olumlu ne de olumsuz(%)	Bilmiyor(%)
Sonbahar 2004 EB 62	66	14	9	11
İlkbahar 2005 EB 63	63	14	14	10
İlkbahar 2006 EB 65	44	19	16	21
Sonbahar 2007 EB 68	36	22	19	23

Kaynak: EB(Eurobarometre), 62-63,65

Tablo 10'un Devamı

Savunma				
	Olumlu(%)	Olumsuz(%)	Ne olumlu ne de olumsuz(%)	Bilmiyor(%)
Sonbahar 2004 EB 62	50	25	11	% 15
Sonbahar 2007	30	29	19	22
İşsizlik ile Mücadele				
	Olumlu(%)	Olumsuz(%)	Ne olumlu ne de olumsuz(%)	Bilmiyor(%)
Sonbahar 2004 EB 62	50	28	10	12
İlkbahar2005 EB 63	47	28	15	10
İlkbahar 2006 EB 65	35	29	18	18
Sonbahar 2007	31	30	18	21
Vergilendirme				
	Olumlu(%)	Olumsuz(%)	Ne olumlu ne de olumsuz(%)	Bilmiyor(%)
Sonbahar 2004 EB 62	56	20	11	13
İlkbahar 2005 EB 63	50	22	14	14
İlkbahar 2006 EB 65	35	24	19	22
Sonbahar 2007	33	24	21	22
Sonbahar 2004 EB 62	56	20	11	13
İlkbahar 2005 EB 63	50	22	14	14
İlkbahar 2006 EB 65	35	24	19	22
Sonbahar 2007	33	24	21	22

Kaynak: EB(Eurobarometer), 62-63,65-68

Tablo 10 incelendiğinde; AB'nin değişik politika alanlarındaki etkisinin öğrenileceği verilen konu başlıklarında dış ilişkiler, suç ile mücadele, sağlık sistemi, emekli maaşları, fiatların artışı, ekonomik durum, eğitim sistemi, terörizm ile mücadele, çevrenin korunması, savunma, işsizlik ile mücadele, vergilendirme

alanlarında 2004 yılı güz dönemi Eurobarometre raporlarında Türkiye kamuoyunun yarıdan fazlası AB'nin olumlu rol oynayacağı beklentisi içindedir. Fakat ilerleyen yıllarda AB üyeliğine ilişkin beklentilerin azalması ile beraber AB'nin verilen konu başlıklarında sağlayacağı katkıya ilişkin beklentilerin de azalmaya başladığı görülmüştür.

12. AVRUPA BİRLİĞİ HAKKINDA DÜŞÜNCELER

Eurobarometre raporlarına göre Türkiye kamuoyunun Avrupa Birliği hakkındaki düşüncelerine ilişkin veriler Tablo 11 yardımı ile incelenecektir.

Tablo 11: Türkiye Kamuoyunun Avrupa Birliği Hakkında Düşünceleri

Avrupa Birliği kendi görüşlerini Türkiye'ye dayatmaktadır. Katılıyor musunuz yoksa katılmıyor musunuz?			
	Katılıyorum(%)	Katılmıyorum(%)	Bilmiyorum(%)
İlkbahar 2008 EB 69	57	21	22
Sonbahar 2008 EB 70	56	23	21
Türkiye'nin çıkarları Avrupa Birliği tarafında göz önünde bulundurulur. Katılıyor musunuz yoksa katılmıyor musunuz?			
	Katılıyorum	Katılmıyorum	Bilmiyorum
İlkbahar 2005 EB 63	42	48	10
İlkbahar 2006 EB 65	35	43	22
İlkbahar 2007 EB 67	37	45	18
Sonbahar 2007 EB 68	23	60	17
Kendimi AB meseleleriyle çok ilgili hissediyorum. Katılıyor musunuz yoksa katılmıyor musunuz?			
	Katılıyorum	Katılmıyorum	Bilmiyorum
Sonbahar 2006 EB 66	28	49	23
Türkiye, AB üyesi olsa siyasi olarak daha istikrarlı olacaktır. Katılıyor musunuz yoksa katılmıyor musunuz?			
	Katılıyorum	Katılmıyorum	Bilmiyorum
Sonbahar 2004 EB 62	63	25	13
İlkbahar 2005 EB 63	58	32	10
İlkbahar 2006	41	38	21
İlkbahar 2007 EB 67	48	34	18
Türkiye, AB üyesi olsa ekonomik olarak daha istikrarlı olacaktır. Katılıyor musunuz yoksa katılmıyor musunuz?			
	Katılıyorum	Katılmıyorum	Bilmiyorum
Sonbahar 2004 EB 62	73	17	10
İlkbahar 2005 EB 63	73	20	7
İlkbahar 2006	51	32	17

Kaynak: EB(Eurobarometer)62-68

Tablo 11 incelendiğinde; “AB kendi görüşlerini Türkiye'ye dayatmaktadır. Katılıyor musunuz yoksa katılmıyor musunuz?” sorusuna “Katılıyorum” cevabını verenler 2008 yılı bahar döneminde % 57’den aynı yıl güz döneminde % 56’ya düşmüştür. “Katılmıyorum” diyenler ise 2008 yılı bahar döneminde % 21’den 2008 yılı güz döneminde % 23’e yükselmiştir. Kamuoyu, AB’nin kendi görüşlerini Türkiye’ye dayatmadığı, Kopenhag siyasi kriterleri yerine getirildiği takdirde AB’ne üye olunacağını düşünmektedir. Bu bağlamda konuya ilişkin katılmıyorum cevabını

verenlerin oranında da artışın görülüyor olması fikir değişikliğinin bir işareti olarak algılanabilir.

“Türkiye’nin çıkarları AB tarafında göz önünde bulundurulur. Katılıyor musunuz yoksa katılmıyor musunuz?” sorusuna *“Katılıyorum”* cevabını verenler 2005 yılı bahar döneminde % 42 iken bu oranda inişli ve çıkışlı bir grafik izleyerek % 23’e kadar düşerken kamuoyu AB’nin siyasal ve ekonomik bir birlik olduğunu, Türkiye’nin çıkarlarının AB tarafından göz önüne alınacağı inancı azalmaktadır. *“Katılmıyorum”* cevabını verenler ise 2005 yılı bahar döneminde % 48 iken 2007 yılı sonbahar döneminde % 60’a kadar yükselerek kamuoyu Türkiye’nin çıkarlarının AB tarafından göz önünde bulundurulacağına olan inancın arttığı görülmektedir.

“Kendimi AB meseleleriyle çok ilgili hissediyorum. Katılıyor musunuz yoksa katılmıyor musunuz?” sorusuna *“Katılıyorum”* cevabını verenler 2006 yılı güz döneminde % 28 iken, *“Katılmıyorum”* cevabını verenler ise % 49 olarak gerçekleşmiştir. Buna göre; kamuoyunun kendilerini AB meseleleriyle çok ilgili hissetmediği ve AB’nin bir parçası olmadığı fikri hakimdir.

“Türkiye, AB üyesi olsa siyasi olarak daha istikrarlı olacaktır. Katılıyor musunuz yoksa katılmıyor musunuz ?” sorusuna *“Katılıyorum”* cevabını verenler 2004 yılı güz döneminde % 63 iken, 2005 yılı bahar döneminde % 58’e düşmüş 2006 yılı bahar döneminde de % 41’e kadar gerilemiştir. 2004 yılından 2006 yılına kadar olan süreçte Türkiye’nin AB üyesi olması durumunda daha istikrarlı bir yapıya kavuşacağına olan inancın gerilediği görülmüştür. *“Katılmıyorum”* cevabını verenler ise 2004 yılı güz döneminde % 25 iken yükselerek önce 2005 yılı bahar döneminde % 32’e 2006 yılı bahar döneminde de % 38’e yükselerek kamuoyu AB üyeliğinin Türkiye’ye siyasi istikrar sağlamayacağını düşünmektedir.

“Türkiye, AB üyesi olsa ekonomik olarak daha istikrarlı olacaktır. Katılıyor musunuz yoksa katılmıyor musunuz?” sorusuna *“Katılıyorum”* cevabını verenler 2004 yılı güz ve 2005 yılı bahar dönemlerinde % 73 iken 2006 yılı bahar döneminde % 51’e düşmüştür. Görüldüğü gibi AB ekonomik temeller üzerine kurulmuş bir birlik olmasına rağmen Türkiye’nin AB üyeliği ile ilgili müzakere sürecinde yaşadığı hayal kırıklıkları da bu ifade ile verilerin azalması olarak karşımıza çıkmıştır.

“*Katılmıyorum*” cevabını verenler ise 2004 yılı güz döneminde % 17 iken 2005 ve 2006 yılı bahar dönemlerinde önce % 20’ye sonrasında % 32’ye yükselerek Türkiye kamuoyu AB yeliğinin Türkiye’ye ekonomik olarak istikrar sağlamayacağını düşünmektedir.

13. YEREL VE AVRUPA KİMLİĞİNE BAĞLILIK

Eurobarometre raporlarına göre Türkiye kamuoyunun yerel ve Avrupa kimliğine olan bağlılığına ilişkin veriler Tablo 12 yardımı ile incelenecektir.

Tablo 12: Türkiye Kamuoyunun Yerel ve Avrupa Kimliğine Bağlılığı

BÖLGE					
	Biraz bağlı(%)	Çok bağlı değil(%)	Hiç bağlı değil(%)	Çok bağlı(%)	Bilmiyor(%)
Sonbahar 2004 EB 62	13	4	1	80	1
İlkbahar 2005 EB 63	20	2	1	76	1
İlkbahar 2006	16	4	1	76	3
ŞEHİR/KASABA/KÖY					
	Biraz bağlı(%)	Çok bağlı değil(%)	Hiç bağlı değil(%)	Çok bağlı(%)	Bilmiyor(%)
Sonbahar 2004 EB62	13	4	2	79	1
İlkbahar 2005	17	4	2	76	1
İlkbahar 2006	14	5	2	77	3
İlkbahar 2007	15	4	1	79	1
Sonbahar 2007	23	7	3	62	5
ÜLKE(TÜRKİYE)					
	Biraz bağlı(%)	Çok bağlı değil(%)	Hiç bağlı değil(%)	Çok bağlı(%)	Bilmiyor(%)
Sonbahar 2004 EB 62	8	2	0	89	1
İlkbahar 2005	11	2	1	85	1
İlkbahar 2006	13	4	1	78	3
İlkbahar 2007	11	3	--	85	1
Sonbahar 2007	21	6	3	66	4

Kaynak: EB(Eurobarometer)62-63,65-68

Tablo 12 incelendiğinde; Türkiye kamuoyu yaşadıkları şehre, kasabaya, köye, bölgeye, ülkeye veya Avrupa'ya farklı derecelerde bağlılık hissetmektedir. Örneğin; kamuoyunun bölgelerine çok bağlı oldukları cevabını verenler 2004 yılı güz döneminde % 80 iken bu oran 2005 ve 2006 yılı bahar döneminde % 76'ya düşmüştür. Biraz bağlı oldukları cevabını verenler ise 2004 yılı güz döneminde % 13 iken bu oran 2005 yılı bahar döneminde % 20'ye yükselmiş, 2006 yılı bahar döneminde de % 16'a düşmüştür. Hiç bağlı değil cevabını verenler ise 2004 yılı güz, 2005 ve 2006 yılı bahar dönemlerinde % 1 olarak görülmüştür. “*Bilmiyor*” cevabını

verenler ise 2004 yılı gz ve 2005 yılı bahar dönemlerinde % 1 iken 2006 yılı bahar döneminde % 3'e yükselmiştir

Kamuoyunun, şehir/kasaba/köy'e çok bağlı oldukları cevabını verenler 2004 yılı güz döneminde % 79 iken 2005 yılı bahar döneminde % 76'ya düşmüş, 2006 yılı bahar döneminden itibaren tekrar yükselerek 2007 yılı bahar döneminde % 79'a kadar çıkarken, 2007 yılı güz döneminde ise % 62'ye dşmştir. Biraz bağlı oldukları cevabını verenler 2004 yılı güz döneminde % 13 iken 2005 yılı bahar döneminde % 17'ye yükselmiş, 2006 yılı bahar döneminde ise % 14'e düşerken 2007 yılı bahar döneminden itibaren tekrar yükselişe geçerek % 15'e, 2007 yılı güz döneminde ise % 23 ile zirve yapmıştır. Hiç bağlı değil cevabını verenler ise 2004 yılı güz dönemi ile 2007 yılı güz dönemi arasında inişli ve çıkışlı bir seyir izleyerek % 1 ile % 3 arasında bir grafik izlemiştir. "Bilmiyor" cevabını verenler de benzer bir tablo grlmektedir. 2004 ile 2007 yılı güz dönemleri arasında % 1 ile % 5 arasında değişen oranlar grlmştir.

lkelerine(Türkiye) "ok bağlı" oldukları cevabını verenler 2004 yılı güz döneminde % 89 ile en yüksek seviyesinde iken bu oran hızlı bir şekilde düşme eğilimi göstererek 2005 yılı bahar döneminde % 85'e 2006 yılı bahar döneminde % 78'e dşmştir. 2007 yılı bahar döneminde ise tekrar % 85'e yükselirken 2007 yılı güz döneminde % 66'ya kadar dşmştir. Biraz bağlı cevabını verenler 2004 yılı güz döneminde % 8 iken 2006 yılı bahar döneminde kadar olan süreçte yükselerek % 13'e ulaşmış, 2007 yılı güz döneminde ise % 21 ile en yüksek seviyesinde grşmştir. "Bilmiyor" cevabını verenlerde ise 2004 ve 2007 yılı güz dönemleri arasında % 1 ile % 4 arasında değişen oranlar grlmştir.

Tablo 12'nin devamı

AVRUPA					
	Biraz bağlı(%)	Çok Bağlı değil(%)	Hiç bağlı değil	Çok bağlı(%)	Bilmiyor(%)
Sonbahar 2004	16	36	33	11	4
İlkbahar 2005	15	36	29	15	5
İlkbahar 2006	12	24	40	15	9

Kaynak: Eurobarometre interaktif araştırma sistemi verileri

Kamuoyunda Avrupa'ya “çok bağlı” cevabını verenler 2004 yılı güz döneminde % 11 olurken 2005 ve 2006 yılı bahar dönemlerinde % 15 olarak görülmüştür. “Biraz bağlı” cevabını verenler ise 2004 yılı güz döneminde % 16 iken bu oran düşerek 2005 yılı bahar döneminde % 15'e 2006 yılı bahar döneminde ise % 12'e düşmüştür. “Hiç bağlı değil” cevabını verenler ise 2004 yılı güz döneminde % 33 iken 2005 yılı bahar döneminde % 29'a düşmüş fakat 2006 yılı bahar döneminde hızlı bir şekilde yükselerek % 40'a çıkmıştır. “Bilmiyor” cevabını verenler ise zaman içerisinde yükselişe geçerek 2004 yılı güz döneminde % 4'ten 2005 yılı bahar döneminde % 5'e 2006 yılı bahar döneminde ise % 9'a kadar yükselmiştir.

Yerel kimlik ve AB konusunda yapılan çalışmalar göstermektedir ki yerel kimliğe duyulan bağlılık ile AB bütünleşmesine verilen destek arasında ters orantının bulunduğu görülmüştür. Yerel kimliğe bağlılığın kuvvetli seviyede olduğu Avrupalılık kimliğinin ise zayıf düzeyde hissedildiği toplumlarda Avrupa bütünleşmesine verilen desteğin düşük görüldüğü gözlenmiştir (Şenyuva, 2006:39). Tablo 12'de görüldüğü gibi kamuoyunun gerek bölge ve şehir/kasaba/köy gerekse ülkelerine bağlılık düzeylerinde 2004 yılından 2007 yılına kadar süreçte bağlılık seviyelerinde azalma görülürken 2004 ve 2007 yılları arasında AB üyeliğine verilen desteğin azaldığı bunun yanında Avrupa'ya bağlılık seviyesinin de zayıf olduğu gözlenmiştir.

Sonuç olarak; Türkiye kamuoyunda yakın çevre temelinde geliştirilen aidiyet duyguları bakımından ülkeye(Türkiye) ve bölgeye bağlılığı birinci sırada yer alırken ikinci sırada şehir/kasaba/köy'e bağlılığı yer almakta ve en son sırada ise Avrupa'ya bağlılığı en düşük yüzde ile karşımıza çıkmaktadır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ANTAKYA'DA HİRİSTİYAN TOPLULUĞUN AVRUPA BİRLİĞİ'NE BAKIŞINA İLİŞKİN GÖRÜŞ VE YAKLAŞIMLARINA YÖNELİK ALAN ARAŞTIRMASI

“Eğer dünyayı gezip görmekteki amaç farklı kültürleri ve yaşantıları tanımaksa, Antakya'yı ziyaret etmek yeterlidir”

Libanius

1. ARAŞTIRMA ALANI: NEDEN ANTAKYA SEÇİLDİ?

Antakya, tarih boyunca birçok medeniyete ev sahipliği yapmış, üç semavi dinin temsilcilerinin ve farklı mezhebe mensup insanların asırlardan beri günümüze kadar barış, kardeşlik ve hoşgörü içinde bir arada yaşadığı, dünyada eşine az rastlanır bir kent konumundadır. Antakya, dünyadaki her insanın istifade etmesi gereken önemli bir kültüre ve farklı birçok zenginliğe ev sahipliği yapmıştır. Antakya, birçok medeniyete ev sahipliği yaparak Hıristiyanlık, Musevilik ve Müslümanlığın değerleriyle yoğrulmuş, çok dinli ve çok kültürlü bir şehir olarak bugünkü konumuna gelmiştir. Antakya'da aynı anda ezan ve çan sesini birlikte duyulabilir, farklı din ve mezhebe mensup insanların aynı anda cami, kilise, havra ve ziyaretlerde ibadetlerine tanık olunabilmektedir. Antakya, aynı zamanda Hıristiyan toplumu için dünyada beş hac merkezinden biri, Hıristiyan adının ilk kez anıldığı ve aynı zamanda dünyanın ilk mağara kilisesi olma özelliği taşıyan St.Pierre Kilisesi'ne, Anadolu'nun ilk camii olarak bilinen Habib Neccar'a ev sahipliği yapmaktadır.

Günümüzde dünyanın birçok bölgesinde farklı etnik ve dini yapıya sahip toplulukların sürekli olarak birbirleri ile çatışma içinde buldukları görülmektedir. Araştırma alanımız içinde bulunan Antakya'da ikamet eden Hıristiyanlar farklı dini ve kültürel anlayışa sahip olsalar bile barış ve hoşgörü ortamında hayatlarını devam ettirmektedirler. Antakya'nın farklı dini ve kültürel çeşitliliği konusunda bölgede çok sık kullanılan Arap atasözü oldukça anlamlıdır. *“Herkes kendi dinine yönelsin, Allah da yardımcısı olsun”*. Gerçekten bu kadar üst seviyede olgun düşünceye sahip

Müslüman, Hıristiyan ve Musevi vatandaşların bir arada huzur içinde yaşadığı Antakya örnek bir kenttir (Doğruel, 2005: 10).

AB üyesi ülkeleri çoğunluğu Hıristiyanlık dinine mensup bireylerden oluşmaktadır. AB, dini bir birlik olmasa da AB'nin Türkiye'deki azınlıkların hakları ile yakından ilgilenmektedir. 2011 AB ilerleme raporunda düşünce, vicdan ve din özgürlüğü konusunda sınırlı ilerleme kaydedildiği, gayrimüslim dini cemaatlerle diyalogun devam ettiği gayrimüslimlerin, aşırılık yanlısı kişilerin tehditlerine maruz kalmaya devam ettiği, tüm gayrimüslim cemaatlerin gereksiz kısıtlamalar olmaksızın faaliyet göstermelerine yönelik AİHS ile uyumlu bir hukuki çerçevenin henüz oluşturulmadığı, Türkiye'nin azınlıklara yönelik yaklaşımını kısıtlayıcı olmaya devam ettiği dile, kültüre ve temel haklara tam olarak saygı gösterilmediği ve bunların korunması, Avrupa standartlarıyla uyumlu olarak, henüz tam anlamıyla gerçekleştirilmediği, Türkiye'nin, azınlıklara yönelik hoşgörünün artması için daha fazla çaba sarf etmesi gerektiği, mevcut mevzuatın kapsamlı bir şekilde gözden geçirilmesi, ayrımcılıkla mücadele için kapsamlı bir mevzuatın oluşturulması, ırkçılık, yabancı düşmanlığı, ve hoşgörüsüzlük ile mücadele edecek koruyucu mekanizmaların veya bu konu ile ilgili özel kurumların oluşturulması gerektiği belirtilmiştir. Ayrıca Mayıs 2010 tarihli Başbakanlık Genelgesinin henüz somut bir sonuç vermediği belirtilmiştir

Bu sebeple çalışmada Antakya'da yaşayan ve Türk vatandaşı olan Ortodoks, Katolik ve Protestan Hıristiyanlardan anket ve mülakat çalışmasına fayda sağlayacağı düşünüldükçe AB'ye bakış açılarının Türkiye kamuoyundan farklı olup olmadığı araştırılarak Antakya şehri seçilmiş ve sonuçlara ulaşılması amaçlanmıştır.

2. ARAŞTIRMA ALANININ TARİHİ VE SOSYO-EKONOMİK YAPISI

M.S. 1. yüzyılın ilk yarısında Hıristiyanlığın ortaya çıkışı ile birlikte Hıristiyanlık Kudüs dışında ilk defa 30'lu yılların ortalarında Antakya'da yayılmaya başlamıştır. Bu dönemde Hz. İsa'ya inananlara ilk defa burada "Hıristiyan" adı verilerek bugün St.Pierre olarak adlandırılan Hıristiyanlığın ilk kilisesi Antakya'da

kurulmuştur. Birçok araştırmacıya göre; Hıristiyanlık dininin doğuşu ve gelişmesinde özellikle Kudüs dışına çıkarak yayılmasında Antakya'nın özel bir yeri vardır. Havarilerin, Hıristiyanlığı yaydığı Roma ve İskenderiye'den sonra üç temel Hıristiyanlık merkezinden birisi olduğu dikkate alınırsa kentin önemi daha da iyi anlaşılacaktır. (<http://www.hatay.gov.tr>, 2011; Bahadır, 2010: 357).

1846 yılında Kapuçin Rahipleri tarafından Katolik Kilisesi 600 yıllık bir aradan sonra açılması ile Antakya'da Katolik Hıristiyanlar tekrar yerleşmeye başlamıştır. Papa IX. Pius'un isteğiyle Antakya'ya ilk gelen Parma dinsel bölgesinden P.Basilio Galli burada bir kilise ve Hıristiyan çocukları için bir okul açarak halkın sempatisini kazanmasına rağmen 12 Mayıs 1851 yılında öldürülmüştür. Kapuçin rahipleri Antakya'da 90 yıl kaldıktan sonra Lübnanlı rahipler onlara katılmıştır. Ancak, 1939 yılında şehrin yeni bir mahallesine taşınmaya mecbur kaldılar ve artık çalışmayan bir şeker fabrikasına yerleştiler. 1964 yılında Antakya'daki Katolik kilisesinin dinsel görevi, Fransız ve Lübnanlı rahiplerin çekilmesiyle, Mersin'den gelen Parma Kapuçin'lerine geçmiştir. Günümüzde Antakya'da yaşayan Katolik Hıristiyanlar ufak bir manastır olan Katolik kilisesini 1989-1991 yılları arasında restore ederek kullanmaya devam etmektedirler. Antakya'da yaşayan Katolik Hıristiyanlar kilise ve çevresinde bulunan mahallelerde ikamet ederken, kuyumculuk, altın işleme v.b. alanlarda çalışarak yaşamlarını sürdürmektedirler. (<http://www.anadolukatolikkilisesi.org>, 2012).

Ortodoks Hristiyanlar yüzyıllardır çoğunlukla Antakya, İskenderun ve köylerinde yaşamaktadır. Aslında Arap kökenlidirler ve Arap Hıristiyan, Rum Ortodoks, Melkitler isimleri ile adlandırılmaktadır. Günlük yaşamlarında Arapça ve Türkçe konuşurlar ve dinsel kimliklerini ön planda tutarlar. Rum Ortodoks kilisesine bağlı olmalarından dolayı Rum Ortodoks kimliğine sahip olduğunu ifade eden üyelerine rastlanır. Kiliseleri etrafında örgütlü bir yapıya sahiptirler. Onları cemaat vakfi başkanı temsil etmektedir. Antakya'da kuyumculuk, gümüşçülük, terzilik mesleklerini icra ederken kendilerine ait evlerinde oturmaktadırlar. Antakya'da yaşayan bir kişinin yurtdışına çalışmaya gitme alışkanlığına karşı Ortodoks Hıristiyanlarda böyle bir alışkanlık mevcut değildir (Doğruel, 2005:24,25-31).

Antakya’da yaşayan Protestanlar, Antakya Protestan Kilisesi (Kore Uluslararası Topluluğu) ve Antakya Mesihçiler Topluluğu adı altında toplanmışlardır. Antakya Protestan Kilisesi Kore’de bulunan Metodist olan bir topluluğun öncülüğünde kurulmuştur. 1999 yılında bugün kullanılan bina satın alınarak restore edilmiş ve 2000 yılında Antakya Protestan Kilisesi olarak ibadete açılmıştır. Topluluğun sayısı 30–40 kişidir. Araplar, Türkler, Kanada, Norveç, Amerika, Kore vatandaşlarından oluşmaktadır. Antakya Mesihçiler Topluluğu ise 1998 yılında evlerde toplanarak küçük bir topluluk oluşturmuşlardı. Kilise ise 2000 yılında kurulmuş ve Antakya Mesihçiler Kilisesi adını kullanarak aynı yıl resmi bildirimde beş aileden oluşan yaklaşık 25 üyeden oluşmaktadır (Malkoç, 2006:186).

Antakya kültürü, çeşitli dinlerin ve mezheplerin bir arada yaşandığı çok etnikli yaşam alanına sahiptir. Çok kültürlü yapısını tarih boyunca koruyarak günümüze kadar gelen ilde aynı ulusa mensup birden fazla dini cemaat yer almaktadır. Günümüzde Antakya’da Arap Aleviler (Nusayriler), Arap Hıristiyanlar, Sünni Araplar, Sünni Türkler, Yahudiler bir arada yaşamaktadır. Arapça ve Türkçe Antakya’da yaşayan insanlar arasında konuşulmaktadır. Fakat özellikle kırsal bölgelerdeki köyler ve kentteki yaşlı insanlar arasında Arapçanın daha yoğun olarak kullanıldığı görülürken Sünni Türkler ve Hıristiyanların bir kısmı ise Museviler ile birlikte ana dili olarak Türkçeyi konuşmaktadır. Arap Sünni, Arap Alevi ve Arap Hıristiyanlar anadili olarak Türkçe ile beraber Arapça konuşmaktadırlar. Ancak tüm grupların ortak kullandıkları dil Türkçedir. Hiçbir Anadolu kentinde belki de böyle bir etnik mozaği bir arada görmemiz mümkün olmayabilir. Cami, Kilise ve Havranın yan yana varlıklarını sürdürebildiğini düşünülürken Antakya’yı “Küçük Kudüs”¹ olarak da adlandırabiliriz. Diğer yandan bir kültür kenti olan Antakya, Türkiye’nin en kozmopolit kentlerinden birisi olmasının yanında çok uzun bir süre boyunca bir arada yaşamayı öğrenmiş, etnik kökenleri, dinleri farklı birçok topluluğa ev sahipliği yapmaktadır (Kaypak, 2010: 382-383).

---

¹Küçük Kudüs ifadesi araştırmacıya aittir.

3. ARAŞTIRMANIN KONUSU, AMACI, KAPSAMI VE YÖNTEMİ

Alan araştırmasında çok kültürlülüğe ve dini çeşitliliğe sahip Hatay ili merkez ilçesi Antakya ele alınarak, burada ikamet eden 18 yaşını doldurmuş Ortodoks, Katolik ve Protestan Hıristiyanların AB algısı incelenerek sonuçlara ulaşılmaya çalışılmıştır.

Türkiye’de AB üyeliğine destek son yıllarda azalma eğilimi içerisindedir. Eurobarometre 2004 yılı bahar döneminde % 71 düzeyinde olan halk desteği 2011 yılı bahar döneminde % 41’e kadar düşmüştür. Desteğin azalmasının en önemli nedenlerinden birisi AB’nin sürekli yeni şartlar ileri sürmesidir. Kıbrıs konusu ve Türkiye’deki gayrimüslim azınlıklar konusundaki AB’nin talepleri bu konulardan bazılarıdır. Bu açıdan ülkemizdeki gayrimüslim azınlıkların AB’ye karşı tutum ve yaklaşımlarını bilinmesi gerekmektedir. Antakya’da yaşayan Hıristiyanların, AB algısı Türkiye’nin genel kamuoyuna göre ne gibi farklılıklar göstermektedir? Bu çalışma Türkiye’de genel kamuoyu ile Antakya’daki Hıristiyanların AB algısı arasındaki benzerlik ve farklılıkları ortaya koyması bakımından önem taşımaktadır. Türkiye’de, AB üyeliğine ilişkin desteğin sürekli azalarak gerilediği bu dönemde Antakya’da ikamet eden Hıristiyanların, Türkiye kamuoyu ile aynı düşünceye mi? yoksa farklı bir düşünce yapısına mı? sahip olduğunun ortaya çıkarılması çalışmamızın temelini oluşturmaktadır. Bunun için AB algısının ortaya çıkarılması amacı ile AB üyeliğine destek, AB’nin ülkemize fayda-zarar değerlendirmesi, AB üyeliğine ilişkin avantaj ve dezavantajlar, AB’nin imajı, AB’nin kimliğini oluşturan unsurlar, AB’nin anlamı, AB’ni temsil eden kavramlar, AB’nin uyandırdığı duygular, AB ile ilgili düşünceler, AB’nin farklı politika alanlarındaki etkisi, AB ile ilgili bilgi düzeyi, AB kurumlarına olan güven, AB’nin genişlemesi, AB’nin geleceğine ilişkin düşünceler, yerel ve Avrupa kimliğine bağlılık, AB politikaları hakkındaki görüş ve düşüncelerinin ortaya çıkarılması amacı ile alan araştırması yapılmıştır.

Çalışmanın alan araştırması bölümünde gerek nitel gerekse nicel veri toplama yöntemlerinden yararlanılmıştır. Nitel veri toplama yönteminden faydalanarak çalışmamıza katkı sağlaması amacı bireyler izin verdiği ölçü de mülakatlar yapılmak

suretiyle konu hakkında derinlemesine bilgi sahibi olarak çalışmaya zenginlik kazandırılması amaçlanmıştır. Nicel veri toplama yöntemlerinden biri olan anket ile birincil kaynaklardan bilgi toplamak amacı ile kişisel bilgilere yer verilen birinci bölüm ile AB algısının değerlendirildiği ikinci bölümden oluşan yirmi beş soruluk form hazırlanarak sonuçlara ulaşması amaçlanmıştır.

Alan araştırmasındaki soruların seçim sürecinde de oldukça itinalı bir çalışma yapılmıştır. Sorular 2001-2011 yılları arasına ilişkin Aday Ülkeler Eurobarometre raporları ve Standard Eurobarometre raporları arasından seçilmiştir. Derinlemesine analiz edilerek ankette katılanları rahatsız etmeyecek ve etnik, dini, siyasi tartışma ortamına müsaade etmeyecek şekilde ankete katılanların samimi ve kolay cevaplar vermesini sağlayacak anlaşılır sorular hazırlanmasına özen gösterilmiştir. Fakat AB'nin işleyişi konusu oldukça karmaşık ve ayrıca anlaşılabilirliği için derinlemesine araştırma yapılmasını gerektiren bir konu olmasından dolayı ankette katılanların soru formunu bir sınav kâğıdı olarak değerlendirmemesi gerektiği hatırlatılarak, verilecek olan cevapların ve görüşlerin çalışma için önem taşıdığı ifade edilmiştir.

Yapılan çalışmada alan araştırması için seçilecek örneklemin ana kitleyi temsil edecek durumda bulunması gerektiğinden, öncelikle anket çalışmasının güvenilirliğini artırarak hata payını azaltmak amacı ile Hatay ili merkez ilçesi Antakya'da ikamet eden Ortodoks, Katolik ve Protestan Hıristiyanların nüfus bilgilerine ihtiyaç duyulmuştur. Bunun için öncelikle Hatay Valiliği Nüfus müdürlüğü ve Türkiye İstatistik Kurumu ile gerekli yazışmalar 4982 sayılı Bilgi Edinme kanunu çerçevesinde yapılmış ancak Antakya'da ikamet eden Hıristiyanların nüfus bilgilerine ulaşamamıştır.

Fakat Antakya'da 1932 yılında yapılan nüfus sayımında 5500 Hıristiyan yaşadığı tespit edilirken dinin sorulduğu en son nüfus sayımı olan 1939 yılında ise 220000 olan nüfusun % 8'nin Hıristiyanlardan oluştuğu, 1965 yılında Hatay'da yapılan sayıma göre ise 5000 civarında Ortodoks Hıristiyan yaşadığı görülmüştür. Bugün ise Hatay'da 9300 kişi civarında Ortodoks Hıristiyan yaşarken bunların 1300-1500 kişisinin Antakya'da yaşadığı, aynı şekilde 80-100 kişi civarında Katolik Hıristiyan ile 30-50 civarında Protestan Hıristiyan'ın Antakya'da yaşadığı tahmin edilmektedir (Sumbas, 2006: 19).

Alan araştırmasında örneklem seçim aşamasında öncelikle tanıdığımız ve güvenini kazandığımız Antakya’da ikamet eden Hıristiyanlara başvurulmuştur. Diğer yandan araştırmacının bölge kültürünü ve özellikle Antakya’yı iyi tanıyan biri olması yaşamının bir kısmını araştırma alanında geçirmiş olması, görüşülecek kişiler ile karşılıklı güven ortamının oluşmuş olması sonucu kolay iletişim kurulmasını sağlamıştır². Yapılması planlanan anket hakkında katılanlara bilgi verilerek karşılıklı güvene sahip olduğumuz Hıristiyanların yardımı ile de kartopu yöntemi kullanılarak alan araştırması devam ettirilmiştir.

Alan araştırmasına katılan Hıristiyanların bir kısmı AB konusunu ilgi çekici olarak değerlendirirken bir kısmı için ise AB ilgi çekmeyen bir konu olarak görülmüştür. Bazı Hıristiyanlar AB’nin önemli bir konu olduğunu fakat AB dışında daha önemli siyasi, sosyal ve kültürel sorunlarının bulunduğunu, bundan dolayı önceliklerinin AB olmadığını ifade etmişlerdir. Diğer yandan bazı Hıristiyanlar anket ve mülakat çalışmalarında isimlerinin açık bir şekilde yazılmasında bir mahsur görmez iken bazı Hıristiyanlar ise isimlerinin bu çalışma içerisinde özellikle kullanılmaması tavsiyesinde bulunmuştur.

Alan araştırmasında anketlerin uygulama aşamasında da bir takım sorunlar ile karşılaşmıştır. Örneğin, anketlerin uygulanma aşamasında birçok kişi ile görüşme yapılmak istenmiş fakat bazı Hıristiyanlar ya anket yapılmasını kabul etmemiş veya bu konunun kendilerine zarar getirebileceğini veya bu çalışmanın sonuçlarının nerede hangi amaç ile kullanılacağı konusunda tereddütlerinin bulunduğunu ifade etmişlerdir.

Sonuç olarak araştırma alanı olan Hatay ili Antakya merkez ilçesinde ikamet eden Ortodoks, Katolik ve Protestan Hıristiyan 111 kişiye anket uygulanmıştır. Anketlerin bir kısmı yüz yüze görüşme yapılarak gerçekleştirilmiştir (61 anket). Bir kısım anketin ise doldurulup göndermesi istenmiştir (60 anket). Doldurulup gönderilmesi istenen anketlerin 50 tanesi doldurularak geri gönderilmiş, böylece toplam 111 tane anket değerlendirmeye alınmıştır. Ayrıca 6 istekli kişi ile mülakat yapılarak elde edilen bilgiler, SPSS 17 programında işlenerek verilerin analizi sağlanarak istatistikî bilgilere ulaşılmıştır.

---

²Araştırmacı 14 yıl Antakya’da ikamet etmiştir.

4. ANKET SONUÇLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Bu bölümde ilk olarak ankete katılanların kişisel özellikleri incelenecek ikinci olarak Antakya’da, AB’nin algılanma şekline ilişkin sorulara verilen cevapların değerlendirilmesi yapılacaktır.

4. 1. Ankete Katılanların Kişisel Özellikleri

Anketin ilk bölümünde ankete katılanların cinsiyet, medeni durum, yaş, eğitim durumu, meslek bilgisi ve kaç yıldan beri Antakya’da ikamet ettiğine ilişkin sorular yöneltilmiştir. Bu bölümde toplam altı adet soru sorulmuş olup ankete katılanların verdikleri cevaplar doğrultusunda ortaya çıkan sonuçlar, aşağıda verilen tablolar yardımı ile yorumlanacaktır.

4. 1. 1. Ankete Katılanların Cinsiyet ve Yaş durumu

Bu başlık altında ankete katılanların cinsiyet ve yaş ile ilgili elde edilen verileri incelenecektir.

Tablo 13: Ankete Katılanların Cinsiyet ve Yaş Durumu

CİNSİYET			YAŞ		
Cinsiyet	Sayı	(%)	Yaş Aralığı	Sayı	(%)
Erkek	67	60,4	18-24	6	5,4
Kadın	44	39,6	25-35	30	27
			36-45	43	38,7
			46-55	29	26,1
			56-64	2	1,8
			65 ve üzeri	1	0,9
Toplam	111	100	Toplam	111	100

Tablo 13 incelendiğinde ankete 111 kişinin katıldığı, % 60,4 erkek katılımcı yer alırken, % 39,6 kadın katılımcının beklentilerin çok üzerinde anket çalışmasına katkı sağladıkları görülmüştür. Yaş grupları arasında en çok katılım 36-45 yaş aralığında % 38,7 ile bir çoğunluk göze çarparken, 18-24 yaş aralığında ise % 5,4 ile oldukça düşük bir katılım görülmüştür. Sonuç olarak; 18-24 yaş grubunda bulunanların AB konusuna yeterince ilgi göstermedikleri fakat 36-45 yaş aralığında bulunan katılımcıların için ise AB'nin ilgi çekici bir konu olma özelliğine sahip olduğu görülmüştür.

4. 1. 2. Ankete Katılanların Eğitim ve Medeni durumu

Bu başlık altında katılımcıların eğitim ve medeni durumları incelenerek değerlendirme yapılacaktır.

Tablo 14: Ankete Katılanları Eğitim ve Medeni Durumları

EĞİTİM			MEDENİ DURUM		
Eğitim	Sayı	(%)	Medeni Durum	Sayı	(%)
Okur- Yazar	9	8,1	Evli	94	84,7
İlkokul	41	36,9	Bekar	17	15,3
Ortaokul	5	4,5			
Lise	22	19,8			
Üniversite	33	29,7			
Yüksek Lisans	1	0,9			
Toplam	111	100	Toplam	111	100

Tablo 14 incelendiğinde ankete en çok katılım % 36,9 ile ilkokul mezun olanlar görülürken, ikinci sırada % 29,7 ile üniversite mezunlar, % 19,8 ile ise lise mezunu olan katılımcıların bulunduğu saptanmıştır. Ayrıca anket çalışmasında % 84,7 evli olanlar yer alırken, % 15,3 bekâr katılımcının yer aldığı görülmüştür.

4. 1. 3. Ankete Katılanların Mesleği ve Antakya'da İkamet Süresi

Bu başlık altında ankete katılanların meslek bilgileri ile Antakya'da ikamet süreleri incelenerek değerlendirilecektir.

Tablo 15: Ankete Katılanların Mesleği ve Antakya'da İkamet Süresi

MESLEK			ANTAKYA'DA İKAMET SÜRESİ		
Meslek	Sayı	(%)	Süre	Sayı	(%)
Esnaf	22	19,8	1-10	5	4,5
Serbest Meslek	20	18	11-20	3	2,7
Çiftçi	18	16,2	21-30	29	26,1
İşçi	2	1,8	Çocukluktan beri	74	66,7
Emekli	5	4,5			
Diğer	44	39,6			
Toplam	111	100	Toplam	111	100

Tablo 15 incelendiğinde katılımcıların büyük çoğunlukta % 39,6 ile diğer şikkını işaretledikleri, % 19,8 esnaf, % 18 serbest meslek % 16,2 çiftçi, % 4,5 emeklilerin bulunduğu görülmüştür. Katılımcıların diğer seçeneğini işaret etmelerinin sebebi olarak Antakya'da yaşayan Hıristiyanların anket çalışmasında verilen meslek gruplarından başka meslekler ile uğraştıkları örneğin; öğrenci, ev hanımı veya kilise görevlilerin bulunduğu diğer taraftan, bir kısmının ise meslekleri ile bilgi vermek istemedikleri sonucu ortaya çıkarken, Aynı tablo üzerinde Antakya'da ikamet süresi incelediğinde katılımcıların büyük çoğunluğu % 66,7 ile çocukluktan beri Antakya'da ikamet ettiğini söyleyerek yerleşik bir hayatı tercih ettikleri sonucuna ulaşılabilir.

4. 2. Antakya'da Avrupa Birliği'nin Algılanma Şekline İlişkin Soruların Değerlendirilmesi

Bu başlık altından itibaren Antakya'da ikamet eden Hıristiyanların AB algısı incelenerek değerlendirilecektir.

4. 2. 1. Avrupa Birliği Üyeliğine Destek

AB üyeliğine destek konusu katılanlara, Eurobarometre raporlarında her sene düzenli olarak sorulan AB üyeliğinin “*iyi bir şey mi? yoksa “kötü bir şey mi?”*” olduğuna ilişkin soru sorularak üyeliğe ilişkin destek düzeyi ölçülecektir.

Tablo 16: Avrupa Birliği Üyeliğine Destek

Cevaplar	Sayı	(%)
İyi bir şey mi olur?	70	63,1
Kötü bir şey mi olur?	10	9
Ne iyi ne kötü bir şey mi olur?	22	19,8
Bilmiyorum	9	8,1
Toplam	111	100

Tablo 16 incelendiğinde ankete katılanların yarısından fazlası yüksek düzeyde % 63,1 ile AB üyeliğinin iyi bir şey olduğunu söylerken bu oran Tablo1’de 2011 bahar döneminde üyeliğe verilen desteğin % 20 üzerinde bulunması çalışma için ilgi çekici bir sonuç olarak görülmüştür. Diğer yandan % 9 katılımcı AB üyeliğinin kötü bir şey olduğunu ifade etmiş, % 19,8 katılımcı da AB üyeliğinin ne iyi ne kötü bir şey olduğunu ifade ederek kararsız bir tutum sergilerken, % 8,1 katılımcı ise bilmiyorum cevabını vererek herhangi bir fikrinin bulunmadığını ifade etmiştir.

Türkiye kamuoyunun AB üyeliğine ilişkin desteğinin değerlendirildiği Tablo 1’de görüldüğü gibi Aday Ülkeler Eurobarometre raporlarında 2001 yılı güz dönemi ile 2004 yılı bahar dönemi arasında Türkiye kamuoyunun üyeliğe ilişkin desteğinde bir artış gözlenirken 2004 yılı güz döneminden itibaren hızlı bir düşüş yaşanarak 2011 yılı bahar döneminde % 41 ile üyeliğe verilen destek en düşük seviyesinde görülmüştür. Antakya’daki Hıristiyanlar arasında görülen % 63,1 destek Türkiye kamuoyunun üyeliğe verdiği destekten yaklaşık % 20 daha fazla olması AB üyeliğine ilişkin beklentilerinin hala devam ettiğini göstermektedir.

Konu ile ilgili olarak görüşme yapılan Antakya’daki Hıristiyanlarda AB üyeliğini desteklediklerini açık bir şekilde ifade etmişlerdir. Bu kişilerden biri olan

Antakya'da kuyumculuk yaparak geçimini sağlayan Naim Sautoğlu; Türkiye'nin AB'ye üye olması durumunda insanlara önemli görevler düşeceğini ilk olarak insanların dürüst davranarak, din, ırk ayrımı gözetmeyerek birbirlerini sevmeleri şartı ile AB üyeliğini destekleyeceğini, Türkiye'nin mutlaka AB'ye girmesi gerektiğine inandığını, AB üyeliği gerçekleştiği takdirde Türkiye'nin, AB'ye çok büyük katkı sağlayacağını ifade etmiştir.

Görüşme yapılan diğer bir kişi ise Ortodoks Kilisesi pederlerinden Jan Dellüller NATO'ya girerek AB'nin askeri kanadının oluşturulduğunu, geriye iki tane önemli kanadın kaldığını birincisinin siyasi kanat ikincisinin ekonomik kanat olduğunu, fakat AB'ye girmek için, var olan kriterleri yerine getirmek gerektiğini, bu kriterlerin insan hakları, hukukun üstünlüğü, insanlara anayasada tanınan eşitlikçi haklar ve azınlık haklarına saygının bulunduğunu ve bu kriterlere uyarak AB'ye üye olunacağını, AB'ye üye olduğunda AB ülkelerinde insanların seyahat özgürlüklerine sahip olacaklarını böylelikle dünya ile entegrasyonun sağlanacağını ifade etmiştir.

Jan Dellüller yaşadığı bir olayı anlatarak görüşmemizi devam ettirmiştir. Geçmiş bir zamanda Belçika'ya seyahat ettiğini, AB ülkesi vatandaşlar için ayrı bir bölüm yapıldığını ve insanların kimlik belgeleri ile geçiş yapabildiğini, niçin ikinci sınıf insan muamelesine tabii tutulduğunu merak ettiğini belirtmiştir. Diğer yandan İngiltere'ye gidileceği zaman önce vize alınması gerektiğini fakat İngiltere'nin bu durumu AB ülkelerine uygulamadığını, karşıt bir görüş olarak AB'ye girilemediği takdirde başka bir birliğe girilebileceğini, şayet dünya ile entegre olunacak ise mutlaka bir tarafta yer alınması gerektiğini ifade etmiştir.

Kuaförlük yaparak mesleğini icra eden Corc Kocamahhullar ise; AB üyeliğinin Türkiye için çok önemli olduğuna inandığını, çünkü AB'nin insan haklarına önem verdiğini, AB'ye üye olunur ise denetim mekanizmasının çalışacağını, sosyal yönden, ekonomik yönden hakların savunulabileceğini, kullanılabilceğini ifade etmiştir.

İsminin bu çalışmada açıklanmasını istemeyen bir Hıristiyan ise AB üyeliğine ilişkin destek konusunu şöyle ifade etmektedir. AB'ye üye olduğunda ekonomik yönden destek göreceğine inandığını ve böylece üretilen malların mecburen Avrupa ülkelerine kanunlar çerçevesinde satılacağını, Türkiye Cumhuriyeti devletinin her

yönden desteklenerek güçleneceğini, gençlere ve yeni doğan çocuklara da aylık bağlanacağına inandığını ifade etmiştir.

4. 2. 2. Avrupa Birliği'nin Türkiye'ye Fayda-Zarar Değerlendirmesi

Bu başlık altında AB üyeliğinin Türkiye'ye fayda sağlayıp, sağlamayacağı incelenerek değerlendirilecektir.

Tablo 17: Avrupa Birliği'nin Türkiye'ye Fayda-Zarar Değerlendirmesi

Cevaplar	Sayı	(%)
Evet, fayda sağlar	83	74,8
Hayır, fayda sağlamaz	13	11,7
Bilmiyorum	15	13,5
Toplam	111	100

Tablo 16'da görüldüğü gibi AB üyeliğine ilişkin desteğin % 63 olarak bulunması paralelinde Tablo 17'de ankete katılanların büyük çoğunluğu % 74,8 AB üyeliğinin Türkiye'ye fayda sağlayacağını ifade ederken, % 11,7 katılımcı AB üyeliğinin Türkiye'ye fayda sağlamayacağını, % 13,5 katılımcı ise konu ile ilgili bir fikri olmadığını ifade etmiştir.

Türkiye kamuoyunun üyeliğe verdiği desteğindeki düşüşe paralel olarak Tablo 2'de görüldüğü gibi 2001 ile 2010 yılları arasında AB üyeliği fayda sağlar diyenlerin oranında düşüş görülürken 2010 yılı güz döneminde % 42 ile en düşük oranda görülmesine rağmen Antakya'da Hıristiyanlar arasında AB üyeliğinin fayda sağlayacağına ilişkin % 83 ile yüksek bir beklenti söz konusudur.

Bu konuda Ortodoks kilisesinde muhasebeci olarak çalışan Milya Hanımda AB üyeliğinin Türkiye'ye fayda sağlayacağına inanmaktadır. Milya Hanıma göre; fayda da önemli olan unsurun karşılıklı iletişim olduğunu, bu duruma Türkiye'nin genç nüfusa sahip oluşu ile Avrupa'nın sosyal ve ekonomik yapısının çok önceki zamanlarda kurulmuş olması eklendiğinde AB üyeliğinin Türkiye'ye fayda sağlayacağını, fakat AB ekonomisinin şu an kötüye doğru gittiğini ama ilerleyen yıllarda Türkiye'nin ekonomisinin de daha iyiye doğru gideceğini böylelikle iki

ekonominin bir araya gelmesi ile gelecekte çok iyi şeyler çıkacağına ve bu durumun Türkiye fayda sağlayacağını ifade etmiştir.

4. 2. 3. Avrupa Birliği Üyeliğine İlişkin Avantaj ve Dezavantajlar

Bu başlık altında Türkiye'nin AB üyeliğine ilişkin avantaj ve dezavantajlar konusunda ülke güvenliği, ekonomi, yaşam standardı, tarım, dünyadaki etkimiz ve ülkedeki istihdam başlıkları incelenerek değerlendirilecektir.

Tablo 18:Avrupa Birliği Üyeliğine İlişkin Avantaj ve Dezavantajlar

Ülke güvenliği		
Cevaplar	Sayı	(%)
Çok iyi bir etkisi olurdu	58	52,3
Biraz iyi bir etkisi olurdu	18	16,2
Biraz kötü bir etkisi olurdu	5	4,5
Çok kötü bir etkisi olurdu	14	12,6
Bilmiyorum	16	14,4
Toplam	111	100

Ekonomi		
Cevaplar	Sayı	(%)
Çok iyi bir etkisi olurdu	55	49,5
Biraz iyi bir etkisi olurdu	27	24,3
Biraz kötü bir etkisi olurdu	6	5,4
Çok kötü bir etkisi olurdu	11	9,9
Bilmiyorum	12	10,8
Toplam	111	100

Yaşam standardı		
Cevaplar	Sayı	(%)
Çok iyi bir etkisi olurdu	54	48,6
Biraz iyi bir etkisi olurdu	27	24,3
Biraz kötü bir etkisi olurdu	10	9
Çok kötü bir etkisi olurdu	12	10,8
Bilmiyorum	8	7,2
Toplam	111	100

Tablo 18'in devamı

Tarım		
Cevaplar	Sayı	(%)
Çok iyi bir etkisi olurdu	56	50,5
Biraz iyi bir etkisi olurdu	19	17,1
Biraz kötü bir etkisi olurdu	5	4,5
Çok kötü bir etkisi olurdu	15	13,5
Bilmiyorum	16	14,4
Toplam	111	100

Dünyadaki etkimiz		
Cevaplar	Sayı	(%)
Çok iyi bir etkisi olurdu	62	55,9
Biraz iyi bir etkisi olurdu	20	18
Biraz kötü bir etkisi olurdu	4	3,6
Çok kötü bir etkisi olurdu	12	10,8
Bilmiyorum	13	11,7
Toplam	111	100

Ülkedeki istihdam		
Cevaplar	Sayı	(%)
Çok iyi bir etkisi olurdu	64	57,7
Biraz iyi bir etkisi olurdu	20	18
Biraz kötü bir etkisi olurdu	1	0,9
Çok kötü bir etkisi olurdu	11	9,9
Bilmiyorum	15	13,5
Toplam	111	100

Tablo 18 incelendiğinde AB üyeliğinin ülke güvenliğine % 52,3 katılımcı “çok iyi bir etkisi olurdu” cevabını verirken, % 16,2 katılımcı ise “biraz iyi bir etkisi olurdu” cevabını verirken diğer taraftan % 14,4 katılımcı da “bilmiyorum” cevabını vermiştir. Burada katılımcıların yaklaşık yarısı AB üyeliğinin ülke güvenliğine olumlu bir etkisinin olacağına inanmaktadır.

İsminin açıklanmasını istemeyen bir kişi, AB’ye üye olduğunda ülke güvenliğine ilişkin devlet büyüklerinin çeşitli antlaşmalar imzalayacağını ama ülke güvenliğine katkı sağlayıp sağlayamayacağı yönündeki sorulara cevap

veremeyeceğini, ayrıca hükümetler tarafından yapılan çok büyük antlaşmaların var olduğunu fakat bu antlaşmaların içeriği ile ilgili bilgi sahibi olunamayacağını, örneğin; elektrik antlaşmasının veya savaş antlaşmasının içeriklerinin bilinemeyeceğini ifade etmiştir

AB üyeliğinin ekonomiye etkisine % 49,5 katılımcı “*çok iyi bir etkisi olurdu*” cevabını verirken, % 24,3 katılımcı “*biraz iyi bir etkisi olurdu*” cevabını verirken % 9,9 katılımcı ise “*çok kötü bir etkisi olurdu*” cevabını vermiştir. Aslında çıkan bu sonuç ile katılımcılar, AB üyeliğinin ekonomiye etkisinin az bir oranda da olsa % 50’nin altında bulunması hala konuya ilişkin endişelerinin devam ettiğini göstermektedir. Tablo 8’de görüldüğü gibi 2004 yılı sonbahar döneminde AB’nin ekonomik gelişme anlamına geldiğini ifade edenler % 48 iken 2010 bahar dönemine kadar süreçte ise % 37 olarak gerçekleşmiştir. Benzer şekilde Tablo 10’da görüldüğü üzere 2004 yılı sonbahar döneminde AB’nin ekonomiye katkı sağlanacağına inananlar % 69 iken bu durum zaman ile düşerek 2007 yılı sonbaharında % 37’ye kadar gerilemiştir. Sonuçta Tablo 8 ve tablo 10’da Türkiye kamuoyunun konuya ilgisinin üyelik beklentisinin azalması ile beraber düştüğü görülmüştür.

İsminin açıklanmasını istemeyen bir Hristiyana göre; AB’ye üye olduğunda ekonomiye çok iyi bir etkisinin olacağını örneğin; Türkiye’de üretilen bir otomobilin AB tarafından mecburen satın alınacağını, ayrıca turizm açısından daha fazla turistin Türkiye’ye geleceğini böylece para sirkülasyonu olacağını ifade ederken, bu konu da Naim Sautoğlu da AB üyeliğinin ülke güvenliği ve ekonomi göz önüne alındığında endişeli olduğunu ifade etmiştir.

AB üyeliğinin yaşam standardına etkisine % 48,6 katılımcı “*çok iyi bir etkisi olurdu*” cevabını verirken, “*biraz iyi bir etkisi olurdu*” cevabını verenler % 24,3 iken “*çok kötü bir etkisi olurdu*” cevabını verenler % 10,8 olarak görülmüştür. Türkiye kamuoyu genel olarak AB üyeliğinin yaşam standardını yükselteceği inancındadır. Fakat Hristiyanlar arasında yaşam standardının yükseleceği yönünde bir eğilim olsa da bu konuya olumsuz yaklaşanlarda mevcuttur.

AB üyeliğinin tarıma etkisine % 50,5 katılımcı “*çok iyi bir etkisi olurdu*” cevabını verirken % 17,1 katılımcı “*biraz iyi bir etkisi olurdu*” cevabını vermiş,

% 13,5 oranında katılımcı ise “*çok kötü bir etkisi olurdu*” cevabını vermiştir. Naim Sautoğlu bu konuda da endişesini dile getirerek tarımın AB için çok hassas bir konu olduğunu hatta bu alanda Türkiye’ye rahat bir çalışma imkanı verilmeyeceğini ve AB’nin kendi ürünlerini Türkiye’ye gönderip satacağına ifade ederken, ismini vermek istemeyen bir kişi ise AB’nin Türkiye’de tarıma destek vereceğini, örneğin; AB’nin Antakya’da yetişen buğdayı da pamuğu da satın alarak kullanacağını ifade etmiştir.

AB üyeliğinin dünyadaki etkimize % 55,9 katılımcı “*çok iyi bir etkisi olurdu*” cevabını verirken, “*çok kötü bir etkisi olurdu*” cevabını veren katılımcılar % 10,8 olarak görülmüştür. Son dönemlerde ülkemizin dış politikasında yaşanan hızlı değişim, özellikle Ortadoğu’da, Afrika’da kısaca küresel dış politikanın belirlenmesinde gündemi belirlenen değil, gündem belirleyen ülke konumuna geldiğinden AB üyeliğinin dünyadaki etkimize çok olumlu katkı sağlayacağı katılımcılar tarafından değerlendirilmiş olabilir. Tablo 8’de görüldüğü gibi AB’nin dünyada daha fazla söz sahibi olma anlamına geldiğini ifade edenler 2004 yılı sonbahar döneminde % 17 olarak görülürken, 2010 yılı bahar döneminde ise % 10’a kadar düşerek kamuoyunun konuya ilişkin ilgisinin azaldığı görülmüştür.

AB üyeliğinin ülkedeki istihdama etkisine % 57,7 katılımcı “*çok iyi bir etkisi olurdu*” cevabını verirken, % 13,5 katılımcı ise “*bilmiyorum*” cevabını vermiştir. Tablo 10’a göre AB’nin Türkiye’de işsizlikle mücadelesine olumlu katkı sağlayacağına olan inancı 2004 yılı sonbahar döneminde % 50 iken bu oran 2007 yılı sonbahar döneminde % 31 kadar düştüğü görülmüştür. Corc Kocamahhul ise bu konu da ülkedeki iş durumunun veya istihdam durumunun kişilik yapısı gereği dürüst hareket edildiği takdirde artacağını veya dürüst çalışıldığı zaman daha iyi olacağını ifade etmiştir.

4. 2. 4. Avrupa Birliği'nin İmajı

Bu başlık altında AB'nin imajının katılımcıların gözünde olumlu yoksa olumsuz mu ? olduğuna ilişkin veriler incelenerek değerlendirilecektir.

Tablo 19: Avrupa Birliği'nin İmajı

Cevaplar	Sayı	(%)
Çok olumlu	34	30,6
Biraz olumlu	23	20,7
Ne olumlu ne olumsuz	26	23,4
Biraz olumsuz	7	6,3
Çok olumsuz	9	8,1
Bilmiyorum	12	10,8
Toplam	111	100

Tablo 19 incelendiğinde AB'nin, ankete katılanlar gözündeki imajı yarı yarıya % 51,3 çok olumlu+biraz olumlu görülürken, % 23,4'ü ise “*ne olumlu ne de olumsuz*” cevabını vererek kararsız olduklarını ifade ederken % 10,8 katılımcı “*bilmiyorum*” cevabını vermiştir.

Türkiye kamuoyunun üyeliğe verdiği destekteki düşüşe paralel olarak Tablo 7'de görüldüğü gibi 2004 ile 2010 yılları arasında AB'nin Türkiye kamuoyundaki imajı düşüş eğilimine girerek 2010 yılı bahar döneminde çok olumlu+biraz olumlu % 37 ile en düşük seviyesinde görülürken, Antakya'daki Hıristiyanlara göre AB'nin imajı % 51,3 çok olumlu+biraz olumlu görülmektedir.

Naim Sautoğlu bu konuya da karamsar yaklaşmaktadır. Naim Sautoğlu'na göre; AB'nin çok olumlu bir imajının olmadığını, biraz olumlu bir imaja sahip olduğunu, çünkü herkesin kendi menfaati için çalıştığını bu durumun AB'ne bakış açısına yansıtıldığını ifade ederken, isminin açıklanmasını istemeyen bir Hıristiyana göre de; AB'nin çok olumlu bir imaja sahip olmadığını çünkü AB'de aile mefhumu ve namus kavramları ile sağlıklı çocuk gelişiminin mevcut olmadığını, 18 yaşını tamamlamış gençlerin kendi evlerine çekildiğini ifade etmiştir.

4. 2. 5. Avrupalı Kimliğini Oluşturan Unsurlar

Bu başlık altında Avrupalı kimliğini oluşturan unsurların neler olduğuna ilişkin katılımcıların verdiği cevaplar incelenerek değerlendirilecektir.

Tablo 20: Avrupalı Kimliğini Oluşturan Unsurlar*

Cevaplar	Sayı	(%)
Ortak tarih	28	12,6
Coğrafya	40	18
Demokratik değerler	50	22,5
Yüksek seviyede sosyal koruma	31	14
Ortak kültür	18	8,1
Ortak dini miras	10	4,5
Girişimcilik	17	7,7
Avrupalı kimliği diye bir şey yoktur	15	6,8
Diğer	5	2,3
Hiçbiri	8	3,6
Toplam	222	100

* Ankete katılanlardan bu soruya uygun görülen sadece iki şıkın işaretlemesi istenmiştir

Tablo 20 incelendiğinde Avrupa kimliğini oluşturan iki unsurun işaretlenmesinin istendiği bu soruda katılımcılar için birinci sırasında % 22,5 ile demokratik değerler yer alırken, ikinci ve üçüncü sırada % 18 ile coğrafya % 14 ile de yüksek seviyede sosyal koruma yer almaktadır. 2009 yılı bahar Eurobarometre raporunda Türkiye kamuoyuna göre; birinci sırada ortak kültür % 24 ile yer alırken, ikinci sırada ise % 22 ile ortak dini miras yer alarak farklılık göze çarpmaktadır.

Milya hanıma göre de; Avrupalı kimliği denilince akla ilk olarak demokratik değerler ve yüksek seviyede sosyal koruma geldiğini söylerken, bu durumu Avrupa'daki insanların kendilerini rahatlıkla ifade edebilmesine ve kişisel haklara önem verilmesine bağlamaktadır.

4. 2. 6. Avrupa Birliği'nin Anlamı

Bu başlık altında katılımcıların AB'nin anlamına ilişkin verdiği cevaplar incelenerek değerlendirilecektir.

Tablo 21: Avrupa Birliği'nin Anlam*

Cevaplar	Sayı	(%)
Barış	53	15,9
Ekonomik refah	39	11,7
Demokrasi	46	13,8
Avrupa Birliği içinde seyahat etme, okuma ve çalışma	22	6,6
Özgürlük	32	9,6
Kültürel çeşitlilik	40	12
Dünyada fazla söz sahibi olma	29	8,7
Euro	14	4,2
İşsizlik	15	4,5
Bürokrasi	8	2,4
Para kaybı	7	2,1
Kültürel kimliğimizin kaybolması	9	2,7
Sosyal güvenlik	11	3,3
Daha fazla suç işlenmesi	3	0,9
Dış sınır bölgelerinde daha az kontrol	5	1,5
Toplam	333	100

* Ankete katılanlardan bu soruya uygun görülen sadece üç şık işaretleme istenmiştir

Tablo 21 incelendiğinde AB'nin ne ifade ettiği sorusuna katılımcılar birinci sırada % 15,9 ile barışı ifade ettiğini söylerken ikinci ve üçüncü sırada ise % 13,8 ile demokrasi ve % 12,1 ile de kültürel çeşitlilik olarak cevap vermişlerdir.

Tablo 8 incelendiğinde ise Türkiye kamuoyu için AB'nin kültürel çeşitliliği ifade ettiğini söyleyenler 2004 yılı güz döneminde % 20 iken AB ülkelerinde Türk vatandaşlarına karşı yapılan saldırılar ile AB-Türkiye ilişkilerinde yaşanan siyasal sorunlar sonucunda 2010 yılı bahar döneminde % 12'ye kadar düşmüştür.

2004-2010 yılları arasına ait Eurobarometre raporlarında ise Türkiye kamuoyu Antakya'daki Hıristiyanlardan farklı düşünerek AB'nin birinci olarak ekonomik gelişme aracı olduğunu, ikinci ve üçüncü olarak da AB'de eğitim ve çalışmada serbest seyahat ile sosyal güvenliği ifade ettiği kanaatindedir.

Corc Kocamahhul'da; Avrupa'da kültürel çeşitliliğin mevcut olduğunu insanların özgür bir şekilde kültürel çeşitliliklerini ifade edebildiğini, diğer yandan Türkiye'nin AB üyeliği kabul edildiğinde bunun sosyal hakları elde etmek için önemli olacağını ifade ederek bu konuda şöyle bir örnek vererek konuyu açıklamıştır. Abisinin Avrupa'da 1.5 yıl süre ile çalışmadığını ama maaşını almaya devam ettiğini ve sağlık haklarından da sınırsız yararlanabildiğini ifade ederek, Türkiye'nin Osmanlı ve azınlık kültürlerini barındırdığını, bunların ortak bir noktada birleşmesi ve harmanlamasının önemli olduğunu ifade etmiştir.

İsmi vermek istemeyen bir Hıristiyana göre ise; AB'nin okuma özgürlüğünü ifade ettiğini sebebinin ise ekonomik ve sosyal güvenlik hakları açısından Türkiye'den daha ileri seviye de bulunduğunu ifade etmiştir.

4. 2. 7. Avrupa Birliği'ni Temsil Eden Kavramlar

Bu başlık altında Avrupa Birliği'ni Temsil Eden Kavramlar nelerdir sorusuna verilen cevaplar incelenerek değerlendirilecektir.

Tablo 22: Avrupa Birliği'ni Temsil Eden Kavramlar

Cevaplar	Sayı	(%)
Hukukun üstünlüğü	82	24,6
İnsan hayatına saygı	48	14,4
İnsan hakları	44	13,2
Bireysel özgürlük	25	7,5
Demokrasi	53	15,9
Barış	29	8,7
Eşitlik	18	5,4
Dayanışma	5	1,5
Hoşgörü	12	3,6
Din	9	2,7
Kişisel tatmin	---	---
Diğer költürlere saygı	8	2,4
Toplam	333	100

* Ankete katılanlardan bu soruya uygun görölen sadece üç şık işaretlemesi istenmiştir

Tablo 22 incelendiğinde hangi üç değerin AB'ni en iyi temsil ettiği sorusuna birinci sırada % 24,6 ile hukukun üstünlüğü cevabı verilirken ikinci ve üçüncü sırada % 15,9 ile demokrasi ve % 14,4 ile de insan hayatına saygının yer aldığı görölmektedir.

Milya Hanım AB'de insan haklarının yani insancıl yaşama haklarının ve hukukun üstünlüğü'nün daha ön planda yer aldığını, çünkü AB ölkelerinde yaşayan akrabalarından duyduğu kadarı ile hukukun Avrupa'da daha farklı işlediğini düşünmektedir.

Corc Kocamahhul ise; AB'nin Türkiye için çok önemli olduğunu, çünkü AB'nin insan haklarına önem verdiğini, ama Türkiye'de insan hakları uygulamalarının kötü olduğunu hatta çifte standart uygulamaların bulunduğunu söyleyerek adaletsiz gelir dağılımının da insan hakları ihlali olduğunu ifade ederken, ismini vermek istemeyen bir Hristiyan ise AB denilince ilk olarak akla diğer költürlere saygı ve insan hakları geldiğini ifade etmiştir.

Tablo 22’de AB’ni temsil eden kavramlardan önemli olduğu düşünölen din unsurunun aslında Antakya’daki Hıristiyanlar arasında % 2,7 ile oldukça düşük bir yüzde ile karşımıza çıkmaktadır. Aslında her ulusun kimliğinde din önemli rol oynamaktadır. AB ölkelerinin, çoğunluğunun Hıristiyan olmasından hareketle Hıristiyanlığın ortak bir kimliğin temelini oluşturabileceği de savunulmaktadır. Her ne kadar öyle olsa bile konuya biraz yakından bakıldığında böyle olmadığı görölmektedir. AB’de Hıristiyan topluluklar içerisinde farklı mezheplerden Katolik, Protestan, Ortodoks Anglikan v.b. bulunmaktadır. Dahası AB’nin ortak temellerinden birisi laiklik olmakla birlikte, bu her ölkede ayrı olarak anlaşölmaktadır. Örneğin; dinin toplum yaşamındaki rolü bakımından AB’nin üç büyük ölkesi olan Fransa, Almanya ve İngiltere farklı yaklaşımlara sahip olduğu görölmektedir (Erkiner, 2005: 42).

Ekim 2004 tarihinde Avrupalı Kiliseler Konferansı Teşkilatının yayınladığı bildiri de Türkiye’nin AB’ne katılımında dinsel unsurların belirleyici olmayacağı zira dinsel farklılıkların Avrupa’ya dâhil olmada herhangi bir engel oluşturmayacağını dile getirerek Türkiye’nin AB’ne katılımının Medeniyetler buluşması açısından önemli bir fırsat olacağı vurgulanmıştır (Gökbunar, Yanıkkaya ve Cura, 2008: 37).

Bu konuda Antakya’daki Hıristiyanların AB’nin Hıristiyan kulübü olup olmadığına ilişkin soruya verdikleri cevaplarda oldukça ilginç olarak görölmüştür. Örneğin; Jan Dellüller’e göre; AB’nin Hıristiyan kulübü olmadığını Bosna Hersek’e, Hırvatlar’a bakıldığında Avrupa’nın inanç ile ilgisinin kalmadığını, insanların kiliselere gitmediğini, kiliselerin kapandığını söylerken, AB’nin Hıristiyan kulübü olarak adlandırılmasının yanlış olduğunu, AB’nin bir felsefe, bir yaşam tarzı, bir düşünce, bir insani kriter olarak değerlendirilmesi gerektiğini ifade etmiştir.

İsmi vermek istemeyen bir Hıristiyan ise; AB’nin bir Hıristiyan kulübü olarak kabul edilemeyeceğini çünkü Avrupalıların Hıristiyanlıkları ile öne çıkmadığını hatta ve hatta Avrupalıların kimliklerinde bile Hıristiyan kelimesinin bulunmadığını ifade etmiştir.

Milya Hanımda AB’nin bir Hıristiyan kulübü olmadığını, AB’nin sadece Hıristiyanlardan oluşmadığını bunun yanında örneğin; Almanya’da Hıristiyanların

dışında Müslümanlarında yaşadığını fakat AB ülkelerinde ağırlıklı olarak Hıristiyanların yaşamasına rağmen üyelik konusunda Hıristiyanlığın çok ön planda bulunmadığını ifade etmiştir.

4. 2. 8. Avrupa Birliği'nin Uyandırdığı Duygular

Bu başlık altında AB'nin uyandırdığı duygular katılımcılara sorularak alınan cevaplar incelenerek değerlendirilecektir.

Tablo 23: Avrupa Birliği'nin Uyandırdığı Duygular*

Cevaplar	Sayı	(%)
Umut	71	32
Güven	61	27,5
Endişe	24	10,8
İlgisizlik	12	5,4
Reddedilme	23	10,4
Güvensizlik	14	6,3
Coşku	11	5
Hiçbiri	6	2,7
Toplam	222	100

* Ankete katılanlardan bu soruya uygun görülen sadece iki şık işaretlemesi istenmiştir.

Tablo 23 incelendiğinde AB nasıl duygular uyandırıyor sorusuna birinci sırada % 32 ile umut cevabı verilirken ikinci sırada % 27,5 ile güven yer almakta üçüncü sırada ise % 10,8 endişe yer almakta dördüncü sırada ise % 10,4 ile reddedilme yer almaktadır. AB-Türkiye ilişkilerinde yaşanan her türlü olumsuz gelişmeye rağmen AB, Antakya'da Hıristiyanlar arasında umut ve güveni ifade etmektedir.

Antakya'daki Hıristiyanlarla benzer şekilde Tablo 9 görüldüğü gibi 2004 yılı sonbahar Eurobarometre raporunda Türkiye kamuoyu % 45 ile büyük oranda AB'nin umut vaat ettiğine inanırken 2005 yılı sonbahar döneminde ise % 44 ile kısmi bir düşüş yaşanmıştır. Bu duruma rağmen Türkiye kamuoyu bu dönemde hala AB'nin umut ve güven duygularını hissettirdiğini düşünerek AB üyeliğinin güçlü destekçileri olarak karşımıza çıkmaktadır.

İsmi vermek istemeyen bir Hıristiyan ise; AB denildiğinde akla ilk olarak reddedilme geldiğini örneğin; bir Hıristiyan olarak Avrupa ülkelerine gitse bile

yabancı olarak görüleceğini, Antakya'ya bir yabancı geldiğinde bile tedbirli olmak gerektiğini çünkü her yabancının her an insanlara zarar verip sonra da ortadan kaybolabileceğini ifade etmiştir.

4. 2. 9. Avrupa Birliği İle İlgili Düşünceler

Bu başlıkta katılımcıların AB karar süreçlerine katılımı ve etkisi üzerine okuyacakları her bir ifadeye katılıp katılmadıkları, destekleyip desteklemediklerinin belirlenmesi amacı ile ortaya çıkan veriler incelenerek değerlendirilecektir.

Tablo 24:Avrupa Birliği İle İlgili Düşünceler-1

Benim fikirlerim Avrupa Birliği'nde dikkate alınacaktır		
Cevaplar	Sayı	(%)
Katılıyorum	68	61,3
Katılmıyorum	23	20,7
Bilmiyorum	20	18
Toplam	111	100
Benim fikirlerim Türkiye'de dikkate alınmaktadır		
Cevaplar	Sayı	(%)
Katılıyorum	53	47,7
Katılmıyorum	36	32,4
Bilmiyorum	22	19,8
Toplam	111	100
Türkiye'nin fikirleri Avrupa Birliği'nde göz önüne alınmaktadır		
Cevaplar	Sayı	(%)
Katılıyorum	57	51,4
Katılmıyorum	37	33,3
Bilmiyorum	17	15,3
Toplam	111	100

Tablo 24'ün devamı**Avrupa Birliği kendi görüşlerini Türkiye'ye dayatmaktadır**

Cevaplar	Sayı	(%)
Katılıyorum	71	64
Katılmıyorum	25	22,5
Bilmiyorum	15	13,5
Toplam	111	100

Avrupa Birliği'nin nasıl işlediğini anlıyorum

Cevaplar	Sayı	(%)
Katılıyorum	48	43,2
Katılmıyorum	19	17,1
Bilmiyorum	44	39,6
Toplam	111	100

Kendimi Avrupa meseleleri ile çok ilgili hissediyorum

Cevaplar	Sayı	(%)
Katılıyorum	52	46,8
Katılmıyorum	26	23,4
Bilmiyorum	33	29,7
Toplam	111	100

Tablo 24 incelendiğinde “*Benim fikirlerim Avrupa Birliği'nde dikkate alınacaktır*” ifadesine katılıyorum cevabını verenler % 61,3 ile çoğunlukta olurken, katılmıyorum diyenler ise % 20,7 olarak görülmüştür. Katılımcıların büyük çoğunluğu AB'ne üye ülke olduğu takdirde fikirlerine değer verileceğini düşünmektedir.

“*Benim fikirlerim Türkiye'de dikkate alınmaktadır*” ifadesine katılıyorum diyenler % 47,7 ile önceki ifade göre kıyaslandığında kısmi bir düşüş gözlemlenirken katılmıyorum cevabını verenler ise % 32,4 olarak görülmüştür. Bu ifade ile katılımcılar arasında fikirlerinin Türkiye'de dikkate alınarak değerlendirileceğini düşünenler bulunduğu gibi tam tersini düşünen bir grupta bulunmaktadır. Bu konu da 2008 yılı sonbahar dönemi Eurobarometre raporunda Türkiye kamuoyunun

Antakya'daki Hıristiyanlara göre verdiği tepki oldukça ilgi çekicidir. Türkiye kamuoyu fikirlerinin yaşadığı ülkede % 22 ile dikkate alınacağını düşünürken % 61 büyük çoğunluk ise fikirlerinin dikkate alınmayacağı düşüncesindedir. İsminin açıklanmasını istemeyen bir Hıristiyan ise; Türkiye'de insanların fikirlerine önem verilmediğini, çünkü belirli bir sosyal statüde bulunmadığı zaman fikirlere önem verilmeyeceğini, bağırlılsa da çağırılrsa da hepsinin boşuna olduğunu ifade etmiştir.

“Türkiye'nin fikirleri Avrupa Birliği'nde göz önüne alınmaktadır” ifadesine katılıyorum cevabını verenler % 51,4 olarak görülürken katılmıyorum cevabını verenler ise % 33,3 görülmüştür. Bir önceki ifade de olduğu gibi katılımcılar arasında şüpheli yaklaşım sergileyenlerin mevcut olduğu görülmektedir. 2004 yılı güz dönemi ile 2010 yılı bahar dönemleri arasındaki Eurobarometre raporlarında ise Türkiye kamuoyu tablo 11'de görüldüğü gibi Antakya'daki Hıristiyanlardan farklı düşünerek ifadeye katıldığı söyleyenlerin % 26 olarak görülmüştür.

“Avrupa Birliği kendi görüşlerini Türkiye'ye dayatmaktadır” ifadesine % 64 büyük çoğunluk katılıyorum cevabını verirken katılmıyorum cevabını verenler % 22,5 ile karşımıza çıkmıştır. Aynı şekilde Tablo 11'de görüldüğü gibi 2008 yılı bahar dönemi Eurobarometre raporunda Türkiye kamuoyunun % 57 ile Antakya'da yaşayan Hıristiyanlarla benzer düşünceye sahip oldukları görülmüştür.

“Avrupa Birliği'nin nasıl işlediğini anlıyorum” ifadesine katılıyorum cevabını verenler % 43,2 olarak görülürken *“bilmiyorum”* cevabını verenler % 39,6 görüldüğünden katılımcıların AB'nin işleyişine ilişkin konularda yeterince bilgi sahibi olmadıkları ortaya çıkmaktadır.

“Kendimi Avrupa meseleleri ile çok ilgili hissediyorum” ifadesine katılıyorum cevabını verenler % 46,8 olarak görülürken, katılmıyorum cevabını verenler ise % 23,4 görülmüştür. 2006 yılı güz dönemi Eurobarometre raporunda ise Türkiye Kamuoyu Antakya'daki Hıristiyanlardan farklı olarak Tablo 11'de görüldüğü gibi ayrı düşünceye sahip olduğu ortaya çıkmıştır.

Tablo 25:Avrupa Birliği İle İlgili Düşünceler-2**Tek para birimi olarak Euro'nun kullanıldığı bir Avrupa parasal birliği**

Cevaplar	Sayı	(%)
Destekliyorum	73	65,8
Karşıyım	23	20,7
Bilmiyorum	15	13,5
Toplam	111	100

Diğer ülkelere karşı Avrupa Birliği üyesi ülkeler arasında ortak bir dış politika

Cevaplar	Sayı	(%)
Destekliyorum	64	57,7
Karşıyım	24	21,6
Bilmiyorum	23	20,7
Toplam	111	100

Avrupa Birliği üyesi ülkeler arasında ortak bir savunma ve güvenlik politikası

Cevaplar	Sayı	(%)
Destekliyorum	72	64,9
Karşıyım	23	20,7
Bilmiyorum	16	14,4
Toplam	111	100

Avrupa Birliği'nin gelecek yıllarda başka ülkeleri de içine alarak genişlemesi

Cevaplar	Sayı	(%)
Destekliyorum	79	71,2
Karşıyım	14	12,6
Bilmiyorum	18	16,2
Toplam	111	100

Tablo 25 incelendiğinde “Tek para birimi olarak Euro'nun kullanıldığı bir Avrupa parasal birliği” ifadesini destekliyorum cevabını verenler % 65,8 ile çoğunlukta iken karşıyım cevabını verenler % 20,7 olarak görülmüştür. Bu ifadeye göre katılımcılar AB bütünleşme fikrine olan inançlarını ortak para birimi olarak Euro'nun kullanılması ile gerçekleştireceğini düşünmektedir.

“Diğer ülkelere karşı AB üyesi ülkeler arasında ortak bir dış politika” ifadesini çoğunlukla destekliyorum cevabını verenler % 57,7 iken karşıyım cevabını verenler ise % 21,6 olarak görülmüştür. *“Avrupa Birliği üyesi ülkeler arasında ortak bir savunma ve güvenlik politikası”* ifadesini destekliyorum cevabını verenler % 64,9 iken karşıyım cevabını verenler % 20,7 olarak görülmüştür. Her iki ifadeyi bir arada değerlendirdiğimizde Antakya’daki Hıristiyanların AB üyesi ülkeler arasında ortak bir dış politika ile güvenlik politikası oluşturulmasını arzu ettikleri sonucuna ulaşılabilir.

“Avrupa Birliği’nin gelecek yıllarda başka ülkeleri de içine alarak genişlemesi” ifadesini destekliyorum cevabını verenler % 71,2 iken karşıyım cevabını verenler % 12,6 olarak görülmüştür. Antakya’da yaşayan Hıristiyanların büyük çoğunluğu Türkiye’nin de dahil olduğu başka ülkelerin AB’ye üye olarak genişlemesi fikrine sıcak bakmaktadırlar. Fakat AB’nin genişlemesine Corc Kocamahhul’un oldukça karamsar yaklaştığı görülmektedir. Corc Kocamahhul genişleme olduğu zaman, daha fazla üyeye sahip olunacağını sorunların artacağını bundan dolayı belli bir noktanın konulması gerektiğini, AB’nin genişlemesi ile ekonomisinin kötüye gitmeye başladığını ama ilerleyen yıllarda kemer sıkma politikası izleneceği için ekonomik açıdan daha güçlü olunacağını, AB’nin daha fazla genişlemesi durumunda artık hiçbir özelliğinin kalmayacağını genişlemenin de bir sınırının olması gerektiğini ifade etmiştir.

Tablo 26: Avrupa Birliği İle İlgili Düşünceler-3

Türkiye, coğrafyasıyla kısmen Avrupa'ya mensuptur		
Cevaplar	Sayı	(%)
Kesinlikle katılıyorum	60	54,1
Katılıyorum	25	22,5
Katılmıyorum	11	9,9
Kesinlikle katılmıyorum	6	5,4
Bilmiyorum	9	8,1
Toplam	111	100

Türkiye, tarihiyle kısmen Avrupa'ya mensuptur		
Cevaplar	Sayı	(%)
Kesinlikle katılıyorum	67	60,4
Katılıyorum	16	14,4
Katılmıyorum	14	12,6
Kesinlikle katılmıyorum	6	5,4
Bilmiyorum	8	7,2
Toplam	111	100

Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne girmesi bu bölgedeki güvenliği arttıracaktır

Cevaplar	Sayı	(%)
Kesinlikle katılıyorum	59	53,2
Katılıyorum	21	18,9
Katılmıyorum	14	12,6
Kesinlikle katılmıyorum	7	6,3
Bilmiyorum	10	9,6
Toplam	111	100

Tablo 26 incelendiğinde “*Türkiye, coğrafyasıyla kısmen Avrupa'ya mensuptur*” ifadesine kesinlikle katılıyorum cevabını verenler % 54,1 iken kesinlikle katılmıyorum cevabını verenler ise % 5,4 olarak görülmüştür. Verilen bu cevap ile katılımcıların yarıdan fazlasının kendilerini yaşadıkları coğrafya bakımından kısmen de olsa Avrupa'ya ait hissettiklerini görülmektedir. “*Türkiye, tarihiyle kısmen Avrupa'ya mensuptur*” ifadesine kesinlikle katılıyorum cevabını verenler % 60,4 iken katılmıyorum cevabını verenler ise % 12,6 olarak görülmüştür. Çoğunluk bu cevap ile Türk tarihinin ve Avrupa tarihinin birbirlerinden kısmen farklı olduğunu düşünmektedir. “*Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne girmesi bu bölgedeki güvenliği arttıracaktır* ” ifadesine kesinlikle katılıyorum cevabını verenler % 53,2 iken

kesinlikle katılmıyorum cevabını verenler % 6,3 olarak görülmüştür. Türkiye, AB'ye üye olduğu zaman kurulması düşünülen Avrupa Ordusuna destek vererek stratejik konumu sebebi ile de önemli bir güç haline geleceğini ve bölgesel güvenliğe katkı sağlayacağı katılımcılar tarafından düşünülmektedir.

Tablo 26'nın devamı

Türkiye ile Avrupa Birliği üye ülkeleri arasındaki kültürel farklılıklar, Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne katılmasına müsaade edemeyecek kadar belirgindir

Cevaplar	Sayı	(%)
Kesinlikle katılıyorum	37	33,3
Katılıyorum	17	15,3
Katılmıyorum	21	18,9
Kesinlikle katılmıyorum	20	18
Bilmiyorum	16	14,4
Toplam	111	100

Türkiye'nin, 10 yıl gibi bir zamanda, Avrupa Birliği'ne katılmak için, İnsan Haklarına muntazam olarak uyması gerekmektedir

Cevaplar	Sayı	(%)
Kesinlikle katılıyorum	60	54,1
Katılıyorum	18	16,2
Katılmıyorum	10	9
Kesinlikle katılmıyorum	12	10,8
Bilmiyorum	11	9,9
Toplam	111	100

Türkiye'nin, 10 yıl gibi bir zamanda, Avrupa Birliği'ne katılmak için, ekonomisinin durumunu belirgin şekilde düzeltmesi gerekmektedir

Cevaplar	Sayı	(%)
Kesinlikle katılıyorum	56	50,5
Katılıyorum	17	15,3
Katılmıyorum	13	11,7
Kesinlikle katılmıyorum	14	12,6
Bilmiyorum	11	9,9
Toplam	111	100

“Türkiye ile Avrupa Birliği üye ülkeleri arasındaki kültürel farklılıklar, Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne katılmasına müsaade edemeyecek kadar belirgindir” ifadesine kesinlikle katılıyorum cevabını verenler % 33,3 iken katılmıyorum

cevabını verenler ise % 18,9 olarak görülmüştür. Bu ifadeye verilen cevaplardan elde edilen sonuç oldukça ilginçtir. Çünkü AB üyesi ülkeler ile Antakya'daki Hıristiyanlar her ne kadar aynı inanç sistemine sahip olsa da veya aynı kültürel yapıya sahip olduklarını düşünülse bile katılımcılar Türkiye ile AB arasında üyeliğe engel teşkil eden kültürel farklılıkların bulunduğu düşüncesinde olduğu ortaya çıkmıştır.

“Türkiye'nin, 10 yıl gibi bir zamanda, Avrupa Birliği'ne katılmak için, İnsan haklarına muntazam olarak uyması gerekmektedir” ifadesine kesinlikle katılıyorum cevabını verenler % 54,1 iken kesinlikle katılmıyorum cevabını verenler ise % 10,8 olarak görülmüştür. Bu ifade ile de katılımcılar Türkiye'nin, AB üyeliğinin gerçekleşmesi için insan hakları ile ilgili konularda çalışmalar yapması gerektiğine inanmaktadır. Bu konuda mülakat yapılan kişilerden Corc Kocamahhul'da Türkiye'nin insan hakları uygulamalarının kötü olduğunu ve adaletsiz gelir dağılımının da insan hakları ihlali olduğunu düşünmektedir.

“Türkiye'nin, 10 yıl gibi bir zamanda, Avrupa Birliği'ne katılmak için, ekonomisinin durumunu belirgin şekilde düzeltmesi gerekmektedir” ifadesine kesinlikle katılıyorum cevabını verenler % 50,5 iken kesinlikle katılmıyorum cevabını verenler ise % 12,6 olarak görülmüştür. Bu cevap ile Antakya'da yaşayan Hıristiyanlar Türk ekonomisinin durumundan memnun olmadıklarını ve gerekli reformların yapılması gerektiğine inandıkları sonucuna ulaşabilir.

4. 2. 10. Avrupa Birliği'nin Farklı Politika Alanlarındaki Etkisi

Bu başlıkta Avrupa Birliğinin farklı politika alanlarındaki konularda olumlu veya olumsuz rol oynayıp oynamadıkları incelenerek değerlendirilecektir.

Tablo 27: Avrupa Birliği'nin Farklı Politika Alanlarındaki etkisi

Dünyada barış		
Cevaplar	Sayı	(%)
Olumlu	71	64
Olumsuz	9	8,1
Ne olumlu ne de olumsuz	27	24,3
Bilmiyorum	4	3,6
Toplam	111	100

Terörle mücadele		
Cevaplar	Sayı	(%)
Olumlu	63	56,8
Olumsuz	14	12,6
Ne olumlu ne de olumsuz	26	23,4
Bilmiyorum	8	7,2
Toplam	111	100

Dünya ekonomisinin büyümesi		
Cevaplar	Sayı	(%)
Olumlu	77	69,4
Olumsuz	8	7,2
Ne olumlu ne de olumsuz	22	19,8
Bilmiyorum	4	3,6
Toplam	111	100

Dünyadaki yoksulluğa karşı mücadele		
Cevaplar	Sayı	(%)
Olumlu	74	66,7
Olumsuz	11	9,9
Ne olumlu ne de olumsuz	19	17,1
Bilmiyorum	7	6,3
Toplam	111	100

Tablo 27'nin devamı**Çevrenin korunması**

Cevaplar	Sayı	(%)
Olumlu	78	70,3
Olumsuz	7	6,3
Ne olumlu ne de olumsuz	17	15,3
Bilmiyorum	9	8,1
Toplam	111	100

Tablo 27 incelendiğinde dünyada barış konusunda AB'nin olumlu rol oynayacağını ifade edenler % 64 iken ne olumlu ne de olumsuz rol oynar diyenler % 24,3 olarak görülmüştür. Burada katılımcıların yarıdan fazlasında AB'nin dünyada barış'ın sağlanması konusunda aktif rol alacağı kanaati hakim olsa da bu konuda kararsız Hıristiyanlarda bulunmaktadır. Naim Sautoğlu'da; AB'nin dünya barışına katkı sağlayacağını, AB'nin her şeyi ile insanların geleceğini düşündüğünü ifade etmiştir.

Terörle mücadele konusunda AB olumlu rol oynar diyenler % 56,8 iken olumsuz rol oynar diyenler % 12,6 olarak görülmüştür. Corc Kocamahhul'da konuyu farklı bir pencereden değerlendirerek AB'nin Bölücü Terör Örgütüne biraz daha farklı baktığını, Türkiye'ye çifte standart uygulayarak davrandığını, özellikle PKK konusunda biraz daha insani düşünerek, bazı etkenleri göz ardı ettiğini ifade ederken, Naim Sautoğlu'da benzer düşünceleri paylaşarak, terörle mücadele konusunun oldukça hassas ve zor bir konu olduğunu bu açıdan, AB'nin olumlu rol oynayacağı kanaatinde olmadığını, özellikle terör konusunda AB ülkelerinin dürüst davranmadıklarını ifade etmiştir.

Dünya ekonomisinin büyümesi konusunda AB olumlu rol oynar diyenler % 69,4 iken ne olumlu ne de olumsuz rol oynar diyenler ise % 19,8 olarak görülmüştür. Katılımcılar büyük çoğunlukta dünya da ekonomik güç olarak bilinen AB'nin dünya ekonomisinin büyümesinde olumlu rol oynayacağını düşünmektedir. Dünyadaki yoksulluğa karşı mücadele konusunda AB olumlu rol oynar diyenler % 66,7 iken ne olumlu ne de olumsuz rol oynar diyenler ise % 17,1 olarak görülmüştür. İsmi vermek istemeyen bir Hıristiyan ise; dünya barışı konusunda AB'ye güvenmediğini çünkü kendi ekonomik menfaatlerini düşünerek çalıştıklarını, ayrıca yeterince imanlı olmadıklarından terör ile mücadelede olayların üzerine

kararlılıkla gidemediklerini ama dünya ekonomisinin büyümesinde AB'nin önemli rol alabileceğini diğer yandan dünyada yoksulluğa karşı AB'ye güvenmediğini ve bu konuda yeterince mücadele etmediğini ifade etmiştir.

4. 2. 11. Avrupa Birliği İle İlgili Bilgi Düzeyi

Bu başlık altında katılımcıların AB, AB Politikaları ve AB Kurumları hakkında bilgi arayıp aramadıkları, bilgi arıyorlar ise bu konunun zor olup olmadığı, bilgi kaynakları, AB kurumlarının bilinip bilinmediği incelenerek değerlendirilecektir.

Tablo 28: Avrupa Birliği İle İlgili Bilgi Düzeyi-1

Cevaplar	Sayı	(%)
Sıkça	11	9,9
Bazen	26	23,4
Nadiren	31	27,9
Hiçbir zaman	36	32,4
Bilmiyorum	7	6,3
Toplam	111	100

Tablo 28 incelendiğinde AB, AB Politikaları ve AB Kurumları hakkında bilgi arıyor musunuz? sorusuna büyük bir çoğunluk % 32,4 ile hiçbir zaman cevabını verirken nadiren cevabını verenler % 27,9, sıkça cevabını verenler ise % 9,9 olarak görülmüştür. Bu cevap ile AB konusunda katılımcıların özellikle bilgi aramadıklarını çünkü AB dışında ilgilendikleri başka konuların bulunduğu sonucunu çıkarabiliriz. Naim Sautoğlu'da, AB konusundaki sorunların bir Türk vatandaşı olarak kendisini fazlası ile ilgilendirmediğini ifade ederken, ismini vermek istemeyen bir Hıristiyana göre de; bilginin dünyada en önemli konu olduğunu, bilgili insanın her ortama girip çıkabildiğini, daha da medeni adımlar atabileceğini, ama çevresinde AB konusunda çalışan kimsenin bulunmadığını ayrıca AB'nin kısa, orta ve uzun vadeli planlarının neler olduğu konusunda bilgi veren kimselerinde bulunmadığını ifade etmiştir. Milya Hanımda benzer düşünceleri paylaşarak AB ve kurumları hakkında özellikle bilgi aramadığını ve böyle bir bilgiye ihtiyaç duymadığını beyan etmiştir.

Tablo 29: Avrupa Birliği İle İlgili Bilgi Düzeyi-2

Cevaplar	Sayı	(%)
Çok kolay	75	67,6
Biraz kolay	16	14,4
Biraz zor	6	5,4
Çok zor	10	9
Bilmiyorum	4	3,6
Toplam	111	100

Tablo 29 incelendiğinde AB, AB Politikaları ve AB Kurumları hakkında bilgi bulmak sizin için kolay mı zor mu? sorusuna çok kolay cevabını verenler % 67,6 iken biraz kolay olduğunu ifade edenler % 14,4 olarak görülmüş, çok zor cevabını verenler ise % 9 görülmüştür. Çağımızın teknolojik olarak oldukça ileri seviyede bulunduğunu düşündüğümüz zaman katılımcılar her türlü teknolojik araç ve gereç ile bilgiye rahatlıkla ulaşabilmektedir. Bu bakımdan katılımcılar açısından AB, AB Politikaları ve AB Kurumları hakkında bilgiye ulaşılmasının çok da zor olmadığı sonucu ortaya çıkmıştır.

Tablo 30: Avrupa Birliği İle İlgili Bilgi Düzeyi-3*

Cevaplar	Sayı	(%)
Televizyon	86	25,8
Günlük gazeteler	75	22,5
Akraba, arkadaş vs ile tartışmalar	21	6,3
Radyo	10	3
Kitaplar, broşürler, bilgi içeren el ilanları	13	3,9
İnternet	90	27
Toplantılar	13	3,9
Böyle bir bilgiyi hiçbir zaman aramam, ilgimi çekmez	10	3
Telefon	3	0,9
Diğer	6	1,8
Hiçbiri	6	1,8
Toplam	333	100

* Ankete katılanlardan bu soruya uygun görülen sadece üç şık işaretlenmesi istenmiştir

Tablo 30 incelendiğinde AB hakkında hangi bilgi kaynaklarını tercih edersiniz? sorusuna birinci sırada internet cevabını verenler % 27 iken ikinci sırada % 25,8 ile televizyon, üçüncü sırada % 22,5 ile de günlük gazeteler cevabını verenlerin olduğu görülmüştür. Naim Sautoğlu'da bu konu da önceliğinin AB olmadığını fakat AB ile ilgili bilgilere televizyonlardan, gazetelerden ve etrafındaki insanlar ile sohbet ettiği zaman sahip olduğunu ifade ederken, Corc Kocamahhul'a göre ise; AB ve kurumları hakkında çok kolay bilgi elde edebildiğini, örneğin; gazetelerden, internetten ve Avrupa'da oturan abisinden bilgi alabildiğini, ayrıca Liberal Düşünce derneğinin üyesi olduğundan dolayı, yaptıkları toplantılara Avrupa ülkelerinden de katılımların yaşandığını bu kanaldan da bilgi sahibi olabildiğini beyan etmiştir. İsmi vermek istemeyen bir Hıristiyan ise AB politikaları ve kurumları hakkında gerek internetten gerekse gazetelerden, haberlerden veya çarşıdaki arkadaşları ile konuşurken bilgi sahibi olabildiğini, fakat AB ile ilgili bilgisi olanların da fazla olmadığını ifade ederken, Milya Hanım'da AB kurumlarının nasıl çalıştığını hiç bilmediğini, AB kurumları hakkında özellikle bilgi aramadığını ama internette gördüğü zaman AB ile ilgili konuları okuduğunu ama özel bir ilgisinin bulunmadığını ifade etmiştir.

Tablo 31: Avrupa Birliği İle İlgili Bilgi Düzeyi-4

Avrupa Parlamentosu		
Cevaplar	Sayı	(%)
Duydum	104	93,7
Duymadım	5	4,5
Bilmiyorum	2	1,8
Toplam	111	100

Avrupa Komisyonu		
Cevaplar	Sayı	(%)
Duydum	98	88,3
Duymadım	9	8,1
Bilmiyorum	4	3,6
Toplam	111	100

Tablo 31'in devamı**Avrupa Birliği Konseyi**

Cevaplar	Sayı	(%)
Duydum	94	84,7
Duymadım	15	13,5
Bilmiyorum	2	1,8
Toplam	111	100

Avrupa Birliği Adalet Divanı

Cevaplar	Sayı	(%)
Duydum	76	68,5
Duymadım	28	25,2
Bilmiyorum	7	6,3
Toplam	111	100

Avrupa Ombudsmanı

Cevaplar	Sayı	(%)
Duydum	42	37,8
Duymadım	50	45
Bilmiyorum	19	17,1
Toplam	111	100

Avrupa Merkez Bankası

Cevaplar	Sayı	(%)
Duydum	87	78,4
Duymadım	18	16,2
Bilmiyorum	6	5,4
Toplam	111	100

Tablo 31 incelendiğinde Avrupa Parlamentosunu duyduğunu ifade edenler % 93,7 iken Avrupa Parlamentosunu duymadığını ifade edenler ise % 4,5 olarak görülmüş, Avrupa Komisyonunu duyduğunu ifade edenler % 88,3 iken duymadığını ifade edenler ise % 8,1 olarak görülmüştür. Bahse konu iki AB kurumunun en gök duyulanlar arasında yer almasında yazılı ve görsel medyada haklarında daha gök yayınlar yapıyor olmasının etkin olduğu söylenbilir. Avrupa Ombudsmanını duyduğunu ifade edenler % 37,8 iken duymadığını ifade edenler % 45'tir. Tablo 3'de grldğu gibi Eurobarometre raporları ile Antakya'daki Hıristiyanlar

arasında en çok duyulan kurum olarak ilk sırada Avrupa Parlamentosu, ikinci sırada ise Avrupa Komisyonun yer aldığı görülmektedir. Avrupa Ombudsmanı gerek Eurobarometre raporlarında gerekse Antakya’da Hıristiyanlar arasında en az bilinen AB kurumu olma özelliğine sahiptir. Corc Kocamahhul’da; AB parlamentosunu, AB Konseyini ve Adalet Divanına kulak aşinalığının olduğunu örneğin; ülkelerin kendi içlerinde çözemediği sorunları Adalet Divanında çözebildiğini veya AB ombudsmanının bir bilirkişi demek olduğunu veya AB merkez bankasının önemli olduğunu, çünkü paranın işleyişi konusunda tek merkez olarak bulunduğunu ifade ederken, ismini vermek istemeyen bir kişi ise AB parlamentosunu, AB adalet divanını, Avrupa merkez bankasını, AB konseyini duyduğunu ama AB ombudsmanı hiç duymadığını ama bu kurumlarında ne işe yaradıkları bilmediğini, AB adalet divanının hukuk ile ilgili olduğunu ifade etmiştir.

Tablo 32: Avrupa Birliği İle İlgili Bilgi Düzeyi-5

Avrupa Birliği 15 üye ülkeden oluşmaktadır

Cevaplar	Sayı	(%)
Doğru	42	37,8
Yanlış	43	38,7
Bilmiyorum	26	23,4
Toplam	111	100

Avrupa Parlamentosu üyeleri doğrudan Avrupa Birliği vatandaşları tarafından seçilmektedir

Cevaplar	Sayı	(%)
Doğru	57	51,4
Yanlış	35	31,5
Bilmiyorum	19	17,1
Toplam	111	100

Tablo 32'nin devamı**Altı ayda bir, Avrupa Birliği başkanlığını, farklı bir üye devlet devralır**

Cevaplar	Sayı	(%)
Doğru	65	58,6
Yanlış	29	26,1
Bilmiyorum	17	15,3
Toplam	111	100

İsviçre Avrupa Birliği üyesidir

Cevaplar	Sayı	(%)
Doğru	42	37,8
Yanlış	55	49,5
Bilmiyorum	14	12,6
Toplam	111	100

Şu anda 12 üye ülkede para birimi olarak Euro (Avro) kullanılmaktadır

Cevaplar	Sayı	(%)
Doğru	53	47,7
Yanlış	40	36
Bilmiyorum	18	16,2
Toplam	111	100

Tablo 32 incelendiğinde katılımcıların AB ile ilgili bilgi düzeylerinin ölçülmesi amacı ile verilen cümlelere doğru, yanlış veya bilmiyorum ifadelerini kullanarak cevap vermeleri istenmiştir. “Avrupa Birliği 15 üye ülkeden oluşmaktadır” ifadesine doğru cevabını verenler % 37,8 iken yanlış cevabını verenler ise % 38,7 olarak görülmüştür. “Avrupa Parlamentosu üyeleri doğrudan Avrupa Birliği vatandaşları tarafından seçilmektedir” ifadesine doğru cevabını verenler % 51,4 iken yanlış cevabını verenler % 31,5 olarak görülmüştür. “Altı ayda bir, Avrupa Birliği başkanlığını, farklı bir üye devlet devralır” ifadesine doğru cevabını verenler % 58,6 iken yanlış cevabını verenler % 26,1 olarak görülmüştür. “İsviçre Avrupa Birliği üyesidir ” ifadesine doğru cevabını verenler % 37,8 iken yanlış cevabını verenler % 49,5 olarak görülmüştür. “Şu anda 12 üye ülkede para birimi olarak Euro (Avro) kullanılmaktadır” ifadesine doğru cevabını verenler % 47,7 iken yanlış cevabını verenler ise % 36 olarak görülmüştür. Eurobarometre raporlarında

olduğu gibi Türkiye kamuoyu ile Antakya’da Hıristiyanların AB ile konularda yeterince bilgi sahibi olmadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Naim Sautoğlu’da AB’nin kaç üyeden oluştuğunu bilmediğini, 12 ülkeden oluşabileceğini tahmin ettiğini, AB ile ilgili konularda da yeterince bilgi sahibi olmadığını, bildiği kadarı ile AB’nin tamamına yakınında Euro’nun para birimi olarak kullanıldığını, ama İngiltere ve İsviçre’de Euro para biriminin kullanıldığını ifade ederken, isminin açıklanmasını istemeyen bir Hıristiyan ise AB’nin kaç üyeden oluştuğunu bilmediğini, ama İsviçre’nin Norveç’in İngiltere’nin AB’ye üye olmadığını, ayrıca AB ülkelerinin tamamında Euro’nun kullanıldığını ifade etmiştir. Milya Hanımda tam olarak nereden aklında kaldığını bilmemesine rağmen AB’nin üye sayısını 27 olarak hatırladığını ayrıca Euro’nun AB’nin birçok ülkesinde kullanıldığını ve şahsi fikrine göre tamamında da Euro’nun kullanılması gerektiğini ifade etmiştir.

4. 2. 12. Avrupa Birliği Kurumlarına Olan Güven

Bu başlıkta katılımcıların AB kurumlarına olan güveni incelenerek değerlendirilecektir.

Tablo 33: Avrupa Birliği Kurumlarına Olan Güven

Avrupa Parlamentosu		
Cevaplar	Sayı	(%)
Güveniyorum	54	48,6
Güvenmiyorum	35	31,5
Bilmiyorum	22	19,8
Toplam	111	100

Avrupa Komisyonu		
Cevaplar	Sayı	(%)
Güveniyorum	51	45,9
Güvenmiyorum	33	29,7
Bilmiyorum	27	24,3
Toplam	111	100

Tablo 33'ün devamı**Avrupa Birliği Konseyi**

Cevaplar	Sayı	(%)
Güveniyorum	49	44,1
Güvenmiyorum	33	29,7
Bilmiyorum	29	26,1
Toplam	111	100

Avrupa Birliği Adalet Divanı

Cevaplar	Sayı	(%)
Güveniyorum	52	46,8
Güvenmiyorum	37	33,3
Bilmiyorum	22	19,8
Toplam	111	100

Avrupa Ombudsmanı

Cevaplar	Sayı	(%)
Güveniyorum	32	28,8
Güvenmiyorum	30	27
Bilmiyorum	49	44,1
Toplam	111	100

Avrupa Merkez Bankası

Cevaplar	Sayı	(%)
Güveniyorum	62	55,9
Güvenmiyorum	29	26,1
Bilmiyorum	20	18
Toplam	111	100

Tablo 33 incelendiğinde Avrupa Parlamentosuna güvendiğini ifade edenler % 48,6 iken güvenmiyorum cevabını verenler ise % 31,5, Avrupa Komisyonuna güvendiğini ifade edenler % 45,9 iken güvenmiyorum cevabının verenler % 29,7, AB Konseyine güvendiğini ifade edenler % 44,1 iken güvenmiyorum cevabını verenler % 29,7, AB Adalet Divanına güvendiğini ifade edenler % 46,8 iken güvenmiyorum cevabını verenler % 33,3 olarak görülmüştür. Katılımcıların belirtilen AB kurumlarına olan güven duygularının % 50'yi aşamadığını özellikle AB-Türkiye

ilişkilerinde Fransa ve Almanya merkezli yaşanan politik sorunlar sebebi ile kurumlara güven konusunda Antakya'da yaşayan Hıristiyanların endişeli yaklaşım sergilediği görülmüştür.

Diğer yandan Avrupa Ombudsmanına güvendiğini ifade edenler % 28,8 iken güvenmediğini ifade edenler % 27 olarak görülmüştür. Tablo 31'de belirtildiği gibi en az duyulan AB kurumu olan Avrupa Ombudsmanı en az güvenilen AB kurumu olarak karşımıza çıkmaktadır. Türkiye kamuoyuna göre de Tablo 4'de görüldüğü gibi Avrupa ombudsmanına güvenenler 2004 yılı sonbahar döneminde % 18 iken, 2010 yılı bahar döneminde % 20'ye çıkarken, güvenmeyenlerin oranında ise 2004 ile 2010 yılları arasında artış görülmüştür. Diğer yandan Antakya'da yaşayan Hıristiyanlar arasında Avrupa Merkez Bankası % 55,9 ile en çok güvenilen AB kurumu olarak karşımıza çıkmaktadır.

Corc Kocamahhul'da AB parlamentosuna ve AB konseyine çok güvendiğini, çünkü aldığı kararların ve yaptırımların yerinde olduğunu, AB'nin çifte standart uygulamadığını, fakat AB Merkez Bankasına güvenmediğini çünkü Yunanistan'a yaptığı yardımın farklı Bulgaristan'a yaptığı yardımın ise daha farklı olduğunu ifade ederken, ismini vermek istemeyen bir Hıristiyan ise konuya şüpheli yaklaşmaktadır. Tanımadığı insana güvenmediğini bu yüzden hiçbir AB kurumuna da güvenmeyeceğini beyan etmiştir. Milya Hanımda AB kurumlarının nasıl çalıştıklarını hiç bilmediğini bu yüzden hiç bilmediği bu kurumlara da güvenip güvenemeyeceğini bilmediğini ifade etmiştir.

Sonuç olarak 2004 yılı güz dönemi ile 2010 yılı bahar dönemi Eurobarometre raporlarında Türkiye kamuoyu tarafından en çok bilinen ve güven duyulan Avrupa Parlamentosu, Avrupa Birliği Adalet Divanı ve Bakanlar Konseyi olurken Antakya'da Hıristiyanlar arasında en çok güven duyulan kurumlar ise sırası ile Avrupa Merkez Bankası, Avrupa Parlamentosu ve Avrupa Birliği Adalet Divanı olarak anketlere yansımıştır. Fakat gerek Eurobarometre raporlarında gerekse Antakya'da Hıristiyanlar arasında en az güvenilen kurum olarak karşımıza en az bilinen Avrupa Ombudsmanı çıkmıştır.

4. 2. 13. Avrupa Birliği'nin Genişlemesi

Bu başlık altında verilen ũlkelerin ilerleyen dōnemlerde AB'nin bir parçası olup olamayacağı konusunda katılımcıların verdiği cevaplar incelenerek değerlendirilecektir.

Tablo 34: Avrupa Birliği'nin Genişlemesi

İsviçre		
Cevaplar	Sayı	(%)
Yana olurđum	91	82
Karşı çıkardım	4	3,6
Bilmiyorum	16	14,4
Toplam	111	100

Norveç		
Cevaplar	Sayı	(%)
Yana olurđum	89	80,2
Karşı çıkardım	3	2,7
Bilmiyorum	19	17,1
Toplam	111	100

Bosna Hersek		
Cevaplar	Sayı	(%)
Yana olurđum	73	65,8
Karşı çıkardım	18	16,2
Bilmiyorum	20	18
Toplam	111	100

Hırvatistan		
Cevaplar	Sayı	(%)
Yana olurđum	65	58,6
Karşı çıkardım	25	22,5
Bilmiyorum	21	18,9
Toplam	111	100

Tablo 34'ün devamı

Makedonya		
Cevaplar	Sayı	(%)
Yana olurdum	57	51,4
Karşı çıkardım	25	22,5
Bilmiyorum	29	26,1
Toplam	111	100

Sırbistan		
Cevaplar	Sayı	(%)
Yana olurdum	55	49,5
Karşı çıkardım	32	28,8
Bilmiyorum	24	21,6
Toplam	111	100

Karadağ		
Cevaplar	Sayı	(%)
Yana olurdum	60	54,1
Karşı çıkardım	23	20,7
Bilmiyorum	28	25,2
Toplam	111	100

Arnavutluk		
Cevaplar	Sayı	(%)
Yana olurdum	64	57,7
Karşı çıkardım	20	18
Bilmiyorum	27	24,3
Toplam	111	100

Ukrayna		
Cevaplar	Sayı	(%)
Yana olurdum	57	51,4
Karşı çıkardım	26	23,4
Bilmiyorum	28	25,2
Toplam	111	100

Tablo 34'ün devamı**Türkiye**

Cevaplar	Sayı	(%)
Yana olurdum	90	81,1
Karşı çıkardım	7	6,3
Bilmiyorum	14	12,6
Toplam	111	100

Tablo 34 incelendiğinde İsviçre'nin AB'nin bir parçası olma fikrine katılımcılar % 82 yüksek bir yüzde ile desteklerken karşı çıkanların % 3,6 olduğu görülmüştür. Her ne kadar İsviçre AB'ye üye bir ülke olmamasına rağmen katılımcıların büyük çoğunluğu İsviçre'nin AB'ye üye olmasını desteklemektedir. Aynı şekilde Norveç'in AB'nin bir parçası olma fikrine katılımcılar % 80,2 ile destek verirken % 2,7 karşı çıkanların da bulunduğu görülmüştür. Katılımcıların İsviçre'den sonra AB üyeliği için en çok destek verdiği ülke zengin petrol yataklarına sahip ekonomik bakımdan oldukça güçlü olan Norveçtir.

Bosna Hersek'in AB'nin bir parçası olma fikrine katılımcılar % 65,8 desteklerken karşı çıkanlar % 16,2 olarak görülmüştür. Bosna Hersek büyük çoğunluğu Müslümanlardan oluşan 21. yüzyılda büyük ve kanlı savaşların yaşandığı bir Balkan devletidir. Buna göre; katılımcılar AB'yi bir Hıristiyan kulübü olarak görmemekte ve şartlar yerine getirildiği takdirde dili, dini her ne olursa olsun her devlete üyelik yolunun açık olduğu görüşündedir.

Bu araştırmada Hırvatistan'ın, Makedonya'nın, Karadağ'ın, Arnavutluk'un, Ukrayna'nın AB'nin bir parçası olma fikrine katılımcılar % 50'nin üzerinde destek verirken en düşük desteğin ise % 49,5 ile Sırbistan olması değerlendirilmesi gereken bir konudur. 21. yüzyılda Boşnaklar ve Sırlar arasında çok şiddetli çatışmalar yaşanmıştır. Bu çatışmalarda Bosnalı Müslümanlar ya evlerinden göç ettirilmiş veya göç ettirilmeye zorlanmış veya çeşitli katliamlara maruz kalmışlardır. Antakya'daki Hıristiyanlarda ankette verdikleri cevaplar ile bu duruma sessiz kalmadıklarını göstermişlerdir.

Katılımcıların büyük çoğunluğu Türkiye'nin, AB'nin bir parçası olma fikrine % 81,1 destek verirken % 6,3 karşı olanların da bulunduğu görülmüştür. Genişleme süreci konusunda Corc Kocamahhul'da İsviçre'nin Bosna Hersek'in AB'ye

girmesini istediğini, fakat Hırvatları istemediğini çünkü Ortodokslar arasında en fanatik olanların Hırvatlar olduğunu, Ukrayna'nın da AB'ye girmesini istemediğini çünkü mafyalaşmanın artacağını ifade etmiştir.

4. 2. 14. Avrupa Birliği'nin Geleceğine İlişkin Düşünceler

Bu başlık altında katılımcıların AB'nin geleceğine ilişkin faydalı olarak gördükleri konulara verdiği cevaplar incelenerek değerlendirilecektir.

Tablo 35 Avrupa Birliği'nin Geleceğine İlişkin Düşünceler-1*

Cevaplar	Sayı	(%)
Ortak bir dil	44	19,8
Avrupa Birliği dış sınırlarının iyi tanımlanmış olması	32	14,4
Euro'nun tüm Avrupa Birliği ülkelerine girmesi	34	15,3
Karşılaştırılabilir yaşam standartları	32	14,4
Ortak bir ordu	28	12,6
Ortak bir anayasa	31	14
Hiçbiri	4	1,8
Diğer	7	3,2
Bilmiyorum	10	4,5
Toplam	222	100

* Ankete katılanlardan bu soruya uygun görülen sadece iki şık işaretlenmesi istenmiştir.

Tablo 35 incelendiğinde hangi ikisinin, Avrupa'nın geleceği için en faydalı olacağını düşünüyorsunuz? sorusuna verilen cevaplardan birinci sırada Ortak dil % 19,8 ile yer alırken ikinci sırada Euro'nun tüm Avrupa Birliği ülkelerine girmesi % 15,3, üçüncü sırada ise karşılaştırılabilir yaşam standartları ve Avrupa Birliği dış sınırlarının iyi tanımlanmış olması % 14,4 olarak yer almıştır.

Sonuç olarak Antakya'da katılımcıların büyük çoğunluğu Türkçe ve Arapça'yı çok iyi bir derecede konuşan, birbirleri ile kolay iletişim kurarak huzur ve hoşgörü ortamında yaşamaktadır. Bu nedenle katılımcılar AB'nin geleceği için ortak

dile sahip olmasının toplumsal huzur ortamının devamı ve AB'nin geleceğine katkı sağlayacağı inancında oldukları sonucuna ulaşılabilir.

Tablo 36 Avrupa Birliği'nin Geleceğine İlişkin Düşünceler-2

Cevaplar	Sayı	(%)
Çok iyimserim	36	32,4
Biraz iyimserim	37	33,3
Biraz kötümserim	17	15,3
Çok kötümserim	8	7,2
Bilmiyorum	13	11,7
Toplam	111	100

Tablo 36 incelendiğinde katılımcıların AB'nin geleceğine ilişkin olarak çok iyimserim cevabını verenler % 32,4 iken, % 33,3 ile biraz iyimserim cevabını vererek kısmen de olsa kaygılı olduğunu ifade edenler de mevcuttur. Diğer yandan % 15,3 biraz kötümserim cevabı verilirken, % 11,7 katılımcı da bilmiyorum cevabını vermiştir.

2004 yılında Türkiye'nin AB üyeliğine ilişkin beklentilerinin artması sonucu toplumsal dinamiklerin de harekete geçtiği, kamuoyunda AB'ye ilişkin olumsuz düşüncelerin az da olsa bir kenara itildiği bir dönem yaşanmıştır. Bütün bu yaşananlara rağmen son yıllarda AB-Türkiye ilişkilerindeki iniş ve çıkışlı olarak devam eden politikalardan dolayı ve hatta durma noktasına yaklaşan ilişkilere paralel olarak üyelik ile ilgili kamuoyu beklentilerinin azaldığı bu dönemde Tablo 36'da görüldüğü gibi biraz iyimserim cevabını verenlerin yer aldığı kaygılı bir çoğunluğun bulunduğu görülmüştür.

Tablo 37 Avrupa Birliği'nin Geleceğine İlişkin Düşünceler-3**Avrupa Birliği, 2030 yılında yalnızca ikincil bir ekonomik güç olacaktır**

Cevaplar	Sayı	(%)
Evet, muhtemelen öyle	33	29,7
Hayır, muhtemelen öyle değil	37	33,3
Bilmiyorum	41	36,9
Toplam	111	100

Avrupa Birliği, 2030 yılında dünyanın önde gelen bir diplomatik gücü olacaktır

Cevaplar	Sayı	(%)
Evet, muhtemelen öyle	61	55
Hayır, muhtemelen öyle değil	33	29,7
Bilmiyorum	17	15,3
Toplam	111	100

Avrupa Birliği, 2030 yılında Avrupa kıtasının sınırlarının çok daha ötesine ulaşacak

Cevaplar	Sayı	(%)
Evet, muhtemelen öyle	47	42,3
Hayır, muhtemelen öyle değil	33	29,7
Bilmiyorum	31	27,9
Toplam	111	100

Avrupa Birliği, 2030 yılında kendi vatandaşları tarafından seçilecek bir başkana sahip olacaktır

Cevaplar	Sayı	(%)
Evet, muhtemelen öyle	56	50,5
Hayır, muhtemelen öyle değil	28	25,2
Bilmiyorum	27	24,3
Toplam	111	100

Tablo 37 incelendiğinde “Avrupa Birliği, 2030 yılında yalnızca ikincil bir ekonomik güç olacaktır” ifadesine bilmiyorum cevabını verenler büyük çoğunlukta % 36,9 iken hayır muhtemelen öyle değil cevabını verenler ise % 33,3 olarak görülmüştür. Katılımcılar AB'nin 2030 yılında bölgesel güç olmaktan kurtularak

küresel bir güç olacağını düşünmekte fakat büyük oranda da konu ile ilgili net fikirlerinin bulunmadığı görülmektedir.

“Avrupa Birliği, 2030 yılında dünyanın önde gelen bir diplomatik gücü olacaktır” ifadesine evet muhtemelen öyle cevabını verenler % 55 iken hayır muhtemelen öyle değil cevabını verenler ise % 29,7 olarak görülmüştür. AB'nin hem ekonomik hem de siyasal bir güç olacağı düşüncesine katılımcıların sahip olduğunu görüyoruz.

“Avrupa Birliği, 2030 yılında Avrupa kıtasının sınırlarının çok daha ötesine ulaşacak” ifadesine evet muhtemelen öyle cevabını verenler % 42,3 iken hayır muhtemelen öyle değil cevabını verenler ise % 29,7 olarak görülmüştür. Tablo 34'te belirtildiği gibi katılımcılar AB'nin genişlemesi fikrine sıcak bakmalarına rağmen çıkan bu sonuç ile AB'nin de sınırlarının belirli olması gerektiği, ekonomik, sosyal ve siyasal olarak AB'ye yük getirecek ülkelerin üyeliğe kabul edilmemesi gerektiği düşüncesinin katılımcılar arasında yaygın olduğunu sonucu ortaya çıkmıştır.

“Avrupa Birliği, 2030 yılında kendi vatandaşları tarafından seçilecek bir başkana sahip olacaktır” ifadesine evet muhtemelen öyle cevabını verenler % 50,5 iken hayır muhtemelen öyle değil cevabını verenler ise % 25,2 olarak görülmüştür. AB'nin 2030 yılında kendi vatandaşları tarafından seçilecek bir başkana sahip olacağı fikri her ne kadar siyasal açıdan çok zor olarak gözüküyor olsa da ankete katılanların yarısının bu durumun tam tersi düşünceye sahip olduğu görülmektedir.

4. 2. 15. Yerel ve Avrupa Kimliğine Bağlılık

Bu başlık altında katılımcıların yaşadıkları şehre, kasabaya, köye, bölgeye, ülkeye veya Avrupa'ya bağlılık dereceleri incelenerek değerlendirilecektir.

Tablo 38: Yerel ve Avrupa Kimliği

Köy		
Cevaplar	Sayı	(%)
Büyük ölçüde	49	44,1
Biraz	14	12,6
Çok fazla değil	18	16,2
Hiç	24	21,6
Bilmiyorum	6	5,4
Toplam	111	100

Kasaba		
Cevaplar	Sayı	(%)
Büyük ölçüde	42	37,8
Biraz	16	14,4
Çok fazla değil	18	16,2
Hiç	28	25,2
Bilmiyorum	7	6,3
Toplam	111	100

Şehir		
Cevaplar	Sayı	(%)
Büyük ölçüde	84	75,7
Biraz	13	11,7
Çok fazla değil	11	9,9
Hiç	1	0,9
Bilmiyorum	2	1,8
Toplam	111	100

Tablo 38 incelendiğinde katılımcılar % 44,1 ile büyük ölçüde cevabını vererek köye bağlı olduklarını ifade ederken, % 21,6 katılımcı da hiç cevabını vererek köye bağlılık hissetmediğini ifade etmiştir. Ankete katılanların şehre bağlılık dereceleri oldukça yüksek olduğu görülmektedir. Katılımcılar, Türkiye'den sonra kendilerini büyük ölçüde % 75,7 oranında şehre bağlı hissederken, hiç cevabını

verenlerin % 0,9 ile oldukça düşük olduğu gözlenmiştir. Eurobarometre raporlarına göre Türkiye kamuoyunun tutumu Tablo 12’de şehir-kasaba-köy üçü bir arada ölçülerek değerlendirilmiştir. Buna göre şehir-kasaba-köy’e bağlı olduğunu söyleyenler 2004 yılı sonbahar döneminde % 79 iken inişli ve çıkışlı bir grafik izleyerek 2007 yılı sonbahar döneminde % 62 ’ye kadar düşmüştür.

Tablo 38’in devamı

Bölge		
Cevaplar	Sayı	(%)
Büyük ölçüde	70	63,1
Biraz	9	8,1
Çok fazla değil	8	7,2
Hiç	18	16,2
Bilmiyorum	6	5,4
Toplam	111	100
Türkiye		
Cevaplar	Sayı	(%)
Büyük ölçüde	94	84,7
Biraz	14	12,6
Çok fazla değil	---	---
Hiç	2	1,8
Bilmiyorum	1	0,9
Toplam	111	100
Avrupa		
Cevaplar	Sayı	(%)
Büyük ölçüde	44	39,6
Biraz	5	4,5
Çok fazla değil	7	6,3
Hiç	48	43,2
Bilmiyorum	7	6,3
Toplam	111	100

Tablo 38’de Büyük ölçüde bölgeye kendilerini bağlı hissedenler % 63 olarak görülürken hiç cevabını verenlerin % 16,2 olduğu görülmüştür. Katılımcılar arasında Türkiye’ye bağlılık derecesinde çoğunluk % 84,7 büyük ölçüde cevabını verirken, biraz cevabını verenler ise % 12,6 iken, büyük ölçüde kendilerini Avrupa’ya bağlı hissedenler % 39,6 iken hiç cevabını verenlerin ise % 43,2 olduğu görülmüştür. Benzer şekilde Tablo 12’ye göre; Türkiye kamuoyu 2004 yılı sonbahar döneminde % 80 çoğunluk bölgelerine çok bağlı olduklarını söylerken 2006 yılı ilkbahar döneminde ise % 76’ya kadar düşmüştür. Türkiye kamuoyunun Avrupa’ya bağlılık derecesi ise 2004 ile 2006 yılları arasında % 11 ile % 15 aralığında Antakya’da yaşayan Hıristiyanlara göre oldukça düşük bir oran ile karşımıza çıkmıştır.

Tablo 38’in devamı

Dünya vatandaşı

Cevaplar	Sayı	(%)
Büyük ölçüde	51	45,9
Biraz	2	1,8
Çok fazla değil	4	3,6
Hiç	41	36,9
Bilmiyorum	13	11,7
Toplam	111	100

Kendisini dünya vatandaşı olarak gördüğünü ifade ederek büyük ölçüde cevabını verenler % 45,9 ile azımsanmayacak katılımcı mevcut iken hiç cevabını veren % 36,9 katılımcının da bulunduğu görülmüştür.

Yerel kimliğin çok güçlü olduğu ve Avrupalılık kimliğinin oldukça zayıf olduğu toplumlarda Avrupa bütünleşmesine ve AB üyeliğine ilişkin desteğin çok daha düşük olduğu göze çarpmaktadır. Bu durumun birçok sebebinin bulunduğu bilinmektedir. Fakat en önemli ve güçlü sebep ise milliyetçi duyguları barındıran bireylerin Avrupa bütünleşmesini bir tehdit olarak algıladığı düşünülmektedir. Bu tehdit güçlü olarak özellikle devletlerin egemenliklerini ulus devletten Avrupa Birliği’ne geçişte görülmektedir (Şenyuva,2009:39). Antakya’daki Hıristiyanların köy, kasaba, şehir, bölge ve Türkiye’ye bağlılık dereceleri Avrupa’ya bağlılık derecelerinden oldukça yüksektir. AB üyeliğine ilişkin destek arttığı zaman Avrupa’ya da bağlılık derecesinin artması gerekiyordu fakat Türkiye kamuoyunun

AB üyeliğine ilişkin desteğinin 2011 yılında % 41'e kadar azaldığı bir dönemde Antakya'da yaşayan Hıristiyanlar % 39,6 ile Avrupa'ya "büyük ölçüde" bağlı olduklarını söylerken Antakya'da yaşayan Hıristiyanların % 63 ile AB üyeliğine destek verdiğinin görülmesi ilgi çekici bir sonuçtur.

Corc KocaMahhul'da, Antakya'da Kışlasaray mahallesinde yaşadığını ve kendisini şehre ve Türkiye'ye ait hissettiğini, ama biraz da olsa az bir oranda da kendisini Avrupalı olarak gördüğünü, Protestan bir vatandaş olduğunu, fakat sonuç itibari ile Türkiye'li ve Antakya'lı olduğunu beyan etmiştir. İsmi vermek istemeyen bir Hıristiyan ise; insanların yaşadıkları bölgelere kendilerini ait hissettiklerini, bu neden ile kendisini hem Türkiye'li hem de dünya vatandaşı olarak gördüğünü ifade ederken, Milya Hanımda bulunduğu yer ve doğduğu yerden dolayı kendisini daha çok şehre ait hissettiğini ifade etmiştir.

Sonuç itibari ile Antakya'da yakın çevre temelinde (köy + kasaba + şehir + bölge + ülke) geliştirilen aidiyet duygularının Avrupalılık kimliğinden daha kuvvetli hissedildiği ve Antakya'da yaşayan Hıristiyanların kendilerini büyük ölçüde Türkiye ve yaşadıkları şehre ait hissettikleri ortaya çıkmıştır.

4. 2. 16. Avrupa Birliği Politikaları

Bu başlık altında verilen konularda AB'nin oynayacağı rol incelenerek değerlendirilecektir.

Tablo 39 Avrupa Birliği Politikaları

Göç		
Cevaplar	Sayı	(%)
Olumlu	68	61,3
Olumsuz	13	11,7
Ne olumlu ne de olumsuz	16	14,4
Bilmiyorum	14	12,6
Toplam	111	100

Tablo 39'un devamı

Dış ilişkiler		
Cevaplar	Sayı	(%)
Olumlu	70	63,1
Olumsuz	19	17,1
Ne olumlu ne de olumsuz	19	17,1
Bilmiyorum	3	2,7
Toplam	111	100

Suç ile mücadele		
Cevaplar	Sayı	(%)
Olumlu	69	62,2
Olumsuz	24	21,6
Ne olumlu ne de olumsuz	14	12,6
Bilmiyorum	4	3,6
Toplam	111	100

Sağlık sistemi		
Cevaplar	Sayı	(%)
Olumlu	76	68,5
Olumsuz	16	14,4
Ne olumlu ne de olumsuz	18	16,2
Bilmiyorum	1	0,9
Toplam	111	100

Fiyatların artışı/enflasyon ile mücadele		
Cevaplar	Sayı	(%)
Olumlu	74	66,7
Olumsuz	14	12,6
Ne olumlu ne de olumsuz	20	18
Bilmiyorum	3	2,7
Toplam	111	100

Tablo 39'un devamı**Ekonomik durum**

Cevaplar	Sayı	(%)
Olumlu	65	58,6
Olumsuz	23	20,7
Ne olumlu ne de olumsuz	16	14,4
Bilmiyorum	7	6,3
Toplam	111	100

Savunma

Cevaplar	Sayı	(%)
Olumlu	75	67,6
Olumsuz	14	12,6
Ne olumlu ne de olumsuz	17	15,3
Bilmiyorum	5	4,5
Toplam	111	100

İşsizlik ile mücadele

Cevaplar	Sayı	(%)
Olumlu	68	61,3
Olumsuz	24	21,6
Ne olumlu ne de olumsuz	16	14,4
Bilmiyorum	3	2,7
Toplam	111	100

Eğitim sistemi

Cevaplar	Sayı	(%)
Olumlu	66	59,5
Olumsuz	18	16,2
Ne olumlu ne de olumsuz	23	20,7
Bilmiyorum	4	3,6
Toplam	111	100

Tablo 39'un devamı**Terörizm ile mücadele**

Cevaplar	Sayı	(%)
Olumlu	54	48,6
Olumsuz	24	21,6
Ne olumlu ne de olumsuz	26	23,4
Bilmiyorum	7	6,3
Toplam	111	100

Tablo 39 incelendiğinde göç, dış ilişkiler, suç ile mücadele, sağlık sistemi, enflasyon ile mücadele, ekonomik durum, savunma, işsizlik ile mücadele, eğitim sistemi gibi konu başlıklarında katılımcılar ortalama % 60 AB'nin olumlu rol oynayacağını ifade ederken terörizm ile mücadele de AB'nin olumlu rol oynayacağını ifade edenler % 48,6 iken ne olumlu ne de olumsuz rol oynar diyerek şüpheli bir tutum sergileyenler ise % 23,4 olarak gözlenmiştir

İsmi vermek istemeyen bir Hıristiyan ise; Avrupa'nın PKK'yı terör örgütü olarak görmesine rağmen AB'nin halen PKK'ya yeşil ışık yaktığını, Amerika'nın siyasi baskısı olmazsaydı, AB'nin PKK'yı terör örgütü olarak kabul etmeyeceği düşüncesinde olduğunu ifade etmiştir.

5. 3 Antakya'da Hıristiyan Topluluğun Sorunları

AB ilgili anket çalışmasına başlandığında Antakya'da yaşayan bir çok Hıristiyan AB dışında daha önemli ve acil çözüm bekleyen sorunlarının bulunduğunu söylemiştir. Yaşadıkları sorunları Ortodoks Kilisesi Pederlerinden Dimitri Doğum ile Jan Dellüller ve Naim Sautoğlu açık yüreklilikle yapılan mülakatlarda ifade etmişlerdir.

Dimitri Doğum'a göre; Türkiye'de yapılan ayrımcı muameleye dikkat çekmek istediğini beyan etmiştir. Diyarbakır Dicle Üniversitesi Kimya bölümünden mezun olduğunu, bir Hıristiyan ailenin çocuğu olarak büyüdüğünü, fakat çocuğunun neden polis olamadığını veya neden asker olamadığını, AB'nin değil aslında bu sorunların sorgulanması gerektiğini, 12 haziran 2011 seçimlerinde seçim sonrasında bir kişinin Süryani kimliği ile öne çıkarılarak kimliğinin deşifre edildiğini, bu sebep ile devletin Hıristiyanlara karşı bakışını değiştirerek insanların inançlarına müdahale etmemesi gerektiği, Başbakanın balkon konuşmasında ne söylediğinin dikkat ile

değerlendirilmesi gerektiğini, Başbakan'ın Laz, Çerkez, Roman, Alevi, Sünni, azınlık oy veren ve vermeyen bütün vatandaşlara teşekkür ettiğini, fakat şahsi fikri olarak azınlık olmadığını ve azınlık kelimesini kabul etmediğini, AB'de Almanya'nın Türklere azınlık Müslüman demediğini, Avrupa'nın, Müslüman Hıristiyan ayrımını yapmadığını, bu yüzden öncelikle kafaların değiştirilmesi gerektiğini ifade etmiştir. AB'nin çeşitlilik demek olduğunu, çeşitliliğin etkileşimi ifade ettiğini, çeşitlilik olduğu zaman da terör'ün olmayacağını, sayılan bu sorunlar çözüldüğü zaman AB'ne de ihtiyaç olmayacağını, inançların siyaset içerisinde bulunmaması gerektiğini, örneğin; Türkiye'de Diyanet İşleri Başkanlığının var olduğunu, diyanet işleri başkanlığının hangi dinleri temsil ettiğini, ödediği vergilerin kiliseye dönmediğini ama ödediği vergilerin camiye döndüğünü, alınan vergiler ile camilerin su ve elektrik borçlarının ödendiğini fakat kiliselerin bu durumdan yararlanamadığını belirtmiştir.

Benzer şekilde Naim Sautoğlu'da çeşitli sıkıntılar yaşadığını dile getirerek şöyle devam etmiştir. Cüneyt Arkın, Malkoçoğlu, Karamurat filmlerini izleyerek büyüdüğünü, bu filmlerde haç takmış insanlara eziyet edildiğini, hatta haç'ın yere atılarak üzerine tükürüldüğünü, aradan 35-40 yıl geçmesine rağmen aynı filmlerin tekrar tekrar gösterilmeye devam ettiğini, kızının bu filmlerdeki sahneleri gördüğünde, bu arada kızının 15 yaşında olduğunu, bu durumu nasıl izah edeceğini bilmediğini, artık eski defterleri kapatarak kardeşçe yaşanması gerektiğini ifade etmiştir.

Jan Dellüller ise azınlık kelimesini kabul etmediğini, farklı inanca sahip olabileceğini, bu ülkenin vatandaşı ve çocuğu olduğunu, bu topraklarda doğduğunu, asırlardan beri bu topraklarda yaşadığını, sayısal olarak az olmalarına rağmen niçin ayrıştırıldıklarını azınlık kelimesinin Lozan Anlaşmasında kullanılmış olabileceğini ama Lozan Antlaşmasının misyonunu tamamladığını, diğer yandan devlet nasıl 70 milyon vatandaşına yakın ise Hıristiyanları da kucaklaması gerektiğini, devletin azınlık haklarından ziyade insanların inanç özgürlüklerini benimsemesi gerektiğini belirterek, inanç özgürlüğü içerisinde ibadet yapılabilir mi ? hangi kültürde yaşıyor, hangi kültüre entegre olmuşuz ona bakılması gerektiğini ifade etmiştir.

Milya hanımda farklı bir pencereden konuya bakarak Türkiye'de gençlerin eğitimine yeterince önem verilmediğini, en büyük eksikliğin yabancı dil eğitimi ve

şu anki okullardaki sınıf mevcutlarının fazla oluşunun yer aldığı, Türkiye'den çok büyük oranda beyin göçü yaşandığını, örneğin; bir profesör'ün 2000-3000 TL maaş aldığını bu sebep ile gidişin engellenmesi gerektiğinin önemli olduğunu beyan etmiştir.

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

İnsanoğlu toplum içinde yaşayan duyguları, düşünceleri, sevinçleri ve hüznüleri olan sosyal bir varlıktır. Bireylerin gruplar halinde ve toplum içerisinde yaşadığını düşündüğümüzde insanların düşüncelerine yön veren veya bireylerin düşüncelerini etkileyen bir kavram ortaya çıkacaktır. O kavramda, çalışmamızda kavramsal çerçevede bölümünde incelediğimiz kamuoyu kavramıdır. Günümüz dünyasında bireylerin fikirlerinin şekillenmesinde kamuoyu kavramı büyük öneme sahiptir. Bireyler herhangi bir fikre sahip olmadığında tarafsız konumda bulunsalar bile kamuoyunda oluşacak olan fikirlerin topluluğun tamamını etkileyebilecek bir güç haline geldiği görülmüştür. Bu neden ile kamuoyunun önemini anlayan devletler, siyasetçiler ve hatta büyük şirketler oluşacak kamuoyunu kendi lehlerine çevirmek için çalışmalar planlayarak sürdürmektedirler.

Tarihte çok eski dönemlerde kurulan devletleri yönetenler yetkilerinin dayanağı olarak Tanrı'yı görmüşler ve ilahi güçten aldıkları yetkiler ile ülkelerini yönetmişlerdir. Bu dönemlerde halkın genel düşüncesi, çok seslilik, veya modern anlamda günümüzde ifade edilen kamuoyu adını verdiğimiz bir kavram siyasal ve sosyal hayatta gündemde dahi bulunmamaktadır. Ülkeyi yöneten krallar veya imparatorlar kendileri dışında hiçbir bir kişiyi karşılarında güç olarak görmeyerek sınırsız olduğunu düşündükleri yetkileri ile ülkelerini yönetmeye çalışmışlardır. Krallar veya imparatorlar ülkelerinde etkin bir güç olduklarını ispatlamak amacı ile çok büyük tapınaklar, heykeller yaptırarak güçlerini halk üzerinde göstermesini bilmişlerdir. Bu dönemlerde halkın yönetime katılması ve yönetiminde söz sahibi olması dahi düşünülemezdi.

Kamuoyu kavramının tarihi gelişimi incelendiğinde antik çağlara kadar uzandığı görülecektir. Bu dönemde özellikle Antik Yunanlı filozoflar bugünkü anlamda kamuoyu kavramını ifade etmese bile benzer anlamları ifade eden sözcükler kullanmışlardır.

Kamuoyu kavramı ile ilgili olarak birçok farklı tanım yapılmış olmasına rağmen siyaset bilimciler ve sosyologlar arasında konsensüs sağlanmış ortak bir tanımın bulunmadığı görülmüştür. Fakat kamuoyu denilince, toplumu oluşturan bireylerin karşılaştıkları olaylara karşı ortak tutum sergilemeleri olarak tanımlanabilir.

Demokratik toplumlarda oluşan toplumsal ve siyasal sorunların sağlıklı bir şekilde çözülebilmesi için güçlü, dinamik kamuoyunun varlığına ihtiyaç duyulmaktadır. Bu sebeple gerek siyasal iktidarlar gerekse toplumsal aktörler sahip oldukları imajlarını sürdürebilmek, uyguladıkları veya uygulamayı düşündükleri politikaları ile ilgili olarak halkın ne düşündüğü bilmek isterler. Bunun için oluşacak olan politikalarına yön verecek güçlü bir kamuoyunun varlığı kurumların meşruiyetlerinin de devamını sağlayacaktır. Sonuç olarak yönetilenlerin fikirleri bir araya gelerek siyasal iktidarlara bile yön verecek kuvvet haline gelmesi kaçınılmaz olacaktır.

Kamuoyu kavramının kamu ve oy kelimelerinin bir araya gelmesi ile oluştuğu görülmektedir. Toplumda yaşayan bireyler bir sorun ile karşılaştıkları zaman bahse konu sorun veya sorunların çevresinde birleşerek bir grup oluştururlar. Oluşan bu grup kamu olarak tanımlanmıştır. Kişinin tercihlerinin siyasal ve toplumsal süreç içerisinde belirlenmesi eylemine ise oy adı verilmektedir.

Diğer yandan daha kamuoyu kavramının anlaşılmadığı dönemde 1950 yılında Avrupa'da ekonomik ve politik barışı sağlayabilmek için, Fransa, Almanya, İtalya, Lüksemburg, Belçika ve Hollanda olmak üzere altı kurucu devlet arasında ortak pazar için ilk adım olarak Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu Antlaşması imzalanmıştır. 1957 yılının Mart ayında ise bütünleşme hareketi Roma Antlaşmasıyla tüm sektörleri kapsayacak şekilde genişletilerek, altı ülke bütünleşme düşüncesini ekonomik birlik çatısı altında birleştirmiştir.

Türkiye AET'ye 31 Temmuz 1959'da ortaklık başvurusu yapmıştır. AET Bakanlar Konseyi başvuruyu kabul ederek 12 Eylül 1963 tarihinde Ankara Antlaşmasını imzalanmıştır. 23 Kasım 1970 tarihinde Türkiye ile AET arasında Katma Protokol imzalanmıştır. Türkiye 14 Nisan 1987 tarihinde tam üyelik için

müracaat etmiş fakat 18 Aralık 1989 yılında Avrupa Komisyonu Türkiye'nin tam üyelik müracaatına olumsuz cevap vermiştir. 1 Ocak 1996 tarihinden itibaren Türkiye ile AB arasında Gümrük Birliği hayata geçirilmiştir. 10-11 Aralık 1999 tarihinde Helsinki Zirvesinde Türkiye, oybirliği ile AB'ye aday ülke olarak kabul edilmiştir. 17 Aralık 2004 tarihli Brüksel Zirvesi'nde, Türkiye'nin siyasi kriterleri yeteri ölçüde karşıladığı belirtilerek 3 Ekim 2005'te müzakerelere başlanması kararı alınmıştır. Bu tarihten beri gerek Fransa'nın gerekse Yunanistan ve Güney Kıbrıs Rum Cumhuriyeti'nin siyasi engellemelerine karşın müzakereler devam ettirilmeye çalışılmaktadır.

Türkiye-AB ilişkileri hem iç politikada hem de dış politikada önemli bir yer işgal ederken mevcut hükümetler tarafından politikalar şekillendirilmektedir. Bu bakımdan ülkenin sosyal ve siyasal yapısı ile birlikte kamuoyu, dış politikanın önemli bir parçası olan AB ile ilgili politikaların oluşmasını etkilemektedir. Bu yüzden, Türkiye'de kamuoyunun şekillenmesinde başta yazılı ve görsel medya olmak üzere baskı grupları, sivil toplum örgütleri, hükümet ve mecliste faaliyetlerini devam ettiren siyasal partiler ile Avrupa Parlamentosu ve Avrupa Konseyinin açıklamaları önemli rol oynamaktadır.

Kamuoyunun, AB ile ilgili beklentilerinin neler olduğunun ortaya çıkarılabilmesi için, Avrupa Komisyonu tarafından Eurobarometre raporları hazırlanmıştır. 2001-2011 yılları arasını kapsayacak şekilde incelediğimiz Eurobarometre raporları ile Türkiye kamuoyunun AB üyeliğine desteği, AB üyeliğinin fayda sağlayıp sağlamayacağı, AB kurumları hakkında bilgi düzeyi ve güveni, AB ile ilgili korkular, AB'nin genişlemesi, imajı, anlamı, hissettirdikleri, üyelik sonrası beklentiler, kamuoyunun AB ile ilgili düşünceleri ile yerel ve Avrupa kimliğine olan bağlılık konularına ilişkin tutum ve düşünceler incelenmiş ve zaman içerisinde meydana değişimler açıklanmaya çalışılmıştır.

Eurobarometre raporları değerlendirildiğinde Türkiye kamuoyunun AB algısı ile ilgili olarak aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

- Eurobarometre raporlarında dikkatimizi çeken en önemli konu, Türkiye kamuoyunun günün veya yılların değişen siyasi koşullarında verdiği farklı tepkiler ve neticesinde belli bir istikrarın bulunmayışıdır.
- 2001-2011 yılları arasında Türkiye'nin AB üyeliğine ilişkin desteği 2004 yılı bahar döneminde en üst seviyesinde görülürken, 2004 yılı güz döneminden itibaren hızla düşüşe geçmiş ve 2011 yılı bahar döneminde % 41'e kadar gerileyerek en düşük seviyesinde görülmüştür. Böylelikle 2001 ile 2004 yılları arasında olumlu olan üyeliğe verilen destek 2004 yılı güz döneminden itibaren azalma eğilimine girerek 2011 yılı bahar döneminde üyeliğe verilen destek en düşük seviyesinde ortaya çıkmıştır
- 2001-2004 yılları arasında AB üyeliğine ilişkin destekte yaşanan yükseliş eğiliminin birinci sebebi bahse konu dönemde 2002 yılı yaz aylarında en kapsamlı reform paketlerinin TBMM tarafından onaylanması ve 2002 yılı sonbahar seçimlerini kazanarak işbaşına gelen Adalet ve Kalkınma Partisinin AB üyeliğini ön plana çıkarmasıdır. İkinci olarak 17 Aralık 2004 tarihli Brüksel Zirvesi'nde, AB-Türkiye ilişkilerinde bir dönüm noktası daha yaşanmış ve Zirve'de Türkiye'nin siyasi kriterleri yeteri ölçüde karşıladığı belirtilerek 3 Ekim 2005'te müzakerelere başlanması kararı alınmıştır.
- Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne üye olmasının fayda sağlayıp sağlamayacağı şeklindeki soruya verilen cevaplar incelendiğinde 2003 yılı bahar ve güz dönemlerinde fayda sağlayacağı düşüncesi % 75 ile en yüksek seviyesinde görülmüş fakat üyelik ile ilgili beklentilerin zaman içerisinde azalması ile beraber düşüş süreci yaşanmıştır.
- AB kurumlarının Türkiye kamuoyu tarafından bilinip bilinmediğinin ortaya çıkarılması için ankete katılanlara Avrupa Komisyonunu, Parlamentosunu, Bölgeler Komitesini, Sayıştay'ı, Adalet Divanını, Ombudsmanı, Ekonomik ve Sosyal Komitesini, Bakanlar Konseyini ve son olarak Merkez Bankasını duyup

duymadıkları sorulmuştur. Avrupa parlamentosu en çok bilinen AB kurumu olma özelliğini taşıırken ikinci sırada Avrupa komisyonu yer almıştır. En dikkat çekici sonuç ise Türk vatandaşlarının en az bildikleri AB kurumunun Avrupa Ombudsmanı olmasıdır. AB desteğinin en yüksek olduğu dönemlerde bile AB kurumları hakkında bilgi düzeyinin AB üyesi devletler ile karşılaştırıldığında çok düşük olduğu ortaya çıkmaktadır. AB kurumları hakkında bilgi eksikliği üye ve aday ülkelerin tümünde ortak bir sorun olarak AB tarafından düzenlenen anketlere yansımaktadır.

- Türkiye kamuoyunda AB'nin Türkiye ile ilgili olarak 3 Ekim 2005 tarihinden itibaren müzakere sürecinde uyguladığı politikalar sebebi ile AB üyeliğine ilişkin desteğinin azalmasına paralel olarak 2004 yılı bahar döneminde AB'ye güvenenlerin oranında da 2010 yılı bahar dönemine kadar olan süreçte azalma görülmüştür. Güvenmeyenlerin oranında da artış görülmüş ve AB'ye güvenmeyenlerin oranı 2010 yılı bahar döneminde % 60 kadar yükselmiştir.

- Türkiye kamuoyu tarafından AB kurumları arasında en çok bilinen kurum olma özelliğinin yanında en çok güvenilen kurum olarak Avrupa Parlamentosu görülmektedir. Güven sıralamasında Avrupa Adalet Divanı ve Avrupa Bakanlar Konseyi gelmektedir. Avrupa Ombudsmanı ise güvenin en düşük olarak görüldüğü kurum olma özelliğine sahiptir. Ancak hiçbir AB kurumu için güvenme eğiliminde olanlar % 50 çoğunluğun üzerinde değildir.

- Türkiye kamuoyunda korku oluşturan konular arasında en başta gelen konu dilimizin daha az kullanılacak olması, uyuşturucu ticareti ve uluslararası organize suçlarda artış konuları gelmektedir.

- Türkiye'nin gelecekte AB'nin bir parçası olması fikri Türkiye ile AB arasında 3 Ekim 2005 tarihinde üyelik müzakerelerinin başlaması ile Türkiye kamuoyunda üyeliğe ilişkin olarak beklentileri artırmış ve buna paralel olarak 2005 yılı güz dönemi anketlerine bu durum % 75 ile en yüksek oranda yansımıştır. Fakat zaman içerisinde Türkiye'nin AB üyeliğine karşı yapılan olumsuz açıklamalar ve müzakere sürecinde yaşananlar sonucu 2006 ve 2008 yıllarına ait Eurobarometre raporlarında düşüş görülmüştür. Türkiye'nin gelecekte AB'nin bir parçası olmasına verilen destek

2005-2008 yılları arasında azalırken, desteklemeyenlerin oranında da artış yaşanmıştır.

- AB'nin Türkiye kamuoyu gözündeki imajı da zamanla olumludan olumsuzaya kaymaktadır ki bu üyeliğe verilen desteğin düşüşüne paralel olarak ortaya çıkan bir gelişmedir.

- AB-Türkiye arasında 17 Aralık 2004 tarihinde Brüksel Zirvesinde alınan karar ve 3 Ekim 2005 tarihinde müzakerelerin başlayacak olmasının getirdiği beklentiler ile Türkiye kamuoyunda 2004 yılı güz döneminde AB'nin imajı % 63 ile zirvede iken, hiçbir aday ülkeye uygulanmayan müzakerelerin başlaması için bir yıl sonrasına tarih verilmesi ve Türkiye'nin üyeliğine ilişkin yapılan olumsuz değerlendirmeler neticesinde Türkiye kamuoyunun AB'ye güveninin azalmasına paralel olarak 2010 yılı bahar dönemine kadar olan süreçte AB'nin imajı % 37 ile en düşük seviyesinde gerçekleşmiştir.

- AB'nin şahsen ne ifade ettiği sorusuna verilen cevaplarda AB geneli ile Türkiye arasında farklılıklar gözlenmektedir. AB, Türkiye kamuoyu için öncelikle ekonomik gelişmeyi ifade ederken, ikinci derecede AB'de eğitim ve çalışmada serbest seyahat, sosyal güvenlik ve barış'ı ifade etmektedir, AB üyesi ülke vatandaşları için ise; serbest seyahat, okuma ve çalışma özgürlüğü ile Avro ön plana çıkmaktadır.

- AB şahsen ne hissettiriyor sorusuna AB ülkeleri ile karşılaştırıldığında Türkiye kamuoyu ile aralarında benzerliklerin bulunduğu görülmektedir. İki tarafta da umut ve güven ilk iki sırada yer alırken, Türkiye kamuoyunda endişe ve güvensizlik üçüncü sırada yer almaktadır.

- AB'nin farklı politika alanlarındaki etkilerinin olumlu veya olumsuz olacağı yönünde beklentilerinin ölçülmesi amacı ile sorulan sorulara Türkiye kamuoyu eğitim sistemi, sağlık sistemi ve ekonomik durum konularında AB'nin olumlu bir etkisinin olacağı yönünde beklentilerinin bulunduğunu ortaya çıkarmıştır.

- AB hakkında özellikle Türkiye kamuoyunun AB karar alma süreçlerine katılımı ve etkisi konusunda ayrıntılı sorular sorulmuştur. Örneğin; Türkiye halkı, fikirlerinin Türkiye'de düşük oranda dikkate alındığını ve Türkiye'nin fikirlerinin AB'de göz önüne alınmayacağını, AB'nin kendi görüşlerini Türkiye'ye dayattığını ve Türkiye'nin çıkarlarının AB tarafında göz önünde bulundurulmadığına inanmaktadır. Fakat Türkiye'nin, AB üyesi olması durumunda siyasi olarak ve ekonomik olarak daha istikrarlı bir yapıya kavuşacağı görüşü ortaya çıkmıştır.
- Türkiye kamuoyu, Türkiye'ye ve bölgelerine bağlılıklarını en yüksek oranda hissederken, Türkiye kamuoyunun kendisini Avrupalı olarak gördüğünü söylemek oldukça güçtür. Eurobarometre raporlarından anlaşıldığı gibi Türkiye kamuoyu milli kimliğinden yüksek oranda gurur duymaktadır. Ancak Türk halkının Avrupa yerine yerel aidiyet duygularına sahip olduğu ortaya çıkmıştır.

Antakya'da Hristiyan topluluğun AB algısı değerlendirilerek aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

- ❖ Antakya'da Hristiyan topluluğun AB algısının değerlendirilebilmesi için yapılan ankete katılanların yarıdan fazlasının erkek diğerlerinin kadınlardan oluştuğu, yaş grupları arasında 36-45 yaş aralığında olanların ağırlıkta olduğu, en çok katılımın ilkokul mezun olanlar arasından ve çoğunluğun ise evli olanlardan oluştuğu, katılımcıların büyük oranda verilen meslek grupları içerisinde diğer seçeneğini işaretledikleri, ayrıca büyük çoğunluğun çocukluktan beri Antakya'da ikamet ettikleri ortaya çıkmıştır.
- ❖ Katılımcıların yarıdan fazlasının Türkiye'nin AB üyeliğini destekleyerek olumlu yönde değerlendirdikleri fakat katılımcılar arasında AB üyeliğine ilişkin karamsar ve şüpheci tutum sergileyenlerin de bulunduğu görülürken mülakat yapılan kişilerinde AB üyeliğine destek verdikleri ortaya çıkmıştır.
- ❖ AB üyeliğine ilişkin desteğin olumlu yönde seyrine paralel olarak katılımcıların büyük çoğunluğu AB üyeliğinin Türkiye'ye fayda getireceği inancında olduğu ortaya çıkmıştır.

- ❖ Katılımcılar AB üyeliğinin, ülke güvenliğine, ekonomiye, yaşam standardına, tarıma, dünyadaki etkimize, ülkedeki istihdam durumuna olumlu bir etkisinin olacağı inancına sahip olduğu ortaya çıkarken, mülakat yapılan kişilerde belirtilen konu başlıklarında AB üyeliğinin Türkiye'ye katkı sağlayacağı düşüncesindedir.
- ❖ Katılımcıların yaklaşık üçte biri AB'nin imajını olumlu olarak görürken beşte biri ise şüpheli bir yaklaşım sergilemiştir. Bu sonuca göre; AB'nin imajının % 50'nin üzerine dahi çıkamadığı tespit edilmiştir. Mülakat yapılan kişilerinde AB'nin imajı konusunda çok olumlu bir yaklaşım sergilemedikleri ortaya çıkmıştır.
- ❖ AB demokrasi ile özdeşleşmiş devletlerden oluşmaktadır. Bu bakımdan Avrupa kimliğini oluşturan unsurların neler olduğunu sorduğumuz soruya katılımcıların sırası ile büyük oranda demokratik değerler, coğrafya, yüksek seviyede sosyal koruma cevabını verdikleri ortaya çıkmıştır.
- ❖ Katılımcılar, AB'nin barışı, demokrasiyi ve kültürel çeşitliliği ifade ettiğini beyan ederken, bu konu da mülakat yapılan kişiler arasında farklılıklar gözlenmesine rağmen AB'yi kültürel çeşitlilik, ekonomik ve sosyal güvenlik hakları olarak değerlendirenlerinde bulunduğu görülmüştür.
- ❖ AB'yi en iyi temsil eden kavramlar nelerdir? sorusuna hukukun üstünlüğü demokrasi ve insan hayatına saygının bulunduğu ifade edilmiştir. Mülakat yapılar kişiler için ise en önemli kavram insan haklarıdır. Görüşme yapılan kişilerde özellikle insan hakları kavramı üzerinde dururken AB ile Türkiye arasında insan hakları uygulamalarının farklı olduğuna ilişkin açıklamaları mevcuttur.
- ❖ Anket çalışmamızda bulunmamasına rağmen mülakatlarda cevabını aradığımız ilginç olduğunu düşündüğümüz soru ise AB'nin Hıristiyan kulübü olup olmadığıdır. Mülakata katılanlar tam bir fikir birliği içerisinde bulduklarını göstererek AB'nin Hıristiyan kulübü olmadığını gerekçeleri ile açıklamışlardır.

- ❖ Katılımcıların büyük çoğunluğuna göre AB, umut ve güven duygularını uyandırırken kısmi olarak da endişe ve reddedilme duygularını da paylaşımlar bulunduğu ortaya çıkmıştır.
- ❖ Katılımcıların büyük çoğunluğu fikirlerinin AB'de ve Türkiye'de dikkate alınacağını, Türkiye'nin fikirlerinin AB'de göz önünde bulundurulacağını, AB'nin kendi görüşlerini Türkiye'ye dayattığını, AB'nin nasıl işlediği bilindiğini ama bilmeyenlerinde bulunduğunu, katılımcıların kendilerini Avrupa meseleleri ile çok ilgili hissettiklerini ifade etmişlerdir.
- ❖ Katılımcıların, tek para birimi olarak Euro'nun kullanıldığı bir Avrupa parasal birliğini destekledikleri, diğer ülkelere karşı Avrupa Birliği üyesi ülkeler arasında ortak bir dış politika, savunma ve güvenlik politikasının oluşturulması ile Avrupa Birliği'nin gelecek yıllarda başka ülkeleri de içine alarak genişlemesi fikrinin desteklendiği ortaya çıkmıştır.
- ❖ Türkiye'nin, coğrafyasıyla ve tarihiyle kısmen Avrupa'ya mensup olduğu, Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne girmesinin bölgedeki güvenliği arttıracığı, Türkiye ile Avrupa Birliği üye ülkeleri arasındaki kültürel farklılıkların, Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne katılmasına müsaade edemeyecek kadar belirgin olduğu fakat karşı düşünceye sahip bir grubunda bulunduğu düşüncesinin katılımcılar arasında mevcut olduğu bu konuda mülakat yapılan bazı kişiler Türkiye'deki insan hakları ihlallerinden rahatsızlıklarını ifade ederken, Türkiye'nin, 10 yıl gibi bir zamanda, Avrupa Birliği'ne katılmak için, insan haklarına muntazam olarak uyması gerektiği inancı hakimdir.
- ❖ Dünyada barış, terörle mücadele, dünya ekonomisinin büyümesi dünyadaki yoksulluğa karşı mücadele, çevrenin korunması konu başlıklarında AB'nin olumlu rol oynayacağı düşüncesi ortaya konulmuştur.
- ❖ AB, AB Politikaları ve AB Kurumları hakkında katılımcıların özellikle bilgi aramadıklarını çünkü AB dışında ilgilendikleri başka alanların bulunduğu ortaya çıkmıştır.

- ❖ Katılımcıların, internet, televizyon ve gazeteleri kullanarak AB, AB Politikaları ve AB Kurumları hakkında bilgilere oldukça kolay bir şekilde ulaşabildikleri ortaya çıkmıştır.
- ❖ AB kurumları arasında en çok bilinen Avrupa Parlamentosu olurken ikinci sırada Avrupa Komisyonu ve üçüncü sırada Avrupa Birliği Konseyi gelmektedir. Avrupa Ombudsmanı ise en az bilinen AB kurumu olma özelliğine sahiptir.
- ❖ Anket uygulanan kişilerin AB ile ilgili bilgi düzeylerinin değerlendirildiği bölümde büyük çoğunluk tarafından net cevaplar verilemediği ve cevaplar üzerinde tam uzlaşımın bulunmadığı ortaya çıkmıştır.
- ❖ Katılımcılar en çok Avrupa Merkez bankasına, Avrupa Parlamentosuna ve AB Adalet Divanına güvenirken en az bilinen AB kurumu Avrupa Ombudsmanı ise en az güvenilen kurum olarak ortaya çıkmıştır.
- ❖ Katılımcılar büyük oranda ve birinci sırada İsviçre ve Norveç'i de içine alarak AB'nin genişlemesi gerektiğine inanırken, ikinci sırada ise Bosna Hersek yer almaktadır. Diğer yandan Hırvatistan ve Makedonya'nın da genişleme sürecinde yer alması gerektiği görüşü mevcut iken katılımcılara dini olarak yakın olduğunu düşünülen Sırbistan'ın genişleme sürecine olan desteği en düşüktür.
- ❖ Ortak dil, Euro'nun tüm Avrupa Birliği ülkelerine girmesi ve karşılaştırılabilir yaşam standartlarının AB'nin geleceği için faydalı olacağı görüşü ortaya çıkmıştır.
- ❖ AB'nin geleceğine ilişkin olarak katılımcılarda üçte bir oranında iyimserlik mevcut iken üçte bir oranında ise tedirginliğin bulunduğu ortaya çıkmıştır.
- ❖ Avrupa Birliği'nin 2030 yılında yalnızca ikincil bir ekonomik güç olacağı konusunda katılımcıların herhangi bir net fikirlerinin bulunmadığı, Avrupa Birliği'nin 2030 yılında Euro'nun dolardan daha kuvvetli bir para birimi olacağı, AB'nin 2030 yılında dünyanın önde gelen bir diplomatik gücü olacağı, Avrupa kıtasının sınırlarının çok daha ötesine ulaşacağı, ve AB'nin kendi vatandaşları tarafından seçilecek bir başkana sahip olacağı ortaya çıkmıştır.

❖ Katılımcıların yerel ve Avrupa kimliğine bağlılık derecesini değerlendirdiğimizde Antakya'da yaşayan Hıristiyanların yakın çevre temelinde (köy + kasaba + şehir + bölge + ülke) geliştirilen aidiyet duygularının Avrupalılık kimliğinden daha kuvvetli hissedildiği ortaya çıkmıştır.

❖ Katılımcılar göç, dış ilişkiler, suç ile mücadele, sağlık sistemi, enflasyon ile mücadele, ekonomik durum, savunma, işsizlik ile mücadele, eğitim sistemi gibi konu başlıklarında AB'nin olumlu rol oynayacağını düşünmektedir.

Çalışmada, Türkiye kamuoyu ve Antakya'da Hıristiyan topluluğunun AB algısının birlikte değerlendirilmesi sonucu aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

- Eurobarometre raporlarında Türkiye kamuoyu ile ilgili olarak örneklem seçiminde toplam 1000 kişi ile yüz yüze görüşme yapılarak metropoliten ve kırsal-kent ayrımını iyi temsil etme yeteneğine sahip olacak şekilde anket hazırlanarak uygulanmıştır. Hatay ili Antakya merkez ilçesinde ise toplam 111 kişi anket çalışmasına katılmıştır. Eurobarometre raporlarına göre; Türkiye örneğinde ankete katılan kadın-erkek oranları eşit, evli olanların ortalaması % 60 ve en çok katılım 25-39 yaş aralığında iken Antakya örneğinde erkeklerin kadınlardan fazla olduğu diğer yandan evli olanların ortalama % 90 üzerinde ve en çok katılımın ise 36-45 yaş aralığında bulunduğu görülmüştür.

- Eurobarometre raporlarına göre; 2011 yılı bahar döneminde Türkiye kamuoyunun % 41 ile AB üyeliğe en düşük seviyesinde destek verdiği görülürken Antakya'daki Hıristiyanlar arasında ise AB üyeliğine % 63 destek verildiği görülmüştür.

- Eurobarometre raporlarına göre; Türkiye Kamuoyu, 2010 yılı güz döneminde AB üyeliği için fayda sağlar diyenler % 42 ile AB üyeliğine verilen destekte olduğu gibi en düşük seviyesinde görülürken, Antakya'da Hıristiyanlar arasında ise AB üyeliğinin fayda sağlayacağına ilişkin % 83 ile çok yüksek bir beklentinin bulunduğu görülmüştür.

- Eurobarometre raporlarına göre; 2010 yılı bahar döneminde AB'nin Türkiye kamuoyundaki imajı % 37 ile en düşük seviyesinde gözlemlenirken, Antakya'daki Hıristiyanlara göre AB'nin imajı % 51,4 olarak görülmüştür.
- Eurobarometre raporlarına göre; Türkiye kamuoyu AB'yi ekonomik gelişme aracı, eğitim ve çalışmada serbest seyahat ile sosyal güvenlik olarak görürken Antakya'da Hıristiyanlar ise AB'yi barış, demokrasi ve kültürel çeşitlilik olarak görmektedir.
- Eurobarometre raporlarına göre; Türkiye kamuoyu ile Antakya'daki Hıristiyanlarda benzer şekilde AB'nin umut ve güven duyguları hissettirdiğini düşünmektedir.
- Eurobarometre raporlarına göre; Türkiye kamuoyu ile Antakya'daki Hıristiyanlar arasında Avrupa Parlamentosu ile Avrupa Komisyonu en çok duyulan AB kurumlarının başında gelirken, Avrupa Ombudsmanı ise en az bilinen AB kurumu olarak görülmektedir.
- Eurobarometre raporlarına göre; Türkiye kamuoyu tarafından en çok güven duyulan AB kurumları sırası ile Avrupa Parlamentosu, Avrupa Birliği Adalet Divanı ve Bakanlar Konseyi olurken, Antakya'da Hıristiyanlar arasında en çok güven duyulan kurumlar ise Avrupa Merkez Bankası, Avrupa Parlamentosu ve Avrupa Birliği Adalet Divanı olarak görülmektedir. Fakat gerek Türkiye kamuoyunda gerekse Antakya'daki Hıristiyanlar arasında en az güvenilen kurum olarak Avrupa Ombudsmanı görülmektedir.
- Eurobarometre raporlarına göre; Türkiye kamuoyu ile Antakya'daki Hıristiyanlar benzer şekilde köy, kasaba, şehir, bölge ve Türkiye'ye bağlılık derecelerinin Avrupa'ya bağlılık derecelerinden yüksek olduğu sonucu ortaya çıkmıştır.

KAYNAKÇA

Altun, Murat & Kuluçlu, Erdal (2005). “Doktrin ve Mevzuat Işığında Kamuoyu Denetimine Genel Bir Bakış”. *Sayıştay Dergisi*, Sayı: 56, S. 23-51

<http://www.sayistay.gov.tr/dergi/icerik/der56m2.pdf>

(Erişim Tarihi: 11.04.2011).

Acar, Mustafa (2006). *Avrupa Birliği ve Türkiye Bir Ekonomik ve Siyasi.*

Ankara: Orion Yayınevi.

Albig, William (1956). *Modern Public Opinion, New York: McGraw Hill Book Company.*

Aziz, Aysel (1982). *Toplumsallaşma ve Kitleleşme İletişim.* Ankara: Ankara

Üniversitesi Basın-Yayın Yüksekokul Yayınları.

Bahar, H. İbrahim (2009). *Sosyoloji.* Ankara: USAK Yayınları.

Bahadır, Gürhan (2010). “Kuruluşundan IV.Yüzyıla Kadar Antakya”, Mustafa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt:7 Sayı:13, http://www.mku.edu.tr/image/sosyalbilimleri/file/sayi_onuc/21.pdf (Erişim Tarihi: 14.09.2011)

Bayram, Nazlı (2002). *Toplum ve İletişim.* Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi yayınları.

Bektaş, Arsev (1996). *Kamuoyu, İletişim ve Demokrasi,* İstanbul: Bağlam Yayıncılık.

Bilici, Nurettin (2010). *Avrupa Birliği ve Türkiye,* Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Bourdieu, Pierre (1995). “Kamuoyu Yoktu ”. (Ed.: Hülya Tufan). *Kamuoyu Kimin Oyu içinde* (s.177-181). İstanbul: Kesit Yayıncılık.

Cemal, Ahmet (1999). *Sosyal Bilimlerde Temel Kavramlar.* Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi yayınları.

Childs, L.Harwood (1940). *An Introduction to Public Opinion*, USA: The Hadd on Craftmen, INC,Camden,N.J.

Crespi, Irving (1997). *The Public opinion process: How the people speak*. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates.

Çalış, Şaban H. (2008). *Türkiye-Avrupa Birliği*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Çevik, H.Hüseyin& Göksu, Turgut (2010).*Polis Halk İlişkileri*. Ankara: Kalkan Matbaacılık.

Çukurçayır, M.Akif (2006). *Siyasal Katılma ve Yerel Demokrasi*. Konya: Çizgi Kitabevi.

Çukurçayır, M.Akif (2009). *Yurttaş Odaklı Yerel Yönetim*. Konya: Çizgi Kitabevi.

Dinan, Desmond (2009). *Avrupa Birliği Tarihi*. (Çev.:Hale AKAY), İstanbul: Kitap yayınevi.

Dinçkol, Bihterin (2006). “Yönetilenlerin “Öz” Yönetimi-Kamuoyu”, İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Yıl:5 Sayı:10,<http://www.iticu.edu.tr/Kutuphane/dergi/s10/M00145.pdf> (Erişim Tarihi:15.04.2011).

Doğruel, Fulya (2005). *Hatay’da Çoketnili Ortak Yaşam Kültürü İnsaniyetleri*

*Benzer.....*İstanbul:İletişim Yayıncılık A.Ş.

Dökmen, Üstün (2008). *İletişim Çatışmaları ve Empati*. İstanbul: Sistem Yayıncılık.

Erkiner, Engin (2005). *Avrupa Birliği ve Türkiye İçerden Bir Bakış*. Ankara: Ütopya Yayınevi.

Eryılmaz,Bilal (2010). *Kamu Yönetimi*. Ankara: Sözkese Matbaacılık.

Gökbunar, Ramazan, Yanıkkaya, Halit, Cura, Serkan (2005). *Avrupa Birliği’nin Türkiyeli Geleceği Umutlar ve Korkular*. Ankara: Nobel Yayıncılık.

Gökdağ, Dursun (2002). *Aile Psikolojisi ve Eğitimi*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Güreşçi, Ertuğrul (2006). “Türkiye-Avrupa Birliği (AB) İlişkileri Sürecinde Kamuoyunun Tutumu ve Değerlendirilmesi”, *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, Cilt:7 Sayı:1, <http://journal.dogus.edu.tr/index.php/duj/article/view/120/136> (Erişim Tarihi:14/09/2011).

İnternet (2012), <http://www.anadolukatolikkilisesi.org>

İnternet (2011), <http://www.hatay.gov.tr>

İnternet (2011), http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2011/package/tr_rapport_2011_en.pdf

İnternet (2011), <http://www.tdk.gov.tr>

İnternet (2011), <http://www.usak.org.tr>

Kaypak, Şafak (2010). “Antakya’nın Kent Kimliği Açısından İrdelenmesi”, *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt:7, Sayı:14 s. 373-392, http://www.mku.edu.tr/image/sosyalbilimleri/file/Microsoft Word- 22_Kaypak.pdf (Erişim Tarihi:17.10.2011)

Keyman, E.Fuat (2009). “Türkiye-AB ilişkileri, Güven ve Tam Üyelik”. (Ed.:Oğuz Esen ve Filiz Başkan). *Avrupa Birliği ve Türkiye İlişkileri Beklentiler ve Kaygılar* içinde (s. 5-19).Ankara: Eflatun Yayınevi.

Kılıç, Selim (2009). “Kamuoyu Oluşum Sürecinde Sosyal Hareketler ve Medya”, *Niğde Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Cilt:2, Sayı:2, s.150-167, http://iibf.nigde.edu.tr/dergi/2009_2_makaleler/10.pdf (Erişim Tarihi: 03.05.2011).

Kışlalı, A.Taner (2010). “Kamuoyu-Propaganda ve Siyasal Katılma ”. (Ed.:Nüvit Gerek). *Siyaset Bilimi* içinde (s.267). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Kışlalı, A.Taner (2010). “Siyasal Güç Olarak Baskı Grupları”. (Ed.:Nüvit Gerek). *Siyaset Bilimi* içinde (s.147). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

- Koloğlu, Orhan (2010). *Osmanlı'da Kamuoyu*. İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Yayınları
- Malkoç, N.Mustafa (2006).*Günümüz Türkiye'sinde Protestanlık*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi,İstanbul
- Mandacı, Nazif (2009). “Türkiye, Batı'nın Trenine Binmiş Ancak Sürekli Olarak Doğu'ya Doğru Gidiyor Gibidir”. (Ed.:Habibe Özdal, Osman Bahadır Dinçer ve Mehmet Yegin).*Mülakatlarla Türk Dış Politikası* Cilt 1 içinde (s.380). Ankara: USAK Yayınları.
- Milburn, Michael (1998). *Sosyal Psikoloji Açından Kamuoyu ve Siyaset*. (Çev.:Ali Dönmez ve Veli Duyan). Ankara: İmge Kitapevi Yayınları
- Müftüler-Baç, M.(2009). “Avrupa Birliği Genişleme Süreci: Türkiye-AB İlişkilerine Kuramsal Bir Yaklaşım”. (Ed.:Oğuz Esen ve Filiz Başkan). *Avrupa Birliği ve Türkiye İlişkileri Beklentiler ve Kaygılar* içinde (s. 21-32). Ankara: Eflatun Yayınevi.
- Neumann, Elisabeth Noelle (1998).*Kamuoyu Suskunluk Sarmalının Keşfi*. Ankara: Dost Kitapevi Yayınları.
- Özcan, Mehmet,Y. Elmas, Fatma,Kutlay, Mustafa ve Mutuş, Ceren (2009). *Bundan Sonrası Senaryo Analizleriyle Türkiye-AB İlişkileri*, Ankara: Usak Yayınları.
- Özkalp, Enver (2002). *Davranış Bilimlerine Giriş*. Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları.
- Özkan, Abdullah (Kasım-2010). “Küreselleşme Sürecinde Medya ve Siyaset: Medya Gücü mü, Gücün Medyası mı ?”.Siyasal İletişim Enstitüsü.
- Rocard, Michel (2008). *Avrupa Birliği Yolunda Türkiye'ye Evet*. (Çev.:OlçayKunal). İstanbul: Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık.

- Sakal, Mustafa (1998). “Siyasal Karar Alma Sürecinde Yer alan Aktörler ve Roller”. Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Cilt :13,Sayı:1,S. 211-230,http://www.iibf.deu.edu.tr/dergi/1139574641_1.pdf(Erişim Tarihi:14.06.2011).
- Sarıkaya, Yasemin (1994). *Çevresel Kamuoyu Oluşumunda Gönüllü Örgütlerin Rolü ve Önemi (Türkiye Çevre Vakfı Örneği)*.Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Şahan, Hasan & Çınar, Vedat (2004). “Kitle İletişim Araçlarının Spor Kamuoyu Üzerine Etkisi”. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı:12, 312-321,http://www.sosyalbil.selcuk.edu.tr/sos_mak/articles/2004/12/HSAHAN-VCiNAR.PDF(Erişim Tarihi:16.04.2011).
- Sumbas, Ahu (2006). *Antakya'daki Etnik Yapılanmanın Siyasal Hayata Etkileri* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara
- Şenyuva, Özgehan (2009). “Türkiye-Avrupa Birliği İlişkileri ve Kamuoyu”. (Ed.:Oğuz Esen ve Filiz Başkan). *Avrupa Birliği ve Türkiye İlişkileri Beklentiler ve Kaygılar* içinde (s. 33-49).Ankara: Eflatun Yayınevi.
- Şenyuva, Özgehan (2006). “Turkish Public Opinion and European Union Membership: The State of The Art in Public Opinion Studies in Turkey”.Stratejik Araştırmalar Merkezi Perception
- Tezcan, Ercüment (2009). “Türkiye'nin Avrupa Birliği Üyeliği Perspektifinde Avrupa Ülkelerindeki Kamuoyu Üzerine Birtakım Değerlendirmeler”. (Ed.:Sedat Laçiner, Hacali Nəcəfoğlu ve Hasan Selim Özerterem). *Türk Dış Politikası Uluslar arası III. Türk Dış Politikası Sempozyumu Tebliğleri* içinde (s. 33-45).USAK Yayınları.
- Tezcan, Mahmut (1985). *Eğitim Sosyolojisi*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları.
- Tufan, Hülya (1995). “Kamuoyu Araştırmalarının Dayanılmaz Hafifliği”. (Ed.:Hülya Tufan). *Kamuoyu Kimin Oyu* içinde (s.19-34).İstanbul: Kesit Yayıncılık.
- Tutar, Hasan (2003). *Örgütsel İletişim*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

- Unat, N.Abadan (1988). “Türkiye’de Toplumsal Değişme, Piyasa Araştırmaları ve Kamuoyu Yoklamaları”. *Kamuoyu Araştırmaları Birinci Uluslar arası Sempozyumu*, 17-19 Ekim 1988, (Ed.:Varol,M). Ankara: Ankara Üniversitesi Basın-Yayın Yüksekokulu Yayınları
- Uygun, Oktay (2003). *Demokrasinin Tarihsel Felsefi ve Ahlaki Boyutları*. İstanbul: İnkılap Kitapevi.
- Uygun, Oktay (2008). *İbni Haldun’un Toplum ve Devlet Kuramı*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.
- Uztuğ, Ferruh (2003). *Halkla İlişkiler ve İletişim*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları.
- Vural, Murat A.(1999). *Yerel Basın ve Kamuoyu*: Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları.
- Yılmaz, Nail (1995). *Kamuoyunu Etkilemede Propagandanın Rolü*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi.
- Yücekök, Ahmet (1987). *Siyaset’in Toplumsal Tabanı*. Ankara: Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları.
- Yüksel, Erkan (2007). “Kamuoyu Oluşturma ve Gündem Belirleme Kavramları Nerede Keşşmekte, Nerede Ayrılmaktadır”. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler*,2007/1,571-585,
http://www.anadolu.edu.tr/arastirma/hakemli_dergiler/sosyal_bilimler/pdf/2007-1/sos_bil_29.pdf(Erişim Tarihi:18/05/2011)
- Yüksel, Haluk A.(1999). “İletişim Olgusu ve Tanımı”. (Ed.:Cemal Tosun). *Din Hizmetlerinde İletişim ve Halkla İlişkiler İletişim Dini Danışma ve Rehberlik Halkla İlişkiler* içinde (s.2-3). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları

EKLER:**Ek-1 İkinci Bölüm Eurobarometre soru listesi**

Tablo 1: Genel olarak düşündüğünüzde Türkiye'nin AB üyeliği iyi bir şey mi, kötü bir şey mi, yoksa ne iyi ne de kötü bir şey mi olur?

Tablo 2: Her şeyi göz önünde bulundurduğunuzda Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne üye olması fayda sağlar mı yoksa sağlamaz mı?

Tablo3 Aşağıda isimleri verilen Avrupa Birliği Kurumlarını duydunuz mu?

Tablo 4: Avrupa Birliği ile tablo'da isimleri verilen Avrupa Birliği Kurumlarına güvenir misiniz?

Tablo5: Bazı insanların, Avrupalı kurumlar ve AB ile ilgili bazı korkuları olduğu düşünülmektedir. Bu korkulardan bazıları aşağıdaki tabloda verilmiştir. AB ile ilgili tablo'da okuyacaklarınızdan şu anda korku duyup duymadığınızı belirtir misiniz?

Tablo6: Türkiye'nin gelecekte Avrupa Birliği'nin bir parçası olmasına yana mı olurdunuz yoksa buna karşı mı çıkardınız?

Tablo 7: Genel olarak Avrupa Birliği'nin sizin gözünüzdeki imajı biraz olumlu mu, çok mu olumlu, biraz olumsuz mu, çok olumsuz mu yoksa tarafsız mısınız?

Tablo8: AB size şahsen neyi ifade etmektedir?

Tablo 9: AB size şahsen ne hissettiriyor?

Tablo 10: Aşağıdaki tablo'da Türkiye'deki her bir konu için AB olumlu mu, olumsuz mu, ne olumlu ne olumsuz mu rol oynar?

Tablo 11: Aşağıdaki ifadelerle katılıp katılmadığınızı belirtir misiniz?

Tablo12: İnsanlar yaşadıkları şehre, kasabaya, köye, bölgeye, ülkeye veya Avrupa'ya farklı derecelerde bağlılık hissederler. Aşağıda verilen yerlere bağlılık derecenizi ifade ediniz.

Ek-2 Anket formu**ANTAKYA'DA HİRİSTİYAN TOPLULUĞUN AVRUPA BİRLİĞİNE
BAKIŞINA YÖNELİK ANKET ÇALIŞMASI**

Mustafa Kemal Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Kamu Yönetimi Bölümünde Doç. Dr. Şaban TANIYICI denetiminde “Türk Kamuoyunun Avrupa Birliği Algıları: Antakya’da Hıristiyan Topluluğun Avrupa Birliğine Bakışı” konulu Yüksek Lisans Tez çalışmasına ilişkin bir anket uygulanmaktadır. Anket sorularına doğru cevap vermeniz araştırmanın sağlıklı sonuçlanmasını sağlayacaktır. Ankette toplanılacak veriler, sadece akademik amaçlı olarak kullanılacaktır. Araştırmada kimlik bilgilerine yer verilmesi konusu tamamen ankete katılanların kişisel tercihlerine bırakılmıştır. Ankette size sorulan sorulara lütfen doğru bildiğiniz seçenek veya seçenekleri işaretleyerek cevap veriniz. Sizden alınan bilgilerin doğruluk derecesi yapılan araştırmada elde edilen bulguların güvenilirliğine büyük oranda etki edecektir. Bu bir sınav kağıdı değildir ve hiç bir sorunun doğru ve yanlış cevap olarak nitelendirilebilecek cevabı yoktur. Size en uygun gelen cevap en doğru olan cevaptır. Bu sebepten dolayı lütfen her soruya cevap vermeye çalışınız değerli katkılarınızdan dolayı şimdiden teşekkür ederiz.

B.Barış ALTINDAL
Yüksek Lisans Öğrencisi

Doç. Dr. Şaban TANIYICI
Tez Danışmanı

KİŞİSEL BİLGİLERE İLİŞKİN SORULAR

- 1-Adınız? (İsteğe bağlı) .....
- 2-Cinsiyetiniz? ( ) Erkek ( ) Kadın
- 3-Medeni Durumunuz? ( ) Evli ( ) Bekar
- 4-Yaşınız? ( ) 18-24 ( ) 25- 35 ( ) 36- 45 ( ) 46- 55
( ) 56- 64 ( ) 65 yaş üstü
- 5-Eğitim durumunuz? ( ) Okur- Yazar ( ) İlkokul ( ) Ortaokul
( ) Lise ( ) Üniversite ( ) Yüksek Lisans
- 6-Mesleğiniz? ( ) Esnaf ( ) Serbest Meslek ( ) Çiftçi
( ) İşçi ( ) Emekli ( ) Diğer
- 7-Kaç yıldan beri Antakya'da ikamet ediyorsunuz?
( ) 1- 10 ( ) 11- 20 ( ) 21- 30 ( ) Çocukluktan beri

ANTAKYA'DA AVRUPA BİRLİĞİ'NİN ALGILANMA ŞEKLİNE İLİŞKİN SORULAR

- 1) Genel olarak düşündüğünüzde Türkiye'nin Avrupa Birliği üyeliği .....?
- ( ) İyi bir şey mi? olur
- ( ) Kötü bir şey mi? olur
- ( ) Ne iyi ne kötü bir şey mi? olur
- ( ) Bilmiyorum
- 2)Her şeyi göz önünde bulundurduğunuzda, Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne üye olması fayda sağlar mı? yoksa sağlamaz mı?
- ( ) Evet, fayda sağlar
- ( ) Hayır, fayda sağlamaz
- ( ) Bilmiyorum

3) İnsanlar, Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne ait olduğuna ilişkin avantaj ve dezavantajları konusunda hem fikir değiller. Şimdi okuyacağınız konulardan; lütfen her biri için, sizce Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne üye olmasının, bu konu üzerindeki etkisi çok mu iyi, biraz mı iyi, biraz mı kötü yoksa çok mu kötü olurdu, söyler misiniz? (Kutucuğa X işareti koyarak cevaplayınız)

	Çok iyi bir etkisi olurdu	Biraz iyi bir etkisi olurdu	Biraz kötü bir etkisi olurdu	Çok kötü bir etkisi olurdu	Bilmiyorum
Ülke güvenliği					
Ekonomi					
Yaşam standardı					
Tarım					
Dünya'daki etkimiz					
Ülkedeki istihdam					

4) Genel olarak, Avrupa Birliği'nin sizin gözünüzdeki imajı, çok mu olumlu, biraz mı olumlu, ne olumlu ne olumsuz mu, biraz mı olumsuz, yoksa çok mu olumsuz?

( ) Çok olumlu ( ) Biraz olumlu ( ) Ne olumlu ne olumsuz

( ) Biraz olumsuz ( ) Çok olumsuz ( ) Bilmiyorum

5) Sizin görüşünüze göre, şimdi okuyacaklarınızdan hangi iki tanesi Avrupalı kimliğini oluşturan en önemli unsurlardır?

( ) Ortak tarih ( ) Coğrafya ( ) Demokratik değerler

( ) Yüksek seviyede sosyal koruma ( ) Ortak kültür ( ) Ortak dini miras

( ) Girişimcilik ( ) Avrupalı kimliği diye bir şey yoktur ( ) Diğer

( ) Hiçbiri

6)Avrupa Birliği size şahsen ne ifade etmektedir?

(Uygun gördüğünüz 3 tanesini işaretleyiniz)

- ( )Barış ( )Ekonomik refah ( )Demokrasi
 ( )Avrupa Birliği içinde seyahat etme, okuma ve çalışma özgürlüğü
 ( )Özgürlük ( )Kültürel çeşitlilik ( )Dünyada fazla söz sahibi olma
 ( )Euro ( )İşsizlik ( )Bürokrasi
 ( )Para kaybı ( )Kültürel kimliğimizin kaybolması ( )Sosyal güvenlik
 ( )Daha fazla suç işlenmesi ( )Dış sınır bölgelerinde daha az kontrol

7) Okuyacağınız hangi üç değer, Avrupa Birliği'ni en iyi şekilde temsil eder?

(Uygun gördüğünüz 3 tanesini işaretleyiniz)

- ( )Hukukun üstünlüğü ( )İnsan hayatına saygı ( )İnsan hakları
 ( )Bireysel özgürlük ( )Demokrasi ( )Barış
 ( )Eşitlik ( )Dayanışma ( )Hoşgörü
 ( )Din ( )Kişisel tatmin ( )Diğer kültürlere saygı

8)Avrupa Birliği sizde nasıl duyguları uyandırıyor?

(Uygun gördüğünüz 2 tanesini işaretleyiniz)

- ( )Umut ( )Güven ( )Endişe ( )İlgisizlik
 ( )Reddedilme ( )Güvensizlik ( )Coşku ( )Hiçbiri

9)Okuyacağınız her bir ifadeye katılıp katılmadığınızı belirtebilir misiniz?

(Kutucuğa X işareti koyarak cevaplayınız)

	Katılıyorum	Katılmıyorum	Bilmiyorum
Benim fikirlerim Avrupa Birliği'nde dikkate alınacaktır			
Benim fikirlerim Türkiye'de dikkate alınmaktadır			
Türkiye'nin fikirleri Avrupa Birliği'nde göz önüne alınmaktadır			
Avrupa Birliği kendi görüşlerini Türkiye'ye dayatmaktadır			
Avrupa Birliği'nin nasıl işlediğini anlıyorum			
Kendimi Avrupa meseleleri ile çok ilgili hissediyorum			

10)Okuyacağınız her bir ifade için düşünceniz nedir? Her bir ifade için “destekliyorum” ya da “karşıyım” şeklinde fikrinizi söyler misiniz?

(Kutucuğa X işareti koyarak cevaplayınız)

	Destekliyorum	Karşıyım	Bilmiyorum
Tek para birimi olarak Euro'nun kullanıldığı bir Avrupa Parasal Birliği			
Diğer ülkelere karşı Avrupa Birliği üyesi ülkeler arasında ortak bir dış politika			
Avrupa Birliği üyesi ülkeler arasında ortak bir savunma ve güvenlik politikası			
Avrupa Birliği'nin gelecek yıllarda başka ülkeleri de içine alarak genişlemesi			

11)Okuyacağınız her bir ifadeye ne derece katıldığınızı "kesinlikle katılıyorum", "katılıyorum", "katılmıyorum", "kesinlikle katılmıyorum" ifadelerini kullanarak belirtir misiniz? (Kutucuğa X işareti koyarak cevaplayınız)

	Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum	Bilmiyorum
Türkiye, coğrafyasıyla kısmen Avrupa'ya mensuptur					
Türkiye, tarihiyle kısmen Avrupa'ya mensuptur					
Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne girmesi bu bölgedeki güvenliği arttıracaktır					
Türkiye ile Avrupa Birliği üye ülkeleri arasındaki kültürel farklılıklar, Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne katılmasına müsaade edemeyecek kadar belirgindir					
Türkiye'nin, 10 yıl gibi bir zamanda, Avrupa Birliği'ne katılmak için, İnsan Haklarına muntazam olarak uyması gerekmektedir					
Türkiye'nin, 10 yıl gibi bir zamanda, Avrupa Birliği'ne katılmak için, ekonomisinin durumunu belirgin şekilde düzeltmesi gerekmektedir					

12) Sizce, Avrupa Birliği aşağıdaki konularda olumlu bir rol m, olumsuz bir rol m, ne olumlu ne de olumsuz bir rol m oynar? (Kutucuğa X işareti koyarak cevaplayınız)

	Olumlu	Olumsuz	Ne olumlu ne olumsuz	Bilmiyorum
Dünyada barış				
Terörle mücadele				
Dünya ekonomisinin büyümesi				
Dünyadaki yoksulluğa karşı mücadele				
Çevrenin korunması				

13) Avrupa Birliği, Avrupa Birliği Politikaları ve Avrupa Birliği Kurumları hakkında bilgi arıyor musunuz?

( ) Sıkça ( ) Bazen ( ) Nadiren ( ) Hiçbir zaman ( ) Bilmiyorum

14) Avrupa Birliği, Avrupa Birliği Politikaları ve Avrupa Birliği Kurumları hakkında bilgi bulmak sizin için kolay mı zor mu?

( ) ok kolay ( ) Biraz kolay ( ) Biraz zor ( ) ok zor ( ) Bilmiyorum

15) Genel olarak Avrupa Birliği hakkında hangi bilgi kaynaklarını tercih edersiniz? (Uygun gördüğünüz 3 tanesini işaretleyiniz)

( ) Televizyon ( ) Günlük gazeteler ( ) Akraba, arkadaş vs ile tartışmalar

( ) Radyo ( ) Kitaplar, broşürler, bilgi içeren el ilanları ( ) Internet

( ) Toplantılar ( ) Böyle bir bilgiyi hiçbir zaman aramam, ilgimi ekmez

( ) Telefon ( ) Diğer ( ) Hiçbiri

16) Bu görüşme öncesini düşündüğünüzde, aşağıdaki uluslararası kurumlardan hangilerini duydunuz? (Kutucuğa X işareti koyarak cevaplayınız)

	Duydum	Duymadım	Bilmiyorum
Avrupa Parlamentosu			
Avrupa Komisyonu			
Avrupa Birliği Konseyi			
Avrupa Birliği Adalet Divanı			
Avrupa Ombudsmanı			
Avrupa Merkez Bankası			

17) Her biri için, güvenip güvenmediğinizi lütfen belirtir misiniz?
(Kutucuğa X işareti koyarak cevaplayınız)

	Güveniyorum	Güvenmiyorum	Bilmiyorum
Avrupa Parlamentosu			
Avrupa Komisyonu			
Avrupa Birliği Konseyi			
Avrupa Birliği Adalet Divanı			
Avrupa Ombudsmanı			
Avrupa Merkez Bankası			

18) Avrupa Birliği ile ilgili şimdi okuyacağınız ifadelerin sizce doğru mu yanlış mı olduğunu söyler misiniz? (Kutucuğa X işareti koyarak cevaplayınız)

	Doğru	Yanlış	Bilmiyorum
Avrupa Birliği 15 üye ülkeden oluşmaktadır			
Avrupa Parlamentosu üyeleri doğrudan Avrupa Birliği vatandaşları tarafından seçilmektedir			
Altı ayda bir, Avrupa Birliği başkanlığını, farklı bir üye devlet devralır			
İsviçre Avrupa Birliği üyesidir			
Şu anda 12 üye ülkede para birimi olarak Euro (Avro) kullanılmaktadır.			

19) Okuyacağınız her bir ülkenin gelecekte Avrupa Birliği'nin parçası olmasından yana mı olurdunuz, buna karşı mı çıkardınız? (Kutucuğa X işareti koyarak cevaplayınız)

	Yana olurdum	Karşı çıkardım	Bilmiyorum
İsviçre			
Norveç			
Bosna Hersek			
Hırvatistan			
Makedonya			
Sırbistan			
Karadağ			
Arnavutluk			
Ukrayna			
Türkiye			

20) Okuyacaklarınızdan hangi ikisinin, Avrupa'nın geleceği için en faydalı olacağını düşünüyorsunuz?

- ( ) Ortak bir dil ( ) Avrupa Birliği dış sınırlarının iyi tanımlanmış olması
- ( ) Euro'nun tüm Avrupa Birliği Ülkelerine girmesi
- ( ) Karşılaştırılabilir yaşam standartları
- ( ) Ortak bir ordu ( ) Ortak bir anayasa
- ( ) Hiçbiri ( ) Diğer ( ) Bilmiyorum

21) Avrupa Birliği'nin geleceği hakkında, çok mu iyimsersiniz, biraz mı iyimsersiniz, biraz mı kötümsersiniz yoksa çok mu kötümsersiniz?

- ( ) Çok iyimser ( ) Biraz iyimser ( ) Biraz kötümser
- ( ) Çok kötümser ( ) Bilmiyorum

22) Aşağıda okuyacaklarınıza göre; sizce, Avrupa Birliği, 2030 yılında, ...mı?
(Kutucuğa X işareti koyarak cevaplayınız)

	Evet, muhtemelen öyle	Hayır, muhtemelen öyle değil	Bilmiyorum
Yalnızca ikincil bir ekonomik güç olacak			
Dünyanın önde gelen bir diplomatik gücü olacak			
Avrupa kıtasının sınırlarının çok daha ötesine ulaşacak			
Kendi vatandaşları tarafından seçilecek bir başkana sahip olacak			

23) İnsanlar yaşadıkları şehre, kasabaya, köye, bölgeye, ülkeye veya Avrupa'ya farklı derecelerde bağlılık hissederler. Yaşadığınız bölgeye ne derece bağlılık hissettiğinizi lütfen belirtir misiniz?(Kutucuğa X işareti koyarak cevaplayınız)

	Büyük ölçüde	Biraz	Çok fazla değil	Hiç	Bilmiyorum
Köy					
Kasaba					
Şehir					
Bölge					
Türkiye					
Avrupa					
Dünya Vatandaşı					

24)Aşağıdaki konu başlıkları ile ilgili olarak Avrupa Birliği olumlu mu, olumsuz mu veya ne olumlu ne de olumsuz mu rol oynar? (Kutucuğa X işareti koyarak cevaplayınız)

	Olumlu	Olumsuz	Ne olumlu ne de olumsuz	Bilmiyorum
Göç				
Dış İlişkiler				
Suç ile Mücadele				
Sağlık Sistemi				
Emekli Maaşları				
Fiatların artışı/Enflasyon				
Ekonomik Durum				
Savunma				
İşsizlik ile Mücadele				
Vergilendirme				
Eğitim Sistemi				
Terörizm ile mücadele				

25)Yapılan bu anket çalışması ile ilgili olarak sorulmasını istediğiniz başka sorular var mıdır? varsa belirtir misiniz?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....